

ΙΩΑΝΝΑ Γ. ΖΙΓΔΗ

Προέδρου της Ε.ΔΗ.Κ.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ

Το ψευτοδίλημα

**«Ρεμούλ - Καπιταλισμός»
ή «Ραχάτ - Σοσιαλισμός»**

Γραφείο Τύπου Ε.ΔΗ.Κ.
ΑΘΗΝΑ 1986

ΙΩΑΝΝΗ Γ. ΣΥΝΘΥΟΥ ΑΡΧΗ
Πρόεδρος της Ε.Δ.Η.Κ.

1. ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΝΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΧΑΣΜΟ
(Εκδόσεις ΚΑΛΩΣ) ΑΘΗΝΑ, 1974

2. ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
(Εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣ) ΑΘΗΝΑ, 1972

3. ΠΡΟΤΙΜΗΣ ΤΗ ΦΥΛΑΧΗ

(Εκδόσεις ΚΑΛΩΣ) ΑΘΗΝΑ, 1974

4. ΟΡΟΘΕΤΙΑΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

(Εκδόσεις Π. Τ. ΕΛΛΗΝ) ΑΘΗΝΑ, 1972

5. ΑΤΕΝΙΣΤΑΣ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΟΝ
(Εκδόσεις Π. Τ. ΕΛΛΗΝ) ΑΘΗΝΑ, 1968

6. ΕΛΛΗΝ ΚΑΙ ΕΘΝΟΝ

(Εκδόσεις Π. Τ. ΕΛΛΗΝ) ΑΘΗΝΑ, 1962

7. ΜΑΡΜΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΧΑΣΜΟ

(Εκδόσεις Π. Τ. ΕΛΛΗΝ) ΑΘΗΝΑ, 1964

8. ΕΥΡΕΚΑΛΟΕΙ 1984

ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
(Εκδόσεις Π. Τ. ΕΛΛΗΝ) ΑΘΗΝΑ, 1982

9. ΑΤΕΝΙΣΤΑΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

(Εκδόσεις ΚΑΛΩΣ) ΑΘΗΝΑ, 1972

ΟΔΗΓΟΣ

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

1. ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΝΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΧΑΣΜΟ

(Εκδόσεις ΚΑΔΜΟΣ) ΑΘΗΝΑ, 1974

2. ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

(Εκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ) ΑΘΗΝΑ, 1975

3. ΠΡΟΤΙΜΗΣΑ ΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

(Εκδόσεις ΚΑΔΜΟΣ) ΑΘΗΝΑ, 1976

4. ΟΡΟΘΕΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΔΗΚ

(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΔΗΚ) ΑΘΗΝΑ, 1978

5. ΑΤΕΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ 1980

(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΔΗΚ) ΑΘΗΝΑ, 1980

6. ΕΔΗΚ ΚΑΙ ΕΟΚ

(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΔΗΚ) ΑΘΗΝΑ, 1984

7. ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΔΗΚ) ΑΘΗΝΑ, 1984

8. ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 1984 ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΔΗΚ) ΑΘΗΝΑ, 1985

9. ΑΤΕΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

(Εκδόσεις ΚΑΚΤΟΣ) ΑΘΗΝΑ, 1985

ΙΩΑΝΝΗ Γ. ΖΙΓΔΗ

Προέδρου της Ε.ΔΗ.Κ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ

I Η Εκπορευτική της ΕΠΤ - Ισχύοντι στο Τύπο

II ΝΑΤΟ - ΕΟΚ - Οικονομικά μέτρα II-10-85

• II Η συσχέτιση του ψευτοδίλημμα
«Ρεμούζ - Καπιταλισμός»
ή «Ραχάτ - Σοσιαλισμός»

III Συσχέτιση στη Ευρώπη επί του προϋπο-
λογισμού

Γραφείο Τύπου Ε.ΔΗ.Κ.

ΑΘΗΝΑ 1986

ΕΣΤΑ ΤΟΥΣ ΔΕΙΞΕΙΣ ΤΗ ΜΗΝΙΩΣΗ
ΠΡΟΒΟΝ ΤΗΣ Ε.ΔΗ.Κ.

1. ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΝΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΧΑΣΜΟ
(Εκδόσεις ΚΑΛΩΣΤΟΙ) ΑΘΗΝΑ, 1984

2. ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΝ ΚΥΤΡΟ
(Εκδόσεις ΠΑΛΑΙΩΣΗ) ΑΘΗΝΑ, 1975

3. ΠΡΟΤΙΜΗΣΑ ΤΗ ΦΥΛΑΧΗ
(Εκδόσεις ΚΑΛΩΣΤΟΙ) ΑΘΗΝΑ, 1984

4. ΟΡΟΦΟΤΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΣ
(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΛΛΗΣ) ΑΘΗΝΑ, 1984

5. ΑΤΕΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
(Εκδόσεις ΚΑΛΩΣΤΟΙ) ΑΘΗΝΑ, 1984

6. ΕΛΛΗΚΑΙΣΤΕΣ
(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΛΛΗΣ) ΑΘΗΝΑ, 1984

7. ΕΛΛΗΚΑΙΣΤΕΣ
(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΛΛΗΣ) ΑΘΗΝΑ, 1984

8. ΕΥΡΕΚΛΟΓΕΙΣ 1984
ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ
(Εκδόσεις ΓΡ. Τ. ΕΛΛΗΣ) ΑΘΗΝΑ, 1984

9. ΑΤΕΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ
(Εκδόσεις ΚΑΛΩΣΤΟΙ) ΑΘΗΝΑ, 1984

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I Η Εκπομπή της ΕΡΤ - I απέναντι στο Τύπο

II ΝΑΤΟ - ΕΟΚ - Οικονομικά μέτρα 11-10-85

**«Η συζήτηση προ της ημερησίας διατάξεως
στη Βουλή»**

**III Συζήτηση στη Βουλή επί του προϋπο-
λογισμού**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I Η Εκπόνηση των ΕΡΤ - I ανάλογα με το Τόπο

II ΠΑΤΟ ΕΟΚ - Οργάνωση με την 11-10-85

III Η Εκπόνηση των ΕΡΤ - II ανάλογα με το Τόπο

ΕΔΗΚ

III Τυκίματα στην Βουλιά και του προγράμματος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εξαγγελία των νέων κυβερνητικών μέτρων της 11ης Οκτωβρίου 1985 αποτελεί σταθμό στην οικονομική ζωή της χώρας.

Τα μέτρα αυτά, πράγματι, σηματοδοτούν την απαρχή μιας νέας θεώρησης του οικονομικού προβλήματος από την Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, με πολύ σοβαρές συνέπειες για το μέλλον και γι' αυτό έγιναν αντικείμενο ευρύτατης δημόσιας συζήτησης στη Βουλή, στην Τηλεόραση και στον Τύπο.

Εξαιρετικά χρήσιμη και διαφωτιστική ήταν η σειρά των εκπομπών της ΕΡΤ 1 «Απέναντι στον Τύπο», στην οποία πήραν μέρος Υπουργοί και εκπρόσωποι κομμάτων. Πολύ διαφωτιστικές υπήρξαν, επίσης, οι ομιλίες στη Βουλή, «Πρό της ημερήσιας διάταξης» στις 6 Δεκεμβρίου 1985 των Αρχηγών κομμάτων, όπως επίσης και κατά τη ψήφισή του Προϋπολογισμού, στις 17 - 20 Δεκεμβρίου 1985, στην οποία πήραν μέρος η ηγεσία και οι βουλευτές όλων των κομμάτων. Λεπτομερής και ενδιαφέρουσα, τέλος, υπήρξε και η συζήτηση των μέτρων αυτών από τις στήλες του ημερησίου και εβδομαδιαίου Τύπου.

Νομίζουμε υποχρέωσή μας να δώσουμε με το μικρό αυτόν τόμο, ύστερα από υπόδειξη πολλών φίλων, τα κείμενα της συμμετοχής του Προέδρου της Ε.Δ.Η.Κ. κ. Ι. Ζίγδη στις συζητήσεις της ΕΡΤ και της Βουλής. Οι ομιλίες αυτές προκάλεσαν κατά κοινή αναγνώριση το γενικό ενδιαφέρον, τόσο για τη σαφήνεια, όσο και την πρωτοτυπία τους. Υπήρξαν, εξάλλου, οι μοναδικές που περιέλαβαν συγκεκριμένα μέτρα για τη βραχυχρόνια και μακροχρόνια αντιμετώπιση του οικονομικού προβλήματος της χώρας. Μ' αυτές εξ άλλου, καταρρίπτεται και το ψευτοδίλημμα του «ρεμούλ - καπιταλισμού» ή του «ραχάτ - σοσιαλισμού», που ταλαιπωρεί την ελληνική οικονομία, η οποία μπορεί με πεποίθηση να αντιμετωπίσει το μέλλον σύμφωνα με τις επιταγές της εξελικτικής αλλαγής - του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού.

Παράθεση των κειμένων, αυτοτελών ομιλιών χωρίς περικοπές, φυσικό είναι να οδηγεί σε επανάληψη ορισμένων απόψεων. Η επανάληψη, όμως, αυτή δεν είναι μειονέκτημα, διότι επιτείνει

τη σημασία και διευκολύνει την κατανόηση των προβαλλομένων θέσεων.

Ο νέος αυτός τόμος αποτελεί τη συνέχεια του βιβλίου του Προέδρου της Ε.ΔΗ.Κ. κ. Ι. Ζιγδη «ΑΤΕΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ», που εξέδωσε πρόσφατα ο Εκδοτικός Οίκος «ΚΑΚΤΟΣ».

Αθήνα, 28.1.86

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΕΔΗΚ

Ι. ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΕΡΓ 1 «ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ»

(Αθήνα, 15.11.85)

Β. ΝΕΤΑΣ: (Συντονιστής). Το θέμα που βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας θα συζητήσουμε και στη σημερινή μας εκπομπή. Είναι ο κύκλος των εκπομπών που έχετε παρακολουθήσει, τις οποίες έχουμε προγραμματίσει για την πληρέστερη ενημέρωσή σας, καλώντας στο Στούντιο Υπουργούς, Οικονομολόγους και εκπροσώπους κομμάτων.

Σήμερα «ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ» βρίσκεται ο Πρόεδρος της ΕΔΗΚ κ. Ιωάννης Ζίγδης, γνωστός όχι μόνο από τους αγώνες του, αλλά και από τη θητεία του ως Υπουργός σε καίριους τομείς της οικονομίας.

Μ' αυτή του την εμπειρία και με τη γνώση από τη συνεχή παρακολούθηση των προβλημάτων του τόπου βρίσκεται σήμερα απέναντι σε 4 δημοσιογράφους του οικονομικού ρεπορτάζ, για ν' απαντήσει στα ερωτήματά τους.

Οι δημοσιογράφοι που είναι σήμερα προσκεκλημένοι μας είναι: ο κ. Μιχ. Μαντάς, η κα Μαρίνα Μητσακάκη, ο κ. Γιώργος Κράλογλου και ο κ. Βασίλης Βαλαμβάνος.

Υπενθυμίζουμε ότι η εκπομπή «ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ» — αυτή που παρακολουθείτε τώρα — είναι ζωντανή, μεταβίδεται απ' ευθείας από το στούντιο της ΕΡΤ 1, αλλά δεν έχει τηλεφωνική σύνδεση, για να δεχτούμε ερωτήματα των τηλεθεατών. Αυτό γίνεται με τ' «Ανοιχτά Χαρτιά». Παράκλησή μας, λοιπόν, είναι να μη τηλεφωνείτε γιατί δημιουργείται πρόβλημα και εμπλοκή στο τηλεφωνικό κέντρο της ΕΡΤ.

Ας ξεκινήσουμε λοιπόν την εκπομπή.

Κύριε Πρόεδρε, θα θέλατε να μας πείτε, πριν αρχίσουν οι συνάδελφοι τις ερωτήσεις, τις εκτιμήσεις σας για τα οικονομικά μέτρα, που έλαβε η κυβέρνηση;

ΜΕΤΡΑ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΡΕΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΓΔΗΣ: Κύριε Νέτα, πριν αρχίσουμε τη συζήτηση, πρέπει να υπογραμμίσω τούτο. Μεθαύριο γιορτάζουμε μια από τις πιο ένδοξες στιγμές της νεότερης ιστορίας μας — την εξέγερση του Πολυτεχνείου. Αν ο Ελληνικός λαός στρέψει με ευλάβεια τη σκέψη του στα γεγονότα εκείνα, νομίζω ότι θα εμπνευ-

στεί και θ' αποκτήσει αρκετή δύναμη να αντιμετωπίσει και τα σημερινά οικονομικά προβλήματα.

Σας ευχαριστώ, διότι με καλέσατε να σας πω τις απόψεις μου. Επειδή, βέβαια, έχουν γίνει πολλές συζητήσεις θα ήθελα να πρωτοτυπήσουμε κάπως.

Στο 1ο μέρος της ομιλίας μου θα σας εξηγήσω, γιατί ήταν αναγκαία η λήψη των μέτρων της 11ης Οκτωβρίου. Για να το κάνω αυτό πρέπει να περιγράψω ποια ήταν η οικονομία, την οποία παρέλαβε το ΠΑΣΟΚ, ποια ήταν η πολιτική του και γιατί υποχρεώθηκε να πάρει τα μέτρα. Αυτό είναι το 1ο μέρος της ομιλίας μου, πάνω στο οποίο θα με ρωτήσετε.

Θα παρακαλέσω στο άλλο, το δεύτερο μέρος, να περιοριστούμε στα συγκεκριμένα μέτρα, τα αναπτυξιακά, τα οποία σαν ΕΔΗΚ και Γιάννης Ζίγδης έχω να προτείνω στην Κυβέρνηση και τον Ελληνικό λαό.

Έτσι νομίζω, θα μπορέσουμε να φτάσουμε σε συμπεράσματα και να θρούμε με πεποίθηση πώς να αντιμετωπίσουμε το μέλλον.

Ν Ε Τ Α Σ: Βεβαίως, δεν θέλετε κανένα περιορισμό. Αν υπάρχει καμία ερώτηση διαφορετική από τα δυο θέματα, νομίζω ότι θα πρέπει να απαντηθεί επίσης. Νομίζω ότι είναι πολύ σωστό έτσι, όπως το θέσατε, σε δυο μέρη να χωριστούν τα ερωτήματα.

Ι Ω Α Ν Ν Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Να αρχίσουμε.

Ν Ε Τ Α Σ: Με ερωτήσεις των συναδέλφων ή να απαντήσετε σ' αυτό.

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ι Ω Α Ν Ν Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Να τους πω δυο λόγια προεισγωγικά.

Αγαπητοί φίλοι, η μεταπολεμική οικονομία μέχρι το '81 ήταν ψευδής καπιταλισμός. Δεν είχε σχέση με τον πραγματικό καπιταλισμό. Ήταν κάτι εντελώς ιδιόρρυθμο.

Όπωςδήποτε η οικονομία μας αυτή ήταν ανάπηρη, εσωστρεφής, δασμοβίωτη και εστερείτο κάθε ανταγωνιστικότητας. Για τούτο, όταν ο κ. Καραμανλής αποφάσισε να μας πάει στην ΕΟΚ, τον ρώτησα: Πώς αποφασίσατε χωρίς να προπαρασκευάσετε την οικονομία και πώς κάνετε τη Συμφωνία χωρίς να ζητήσετε μια επαρκή μεταβατική περίοδο, για να προσαρμοστούμε στις συνθήκες της ΕΟΚ, του τόπα αυτό, διότι ήδη το 1979, όταν συζητούσαμε στη Βουλή (την κύρωση της Συνθήκης Εντάξεως) είχε ξεσπάσει η 2η πετρελαϊκή κρίση, την οποία υπέστη πάρα πολύ έντονα η Ελλάδα. Ο κ. Καραμανλής που απάντησε με εκείνο το φλέγμα: «Θα σας ρίξω στη θάλασσα να μάθετε να κολυμπάτε»!...

Ε' μας έρριξε στη θάλασσα και παρ' ολίγο να πνιγούμε.

Όμως, δεν πρέπει να πνιγούμε, διότι και ο Έλληνας έχει τη δύναμη αλλά και η Ελληνική οικονομία έχει τα θάβρα για να μπορέσει να ξεπεράσει αυτή τη δοκιμασία.

Τι έκανε το ΠΑΣΟΚ, όταν ήλθε στην εξουσία; Βρήκε μια ανάπηρη και ετοιμόρροπη οικονομία. Πηγαίναμε σε καταστροφή. Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, βέβαια, είναι σοσιαλιστική. Είχε βαθιά μεσ'

την καρδιά της το θέμα της άνισης κατανομής του εθνικού εισοδήματος.

Σκέφθηκε, λοιπόν, να ασκήσει μια πολιτική, που θα συνδύαζε την ανακατανομή του εθνικού εισοδήματος μαζί με την αναθέρμανση της οικονομίας και ατυχώς εμπνεύστηκε από το προηγούμενο του Φραγκλίνου Ρούσβελτ, δηλ. από τις νεοκεϋνσιανές θεωρίες. Νόμισαν οι διοικούντες το ΠΑΣΟΚ ότι, εάν άρχιζαν με μια πολιτική δημοσιονομικών ελλειμμάτων και παροχών, ιδίως στους χαμηλόμισθους, αυτό θα οδηγούσε σε ζήτηση που θα στρεφόταν προς τα ελληνικά προϊόντα και έτσι θα άρχιζε να κινείται και η ελληνική γεωργία και η βιομηχανία.

Αυτό, βέβαια, ήταν καλό σαν σκέψη. Πέτυχε στις ΗΠΑ με το «Νιού Νητλ» του Ρούσβελτ, γιατί οι ΗΠΑ είχαν και γεωργία και βιομηχανία. Στην Ελλάδα, όμως, αυτή η καινούργια ζήτηση στράφηκε προς τις εισαγωγές ξένων προϊόντων, διότι ούτε η ελληνική γεωργία, ούτε η βιομηχανία ήταν ικανές να ανταποκριθούν σ' αυτή.

Τα βιομηχανικά μας προϊόντα είναι αμφιβόλου ποιότητας και ιδίως κατασκευάζονται χωρίς προδιαγραφές, πράγμα καταστροφικό γι' αυτά. Εάν αγοράσετε ένα πουκάμισο, δε ξέρετε εάν είναι από θαμβάκι, μετάξι ή νάυλον. Δεν ξέρετε τι μέγεθος έχει ακριβώς. Απ' αυτό το μειονέκτημα, όμως, δεν υποφέρουν οι βιομηχανίες άλλων χωρών.

Το αποτέλεσμα, όπως ανέφερα παραπάνω, ήταν ότι η νέα ζήτηση στράφηκε προς τη ξένη αγορά και μας χειροτέρεψε το εμπορικό ισοζύγιο και κατά συνέπεια και το ισοζύγιο πληρωμών, που εξαρτάται καιρία από τους άδηλους πόρους, οι οποίοι λόγω της διεθνούς ύφεσης μειώθηκαν σημαντικά. Το ισοζύγιο αυτό χειροτέρεψε επίσης, εξαιτίας των τοκογρεωλυσιών των εξωτερικών δανείων που είχαν ήδη συναφθεί. Έτσι φθάσαμε στα πρόθυρα μιας οικονομικής κατάρρευσης, που δεν θα γίνει το 1986 αλλά ασφαλώς στα 1987-1998 όταν θα έχουμε να πληρώσουμε όχι μόνο τα τοκογρεωλύσια των εξωτερικών δανείων που συνήψε η Ν.Δ., αλλά και εκείνα της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Τα δυο χρόνια αυτά 1987-1988 είναι πολύ κρίσιμα. Επομένως, πολύ ορθά η Κυβέρνηση αποφάσισε να σκεφθεί, αν η πολιτική της ήταν σωστή και ευτυχώς είπε ότι «πρέπει να αλλάξω πολιτική». Τα μέτρα που εξαγγείλε στις 11 Οκτωβρίου είναι το αποτέλεσμα αυτής της μεταβολής απόψεων.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΤΗΣ 4ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Εγώ θα σας πω γι' αυτά τα μέτρα ότι η εξαγγελία τους έγινε πολύ απότομα. Έχει ένα ελαφρυντικό η κυβέρνηση. Ότι δεν μπορούσε να τα εξαγγείλει, πριν τα λάβει, αφού επρόκειτο να κάνει και υποτίμηση.

Η υποτίμηση είναι μικρή, γι' αυτό η κυβέρνηση υποχρεώθηκε να θεσπίσει τις προκαταβολές για τις εισαγωγές. Πρέπει να συγχαρούμε την κυβέρνηση, γιατί κατάργησε το σύστημα της διολίσθη-

σης της συναλλαγματικής αξίας της δραχμής, διότι αυτό μας κρατούσε αιωνίως σε μια αβεβαιότητα.

Είναι σωστό που η κυβέρνηση δέχθηκε ότι εχθρός της εργατικής τάξης, εχθρός των μισθοσυντήρητων και των συνταξιούχων είναι ο πληθωρισμός. Και στην καταπολέμηση του πληθωρισμού πρέπει να επιστρατεύσουμε το ενδιαφέρον του λαού και όχι στο «όπιο» της δημοκρατίας, που λέγεται ΑΤΑ. Η ΑΤΑ τι είναι; Δεν είναι μια ασπιρίνη, είναι πραγματικό όπιο. Σου δίνει μια αποζημίωση στην πρώτη φάση γι' αυτά που σου πήρε ο πληθωρισμός και στη δεύτερη φάση γίνεται «λάδι στη φωτιά» του πληθωρισμού. Και την πληρώνουν οι εργαζόμενοι, οι συνταξιούχοι και όσοι έχουν σταθερά εισοδήματα. Επομένως, μια κυβέρνηση σωστή στρέφει την προσοχή του λαού της στην καταπολέμηση του πληθωρισμού. Αν αντίθετα, παρουσιάζει σα φάρμακο την αύξηση της ΑΤΑ, δε θα είναι υπεύθυνη κυβέρνηση, αλλά δημαγωγική. Στην Ευρώπη, άλλωστε, που δοκιμάστηκε η ΑΤΑ και από σοσιαλιστικές και μη κυβερνήσεις, παντού καταγογήθηκε. Την ΑΤΑ τη δοκίμασε η Γερμανία, το Βέλγιο, η Σουηδία, η Ολλανδία και σχεδόν την κατάρτησαν. Στην Ιταλία με δημοψήφισμα πριν από μερικούς μήνες την περιέκοψαν δραστικά. Γι' αυτό κι' εγώ θέλω να υπογραμμίσω ότι από τα ποδοφάτα μέτρα το πιο σπουδαίο είναι ο περιορισμός της ΑΤΑ, ο περιορισμός της αύξησεως των χρηματικών εισοδημάτων. Διότι αν δε το έχουμε αυτό, δε μπορούμε να καταπολεμήσουμε τον πληθωρισμό. Δε μπορούμε να αναθερμάνουμε την παραγωγική μηχανή. Δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα του ισοζυγίου πληρωμών. (1)

Ν Ε Τ Α Σ: Κύριε Πρόεδρε θα μου επιτρέψετε πάνω σ' αυτά, τα οποία είπατε, να ακούσουμε τις ερωτήσεις που υπάρχουν.

Ι Ω Α Ν Ν Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Να τελειώσω πρώτα και ύστερα, παρακάτω να μου κάνουν ερωτήσεις για να απαντήσω.

Τα μέτρα αυτά αποβλέπουν βέβαια, στο να σταματήσει ο πληθωρισμός, ν' αναθερμανθεί η παραγωγή και ν' αυξηθούν οι αποταμιεύσεις, για να μπορέσουμε να πάμε σε επενδύσεις. Αυτά πρέπει να τα καταλάβουν οι συνδικαλιστές μας, Λυπάμαι ειλικρινά, που οι συνδικαλιστές πήραν τόσο στρεβλό δόγμα. Δεν θα πρέπει να πει κανείς ότι μισάλο δεν έχουν, αλλά είναι υποχρεωμένοι να υπακούουν σε «ξένες δυνάμεις». Δεν είναι δυνατόν συνδικαλιστές να στρέφουν την προσοχή του λαού, να τον κινητοποιούν για την αύξηση των χρηματικών εισοδημάτων. Εκείνο που πρέπει να κάνουν είναι να ηγηθούν του αγώνα κατά του πληθωρισμού, διότι αν το κάνουν αυτό, τότε είμαστε στον ίδιο δρόμο.

(1) Πλήρης δικαίωση των απόψεων αυτών αποτελεί η μαρτυρία του Γάλλου Υπουργού Οικονομικών Πιέρ Μπραγκουβού, ο οποίος έθεσε την ακόλουθη ερώτησή για την πτώση του πληθωρισμού στη Γαλλία στις 4,7% το 1985.

«Ποιο είναι» κατά τον Υπουργό «οι παράγοντες που συμβάλλουν στην πτώση του πληθωρισμού. Ο κύριος παράγων, κατ' αυτόν, υπήρξε η ε γ χ κ α τ ά λ ε ι ψ η της τιμωρίας ποσοίησης των ποδοφάτων. Πρόκειται, λέει, για ιστορικό δόγμα που κατέστη δυνατό χάρη στην απήχηση που έχουν οι σοσιαλιστές στις λαϊκές τάξεις. Στην πραγματικότητα ήταν το αποτέλεσμα της κατανόησης που έδειξαν οι Γάλλοι για την ανάγκη περιορισμού της αγροτικής τους δύναμης». (Εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», 26.1.1986).

Για μένα, όμως, τα μέτρα που εξήγγειλε η κυβέρνηση έχουν ένα βασικό μειονέκτημα. Δεν είναι μέτρα αναπτυξιακά. Δεν μπορεί μια οικονομία να σταθεροποιηθεί, εάν δεν έχει ταυτόχρονα προοπτική για ανάπτυξη. Έκανε λάθος η κυβέρνηση διότι μας λέει ότι έχει αναπτυξιακά μέτρα, χωρίς να τα εξαγγέλλει. Θα τα περιμένουμε. Εν τω μεταξύ, όμως, στο δεύτερο μέρος της συνεντεύξεώς μας, θα είμαι διαθέσιμος να σας πω ποια είναι για μένα τα αναπτυξιακά μέτρα, που πρέπει να πάρουμε.

Ν Ε Τ Α Σ: Ακούστε τώρα τις ερωτήσεις. Ο κ. Μαντάς .

Μ Α Ν Τ Α Σ: Κύριε Πρόεδρε, στη σύντομη αυτή περιγραφή της οικονομικής κατάστασης, που κάνατε προηγουμένως, αναφέρατε ότι το ΠΑΣΟΚ ανέλαβε το 1981 μια οικονομία ανέπηρη — όπως την είπατε — για να συμφωνήσουμε, μη γίνει κάποιο λάθος, επίσης ότι από εκεί και πέρα άρχισε να εφαρμόζει μια λάθος πολιτική, όπως την είπατε. Και ειδικότερα εντοπίσατε τη λανθασμένη πολιτική στην περιστολή της ΑΤΑ, την οποία είπατε «όπιο», έτσι χαρακτηριστικά.

Επειδή αναφερθήκατε παράλληλα και σε στρεβλές δομές της οικονομίας και επειδή στην ίδια αίθουσα έχουν ξανακουστεί αυτές οι απόψεις, ότι η σημερινή κατάσταση είναι συνέπεια των στρεβλώσεων που υπάρχουν στην οικονομία μας από το 1955, 1945, 1935 κ.τ.λ. θα ήθελα να σας ρωτήσω πρώτον: Τι ευθύνη υπάρχει γι' αυτή τη λάθος πολιτική, όπως είπατε, που εφαρμόστηκε από το 1981 και δεύτερον, αν είναι αυτή ή αν είναι οι στρεβλώσεις που δημιουργήσαν τη σημερινή κατάσταση.

Ι Ω Α Ν Ν Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Η απάντηση είναι ότι η κενσισιανή πολιτική, η δια της αυξήσεως των δημοσιονομικών ελλειμμάτων θεραπεία των στρεβλώσεων της οικονομίας στην Ελλάδα μοιραίως θα αποτύγχανε. Διότι δεν έχουμε ούτε διομηχανία, ούτε γεωργία ανταγωνιστικές. Και τώρα που πήγαμε στην Κοινή Αγορά, όπου ο ανταγωνισμός είναι ο κανόνας, εμείς είμαστε εκτός μάχης. Επομένως εκείνο που έπρεπε να έκανε η κυβέρνηση, αν θέλετε να σας το πω, ήταν στις 19 του Οκτώβρη 1981 να προχωρήσει σε μια υποτίμηση 30 — 40)ο. Εάν το έκανε αυτό, όλη η δυσφορία του κόσμου θα πήγαινε στη Ν.Δ., που ήταν υπεύθυνη για την κατάσταση και θα μπορούσε μ' αυτή την υποτίμηση πιο άνετα να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της ενισχύσεως των χαμηλόμισθων. Αν υπάρχουν δυο πολιτικές πρέπει να τις δοκιμάσεις για να δεις. Δεν μπορεί κανείς εκ των υστέρων να είναι σωστός προφήτης. Το θέμα είναι, όταν πρόκειται να πάρεις τις αποφάσεις, να είσαι ή όχι σωστός προφήτης.

Εγώ σας το λέω, δεν έκρυψα τις απόψεις μου. Το λέω επανειλημμένα. Λάθος του ΠΑΣΟΚ που δεν έκανε υποτίμηση 30 — 40)ο το 1981, οπότε θα μπορούσε με άνεση να στρέψει την προσοχή του στις φοβερές στρεβλώσεις, στην αναπηρία της ελληνικής οικονομίας, που με μια λέξη δεν έχει ανταγωνιστικότητα.

Μ. Μ Η Τ Σ Α Κ Α Κ Η: Κύριε Πρόεδρε θέλω να παρατηρήσω σ' αυτά που λέμε εδώ, ότι μια υποτίμηση και μάλιστα του μεγέθους 30)ο δεν νομίζω ότι θα απέδιδε, γιατί δεν είχε γίνει καμία αναγνώριση στην πραγματικότητα της 18ης Οκτώβρη. Δηλαδή δε

θα μπορούσαμε να ξέρουμε ποια ήταν τα δεδομένα της οικονομίας μας και επομένως δεν θα απέδιδε η υποτίμηση αυτή.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΓΔΗΣ: Τα δεδομένα τα ξέραμε.

Μ. ΜΗΤΣΑΚΑΚΗ: Δε νομίζω ότι ξέραμε, όσα έπρεπε για να μπορεί να παρθεί ένα τόσο τολμηρό μέτρο.

Εν πάση περιπτώσει εγώ θα ήθελα να ρωτήσω κάτι άλλο. Να με πω σε μια προέκταση του θέματος, που συνδέεται άμεσα με την πραγματικότητα και που έχει βέβαια σχέση με τη χθεσινή μεγάλη απεργία. Βέβαια, όπως έχει πει η κυβέρνηση, τα μέτρα θίγουν πραγματικά τους εργαζόμενους, θίγουν το εισόδημα των εργαζομένων, αλλά τα πήρε γιατί τα θεώρησε απόλυτα αναγκαία για τη σταθεροποίηση και την ανάπτυξη της οικονομίας. Και βέβαια για τη μεγάλη πλειοψηφία του κόσμου είναι απόλυτα κατανοητό το γιατί το ΚΚΕ υποστηρίζει αυτές τις απεργιακές κινητοποιήσεις εναντίον των οικονομικών μέτρων. Εκείνο που δεν μπορεί κανείς να το καταλάβει είναι το πώς ξαφνικά ο κ. Μητσοτάκης εμφανίζεται: όχι μόνο να πυροδοτεί την κατάσταση, όπως φάνηκε από τη στάση του στη χθεσινή απεργία, αλλά και να κατεβαίνει ο ίδιος σε συγκεντρώσεις τύπου «κατσαρόλας».

Θα ήθελα να μου πείτε πώς κρίνετε αυτή τη στάση του;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΓΔΗΣ: Ο κ. Μητσοτάκης δεν έχει ιδεολογική πατρίδα και προσπαθεί να βρει κάποια πατρίδα, εκεί που γίνεται φασαρία. Αυτό είναι μόνο. Δεν νομίζω ότι υπάρχει καμία σκέψη πίσω απ' όσα λέει ο κ. Μητσοτάκης ή η Δεξιά σ' αυτή τη συζήτηση. Αλλά εγώ απορώ και εξίσταμαι με το Κομμουνιστικό κόμμα και τους συνδικαλιστές. Είναι δυνατόν να συνεχιστεί αυτό το δρόμο της ελληνικής εργατικής τάξης; Να συνεχιστεί μ' αυτά τα ψέματα της αύξησης των χρηματικών αποδοχών ή πρέπει κάποτε να αποφασίσουμε να πιάσουμε το μαχαίρι και να κάνουμε την εγχείρηση, έτσι ώστε αύριο μετά ένα - δυο χρόνια να αυξηθεί το εισόδημα των εργαζομένων;

Μιλάμε βασικά για τους μισθοσυντήρητους και τους συνταξιούχους, γι' αυτούς που έχουν σταθερά εισοδήματα. Τι προτιμάμε να κοροϊδευόμαστε με τα αυξημένα νομισματικά εισοδήματα ή αύριο να έχουμε ένα εισόδημα ανάλογο με της Δυτικής Ευρώπης; Ο νεοκευνοίανισμός του ΚΚΕ πράγματι με καταπλήσσει, αλλά με καταπλήσσει, επίσης, και εκείνος των συνδικαλιστών της «Ελίτ» των εργαζομένων. Ποιοι είναι οι ηγέτες αυτής της συνδικαλιστικής αναταραχής; Είναι οι εκπρόσωποι των καλά πληρωμένων δημοσίων υπηρεσιών. Σκεφτείτε! Φωνάζουν οι υπάλληλοι του ΟΤΕ, φωνάζουν οι Τραπεζιτικοί, φωνάζουν οι υπάλληλοι της Ολυμπιακής, και της ΔΕΗ! Ε' νομίζω ότι πρέπει να έχουμε και λίγη συνείδηση, να σεβόμαστε το λαό στον οποίον απευθυνόμαστε. Εάν αυτοί φωνάζουν, τι πρέπει να πουν οι άλλοι υπάλληλοι, οι άλλοι εργαζόμενοι; Και πρέπει να συνεχίσουμε αυτόν τον εμπαιγμό της οικονομίας, που είχαμε μέχρι σήμερα για να έχουμε τα 3)4 των Ελλήνων στο όριο της πείνας, ή πρέπει αυτοί, ιδίως, να ηγηθούν της προσπάθειας να δημιουργήσουμε μια οικονομία ουσιαστική, με περιεχόμενο, ώστε να εξασφαλίσουμε στον Έλληνα ένα επίπεδο διαβίωσης ανάλογο με των άλλων Ευρωπαίων; Σας διαβεβαιώνω ότι εύχομαι, τώρα που θα πάμε στο Πολυτεχνείο, όλοι

μας, με την ευλάβεια και την κατάνυξη που πρέπει να το πλησιάσουμε, να αφήσουμε τα πάθη, να υποστούμε ένα είδος ψυχολογικού «λουτρού» και να δούμε τα πράγματα όπως έχουν.

Λυπούμαι πάρα πολύ, που η εργατική τάξη πάει να πάρει το στραβό δρόμο της καταστροφής. Διότι πού θα πάει αυτή η υπόθεση; Οι ίδιοι παραπονιούνται ότι το κράτος «μου 'δωσε μια καλλίτερη σύνταξη», αλλά αυξήθηκε το κράας, αυξήθηκε το τραμ κ.τ.λ. και «μου την πήρε πίσω». Ε, αυτή η κοροϊδία, ως πότε θα βαστά και γιατί ο συνδικαλισμός να μην πάει παράπλευρα με την κυβέρνηση και να αξιώσει περισσότερο αυστηρή αντιπληθωρική πολιτική προς το συμφέρον των εργαζομένων. Αυτό είναι το μεγάλο ερωτηματικό, που τίθεται στους ηγέτες του συνδικαλισμού, του Κομμουνιστικού κόμματος και του ΚΚΕ εσ., που έγιναν «νεοκωνσταντίνος!» Για πρώτη φορά και μόνο στην Ελλάδα συμβαίνουν αυτά τα πράγματα. Είμαστε βέβαια πρωτότυπος λαός!

Κ Ρ Α Λ Ο Γ Λ Ο Υ: Κύριε Πρόεδρε άκουσα με μεγάλη προσοχή τα όσα είπατε. Παρακολούθησα όλα τα στοιχεία που δώσατε για την πορεία της οικονομίας και θα ήθελα να μου επιτρέψετε κατ' αρχήν να κάνω ορισμένες παρατηρήσεις και στη συνέχεια να κάνω τις ερωτήσεις μου.

Οι παρατηρήσεις μου είναι α) ότι δεν νομίζω ότι θα συμφωνήσω μαζί σας απόλυτα ότι το 1981 παρελήφθη μια τέτοια ετοιμότητα οικονομία και ότι η κατάσταση ήταν τόσο τραγική, όσο την είπατε. Βέβαια, δε θα ήθελα να μιλήσουμε πάνω σ' αυτό, γιατί είναι ένα ζήτημα, που ίσως εσείς έχετε ένα άλλο πρίσμα από πριν. Επίσης, θα ήθελα να παρατηρήσω ότι δεν νομίζω ότι η κατάσταση στο θέμα της βιομηχανίας είναι τόσο τραγική, ότι δεν έχουμε βιομηχανία. Ναι μεν ότι υπάρχει μια μείωση της ανταγωνιστικότητας και γι' αυτό υπάρχουν αιτίες, αλλά όχι ότι δεν έχουμε βιομηχανία ή βιομηχανία έτοιμη, ώστε να θελιώσει την ανταγωνιστικότητά της.

Αλλά το θέμα της σημερινής συζήτησης πρακτικά δεν μπορεί να είναι αυτό. Το θέμα της σημερινής συζήτησης πρέπει να είναι οι παρατηρήσεις σας πάνω στο ζήτημα της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης και τ' αποτελέσματα επάνω σ' αυτή την οικονομική πολιτική. Άλλωστε σ' αυτό το σημείο δώσατε κι εσείς τη δέουσα θάρρητα.

Εδώ θα συμφωνήσω μαζί σας στην τρίτη μου παρατήρηση, ότι όντως δεν υπήρξε η πολιτική τόλμη, — έτσι το κρίνω εγώ — τον Οκτώβρη του 1981, να γίνει η υποτίμηση, που έπρεπε να γίνει. Και γι' αυτό οδηγηθήκαμε στις διολισθήσεις και είμαστε μέχρι σήμερα στο σημείο αυτό που είμαστε. Ασφαλώς και έπρεπε να γίνει και συμφωνώ μαζί σας και με το σχετικό ποσοστό. Ωστόσο και πάλι εγώ δε θα ήθελα να κρίνω την πολιτική της κυβέρνησης, της Κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ από το 1981 μέχρι τώρα.

Εγώ θα ήθελα να παρατηρήσω σαν τελευταίο ζήτημα πάνω στην ανάλυσή σας, ότι αφήσατε ένα κενό, πέραν του ότι επισημάνετε ότι τα μέτρα αυτά δεν είναι αναπτυξιακά, το μεγάλο ερώτημα που περνάτε στον ελληνικό λαό. Τελικά κάνουμε μια πολιτική λιτότητας. Προσωπικά συμφωνώ ότι η οικονομία βρίσκεται σ' ένα σημείο, που πρέπει να παρθούν μέτρα και θεωρώ ότι τα

μέτρα είναι σε σωστή κατεύθυνση. Άλλωστε και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η διεθνής χρηματαγορά τέτοια μέτρα συστήνουν. Είναι μια κλασική συνταγή για τον ασθενή μας, που λέγεται οικονομία, αλλά όπως εσείς τη χαρακτηρίσατε όχι σε τόσο σωστές δόσεις. Απόδειξη, όπως είπατε, ότι δεν υπάρχουν αναπτυξιακά μέτρα. Ο Ελληνικός λαός, λοιπόν, ρωτά να γίνουν οι θυσίες, αλλά αυτά τα μέτρα θα μας οδηγήσουν σε κάποια ανάκαμψη; Θα μας φέρουν σ' ένα σημείο, ώστε να πούμε θυγήκαμε από τη στενωπό; Ότι θα δούμε μια άσπρη μέρα; Η νοικοκυρα διερωτάται τελικά «πόσες φορές θα γυρίσω από τον μπακάλη πίσω να ξαναπάρω λεφτά, γιατί δε μου φτάσανε;» Αυτό είναι που ρωτάει ο Ελληνικός λαός σήμερα. Δεν νομίζω ότι συνειδητά και απόλυτα διαφωνεί με τα μέτρα. Νομίζω ότι διερωτάται: «Θα οδηγηθούμε πουθενά;» Και από αυτές εδώ τις παρατηρήσεις θα μου επιτρέψετε να σας κάνω τρία ερωτήματα, που αναφέρονται πάνω στα μέτρα. Αυτός είναι ο πρώτος κύκλος των ερωτημάτων. Έχω πολλά. Περιμένω τον δεύτερο κύκλο.

Ο πρώτος μου κύκλος λοιπόν αναφέρεται στα εξής ερωτήματα: α) Μπορεί η υποτίμηση αυτή να αποδώσει, όταν δε συνοδεύεται από μια σωστή αναπτυξιακή εξαγωγική πολιτική; Και πότε και πώς; β) Πώς είναι δυνατόν τα περιοριστικά αυτά μέτρα των εισαγωγών ν' αποδώσουν, όταν παράλληλα δε συνοδεύονται από μέτρα ενισχύσεως της βιομηχανικής παραγωγής, της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας; γ) Πώς είναι δυνατόν να λύσουμε το μεγάλο μας πρόβλημα της παραγωγικότητας με μόνο τη μείωση των μισθών, που κι εγώ θα συμφωνήσω μαζί σας ότι το πάγωμα είναι, βεβαίως, ένα από τα μέτρα της συνταγής. Υπάρχουν, οπωσδήποτε, παρατηρήσεις για το εάν τα μέτρα εφαρμοσθηκαν σωστά. Υπάρχει μια διαφορά, μια απόκλιση μεταξύ της θεωρίας των μέτρων και της σωστής εφαρμογής.

Τα ερωτήματά μου είναι αυτά και περιμένω τις απαντήσεις σας.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Ακούστε, η απάντηση είναι σαφής και κατηγορηματική. Η Κυβέρνηση υποσχέθηκε ότι θα εξαγγείλει αναπτυξιακά μέτρα. Αυτά που εξαγγέλθηκαν αποσκοπούν στη σταθεροποίηση της οικονομίας. Αποψή μου; έπρεπε και τα αναπτυξιακά και τα μέτρα της σταθεροποίησης να δοθούν μαζί. Βέβαια η απάντηση της Κυβέρνησης είναι ότι επειδή θα εξήγγελε την υποτίμηση, που δε μπορούσε να καθυστερήσει, ούτε να συζητηθεί με κανένα, γι' αυτό προτίμησε την τακτική που ακολούθησε.

Θα δώσουμε πίστωση στην κυβέρνηση μέχρι την κατάθεση του Προϋπολογισμού. Νομίζω ότι τότε θα είναι υποχρεωμένη να εξαγγείλει όλα της τα μέτρα. Οπότε θα τα κρίνουμε ολοκληρωμένα και το πρώτα και τα δεύτερα. Τα μέτρα σταθεροποίησης και τα μέτρα αναπτύξεως.

Κ Ρ Α Λ Ο Γ Λ Ο Υ: Μια μικρή παρέμβαση σ' αυτό, για να δώσετε μια ολοκληρωμένη απάντηση. Θεωρείτε μ' αυτό τον τρόπο, ότι αν μέχρι τέλος του χρόνου, μέχρι την κατάθεση του Προϋπολογισμού δεν υπάρξουν αναπτυξιακά μέτρα, θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε ως έχοντα την τάση να αποτύχουν τα σημερινά μέτρα;

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Ακούστε, στα σημερινά μέτρα η υποτίμηση είναι μικρή. Γι' αυτό σωστά επέβαλε η κυβέρνηση τις προκατα-

βολές στις εισαγωγές. Για να μην πάμε στην κατολίωση της συναλλαγματικής αξίας της δραχμής. Απ' αυτήν την άποψη είμαι σύμφωνα. Εγώ, όμως, θα έκανα μεγαλύτερη υποτίμηση.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Σωστά. Το ερώτημα είναι αν θα πετύχουν.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Αν εφαρμοστούν με σύστημα και επιμονή θα μας δώσουν το χρονικό διάστημα για να πάμε στην ανάπτυξη. Εάν η κυβέρνηση έχει πίστη στα μέτρα της, συνέπεια και επιμονή νομίζω ότι θα μας πάει στο καλό δρόμο. Η λιτότητα, την οποία μας επιβάλλει, η λιτότητα δηλ. στα χρηματικά εισοδήματα, είναι προϋπόθεση. Δε μπορούμε να πάμε σε ανάπτυξη με αυτόν τον πληθωρισμό. Πρέπει να το καταλάβει ο κάθε Έλληνας, να μην κάβεται να κλαίει, διότι ακρίβησαν τα τσιγάρα, τα τρόλεϋ κ.τ.λ. και απ' την άλλη να θέλει αυτά τα φουσκωμένα χρηματικά εισοδήματα, διότι το «λάδι στη φωτιά του πληθωρισμού» είναι τα τεχνητώς αυξανόμενα χρηματικά εισοδήματα των μισθοσυντήρητων.

Αλλά ν' απαντήσω στο πρώτο σας ερώτημα. Να δείτε γιατί ήταν τραγική η θέση της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Για να καταλάβουμε πού βρισκόμαστε.

Είχαμε ένα ισοζύγιο πληρωμών ελλειμματικό, που εξαρτιόταν από τους άδηλους πόρους. Δεν μπορούσαμε να τους ελέγξουμε. Δεύτερον είχαμε άθλια κατανομή του εθνικού εισοδήματος. Είχαμε ένα πανάθλιο φορολογικό σύστημα. Οι τράπεζες δεν έκαναν τίποτα παρά να μεταφέρουν αποταμιεύσεις σε τσέπες ορισμένων κυριών, οι οποίοι παρισταναν τους βιομήχανους.

Οι επενδύσεις από το '74 μέχρι το '81 είχαν καθοδική πορεία — οι επενδύσεις στην βιομηχανία, στη μεταποίηση. Καθ' όλη την περίοδο η εθνική δαπάνη ήταν μεγαλύτερη του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος και επομένως ζήσαμε με την εξωτερική ενίσχυση, στην αρχή της UNRKA και αργότερα την Αμερικανική, κατόπιν των δανείων και ύστερα της ΕΟΚ. Σοδεύουμε περισσότερο απ' ότι παράγουμε, καθ' όλη την περίοδο από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι το '81. Αυτή, λοιπόν, η οικονομία δεν είναι ικανή να επιδιώσει μέσα στην Κοινή Αγορά. Πρέπει ν' αλλάξουμε ριζικά την πολιτική μας, πρέπει να πάρουμε μέτρα πολύ σκληρά. Το ευτύχημα είναι, όμως, όπως θα σας πω μετά, ότι μπορούμε να τα πάρουμε και με εμπιστοσύνη, ο ελληνικός λαός, εάν αποφασίσει, μπορεί να πάει σ' αυτή την ανοδική πορεία, την οποία υπόσχεται και η κυβέρνηση.

ΒΑΛΑΜΒΑΝΟΣ: Κύριε Πρόεδρε ανήκετε στην παλιά φρουρά των πολιτικών και έχετε μια μακρόχρονη πείρα, αφού στο παρελθόν έχετε διατελέσει ως Υπουργός Βιομηχανίας, όταν κυβέρνησε για λίγο διάστημα προδικτατορικά η Ένωση Κέντρου.

Πριν μπω στο ερώτημά μου, που αφορά το εξωτερικό χρέος, θα ήθελα να κάνω κάποια παρατήρηση σε κάτι που είπατε προηγούμενα, το οποίο νομίζω κατά βάθος δεν το πιστεύω. Είπατε δηλ. ότι η αντίδραση ορισμένων ή όλων των συνδικαλιστών απέναντι στα οικονομικά μέτρα έγινε γιατί υπακούουν σε ξένες δυνάμεις. Δε ξέρω ποια είναι η άποψή σας.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Όχι ακούστε. Παρεξηγήσατε. Εγώ νομίζω ότι βασικά, αν στα οικονομικά υποστηρίξεις με πάθος ορισμένες απόψεις, μπορεί να είναι λάθος η κρίση σου. Τα κίνητρά σου,

δεν είναι αναγκαστικά ύποπτα, αλλά στην πολιτική πολλές φορές μπορείτε να επηρεαστείτε από τον α' ή τον β'. Όταν, όμως, συζητάμε στα σοβαρά πρέπει να πούμε ότι η κρίση σου, κύριε, είναι λάθος. Αυτό λέγω στους συνδικαλιστές. Δεν τους λέγω ότι είναι άνθρωποι χωρίς ήθος ή δεν έχουν πατριωτισμό ή δεν αγαπούν την τάξη τους.

Β Α Λ Α Μ Β Α Ν Ο Σ: Είπατε για ξένες δυνάμεις.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Με ξένες δυνάμεις τι εννοείτε;

Β Α Λ Α Μ Β Α Ν Ο Σ: Εσείς το είπατε.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Εγώ είπα ξένες δυνάμεις, εκτός των συνδικαλιστικών κύκλων.

Β Α Λ Α Μ Β Α Ν Ο Σ: Ωραία, νομίζω όλα είναι μέσα στα πλαίσια.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Ευχαριστώ πολύ, γιατί αν έδωσα τέτοια εντύπωση έπρεπε να την επανορθώσω.

Β Α Λ Α Μ Β Α Ν Ο Σ: Για να πάμε τώρα στο εξωτερικό χρέος.

Σε προηγούμενη εκπομπή, ανάλογη με τη σημερινή, ο εκπρόσωπος του ΚΚΕ κ. Φαράκος είχε διατυπώσει τη θέση ότι πρέπει και μπορούμε να επαναδιαπραγματευθούμε το εξωτερικό χρέος της χώρας, το οποίο σήμερα είναι της τάξης περίπου των 15 δισεκ. δολλαρίων συνολικά, συμπεριλαμβανομένων ίσως και των στρατιωτικών χρεών. Ο κυβερνητικός χώρος στην απάντησή του ανέφερε ότι κάτι τέτοιο μας οδηγεί στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, άρα και στην εξάρτηση από κέντρα του ιμπεριαλισμού και των μονοπωλίων, που το ΚΚΕ τουλάχιστον απεχθάνεται.

Εσείς απέναντι σ' αυτό το θέμα τι θα προτείνατε για το εξωτερικό χρέος της χώρας και πώς θα σχολιάζατε αυτές τις δυο απόψεις;

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Η άποψη να ζητήσουμε να το ξαναδιαπραγματευθούμε είναι ανεύθυνη. Εμείς πάμε δηλ. να φέρουμε μέσα στον τόπο μας τον διεθνή έλεγχο; Διότι με όποιον και να πας να διαπραγματευθείς θα σου πει: Τι εγγυήσεις θα μου δώσεις ότι θα εκτελέσεις τις νέες υποχρεώσεις σου; Και θα πάθε μόνοι μας να φέρουμε τον οικονομικό έλεγχο στη χώρα μας; Εμφανίζουν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο σαν «μπαμπούλα». Και ύστερα τι μας λένε; «Πηγαίνετε να το φέρετε εσείς οι ίδιοι εδώ μέσα». Δεν είναι σοβαρά πράγματα. Λυπάμαι. Ακούστε, δεν έχουμε πολύ μεγάλο εξωτερικό χρέος. Ερχόμαστε 15η στη σειρά των χρεωμένων χωρών διεθνώς. Και στην Ευρώπη υπάρχουν και άλλες 4-5 χώρες που είναι σε χειρότερη κατάσταση. Σ' εμάς τι συνέβη; Επειδή η οικονομία μας δεν είναι ανταγωνιστική, ιδίως απ' όπου πήγαμε στη ΕΟΚ και ξέσπασε η 2η πετρελαϊκή κρίση, αναγκαστήκαμε να δανειστούμε, να προσφύγουμε στο εξωτερικό. Η κυβέρνηση της ΝΔ από το 1977 ως το 1981 ανέβασε το δημόσιο χρέος κατά 4,6 δις. δολάρια. Το ΠΑΣΟΚ, όταν ανέλαβε την εξουσία, έπρεπε να πληρώσει τα τοκοχρεωλύσια των δανείων της ΝΔ και για τούτο αναγκάστηκε να δανειστεί. Αλλά δανειζόμενο θα υποχρεωθεί και αυτό αργότερα να πληρώνει τοκοχρεωλύσια και για τα δικά του δάνεια. Το σύνολο των τοκοχρεωλύσιων των παλαιών και νέων δανείων θα είναι πολύ υψηλό στα 1987 και 1988. Κατόπι θα πέσει.

Για τούτο το ΠΑΣΟΚ δεν μπορούσε να αστείευεται πιά. Έπρε-

πε να πάρει σοβαρά μέτρα, για να μπορέσει να προετοιμάσει τη χώρα να μην μειωθεί η δανειοληπτική της ικανότητα, να μπορέσει να βρει τα λεφτά αυτά να πληρώσει τις οφειλές αυτές και να πάμε σε ήσυχα νερά μετά, εάν αποκτήσουμε ανταγωνιστική βιομηχανία και γεωργία. Αλλά αυτό θα το πούμε στο 2ο μέρος της συζήτησης.

Ν Ε Τ Α Σ: Τώρα θα πείτε τα μέτρα. Θα σας ρωτήσουν οι κ.κ. συνάδελφοι.

Μ Α Ν Τ Α Σ: Θα διαφωνήσω μαζί σας, ότι από το 1981 και έπειτα ο εξωτερικός δανεισμός έγινε για να πληρωθούν παλιά χρέη. Όχι βασικά έγινε και για να καλυφθούν ελλείμματα και θέλω να συμφωνήσουμε και σ' αυτό.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Σταθείτε. Το 70οο περίπου είναι τοκοχρεωλύσια δανείων της ΝΔ και το υπόλοιπο είναι οι ανάγκες της οικονομίας. Το 70οο είναι τοκοχρεωλύσια...

Μ Α Ν Τ Α Σ: Δεν είναι 70οο.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Έτσι είναι. Έχω τα επίσημα νούμερα από την Τράπεζα της Ελλάδος. Εδώ είναι ο πίνακας.

Μ Α Ν Τ Α Σ: Εσείς είπατε ότι υπάρχει ανάγκη ειλικρίνειας. Μη δίνουνε την εντύπωση ότι δανείστηκε η σημερινή κυβέρνηση για να πληρώσει τα χρέη της προηγούμενης. Δανείστηκε και γι' αυτό, αλλά δανείστηκε και για να καλυφθούν τα ελλείμματα. Αυτά τα ελλείμματα που και σεις εντοπίσατε ότι είναι υπεύθυνα για τη σημερινή κατάσταση της οικονομίας, μας ανάγκασαν να πάρουμε αυτά τα αυστηρά μέτρα. Αυτή είναι η παρένθεση και τελειώνω εδώ.

ρινή κατάσταση της οικονομίας, μας ανάγκασαν να πάρουμε αυτά τα αυστηρά μέτρα. Αυτή είναι η παρένθεση και τελειώνω εδώ.

Επειδή είπατε προηγουμένως ότι πρέπει να κάνουμε ανταγωνιστική βιομηχανία κ. Πρόεδρε, ήθελα να σας ρωτήσω αν μπορούμε να συνεχίσουμε με τη σημερινή πολιτική έναντι της βιομηχανίας και να έχουμε αργότερα στο μέλλον σωστή ανταγωνιστική βιομηχανία; Δηλαδή μπορούμε να έχουμε βιομηχανία με καταλήψεις, μπορούμε να έχουμε βιομηχανία της οποίας οι τιμές των προϊόντων θα καθορίζονται όχι βάσει του κόστους παραγωγής, αλλά βάσει αγορανομικών διατάξεων; Μπορούμε να έχουμε μία βιομηχανία η οποία από πλευράς εντυπώσεων στην κοινή γνώμη δεν είναι στο στόχαστρο και περίπου περιγράφεται σαν προπατορικό αμάρτημα και η ιδιωτική πρωτοβουλία, αλλά και το κέρδος; Μπορεί να υπάρξει βιομηχανία χωρίς κέρδος; Σ' αυτές τις ερωτήσεις θέλω να μου απαντήσετε.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Θα σας απαντήσω, αλλά πρώτα - πρώτα να διορθώσουμε μια φράση την οποία είπατε και δεν μ' άρεσε. Ότι ήταν ανακριβείς οι αριθμοί που έδωσα. Αυτό είναι απαράδεκτο. Ξέρετε, απεχθάνομαι να αναφέρω νούμερα σε τέτοιες συζητήσεις, αλλά θα τα πούμε.

Στο 1985 πληρώσαμε τοκοχρεωλύσια 1,5 δισ. δολάρια. Στο 1986 1,65, στο 1987 -διότι θα ρθούν και τα χρεωλύσια των νέων δανείων - 2 δισ. και στο 1988 2,153 δισ., για να πέσουμε στο 1989 στα 1,600, στο 1990 στα 1,131 και σε 606 εκατ. στα 1991. Επομένως, η εικόνα που σας έδωσα είναι αυτή που μας έδωσε η Τράπεζα της Ελλάδος.

ΜΑΝΤΑΣ: Δεν είναι ακριβώς αυτή κ. Πρόεδρε, γιατί δεν αναφέρει τις περιόδους χάριτος.

Ένα δάνειο έχει μία περίοδο χάριτος από τη στιγμή που παίρνουμε μέχρι τη στιγμή που αρχίζουμε να πληρώνουμε χρεωλύσια. Είναι νεκρό και έτσι εμφανιζόμαστε σα να μην χρωστάμε. Όταν αρχίζει η καταβολή των τοκοχρεωλυτικών δόσεων τότε θέλουν να πληρώνουμε και ενώ πριν το δάνειο υπάρχει και είμαστε χρεωμένοι λόγω της περιόδου χάριτος, φαίνεται σαν να μην υπάρχει.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Φαίνεται ότι έχετε κάποια προκατάληψη και νομίζετε ότι όλα που λέγω είναι επικριτικά. Ακούστε στα 1981 είχε εξαντληθεί η περίοδος χάριτος των δανείων που συνήψε η ΝΔ και αρχίσαμε να πληρώνουμε τα χρεωλύσιά τους. Τώρα στα 1986 - 87 τελειώνει η περίοδος χάριτος των δανείων του ΠΑΣΟΚ και θα πληρώνουμε επίσης τα χρεωλύσιά τους. Για αυτό σας λέγω από το 1987 και 1988 θα βρεθούμε σε δύσκολη θέση και πρέπει στα σοβαρά να την αντιμετωπίσουμε, όπως σκέφθηκε η κυβέρνηση. Αλλά έθεσε ορισμένα θέματα ο φίλος κ. Μαντάς γενικά.

Ξέρετε αυτός, που σας μιλάει είναι ο άνθρωπος που στο 1946, όταν υπήρχε απελπισία στην Ελλάδα, είπε ότι «η Μεγάλη Ιδέα για την γενιά μας είναι η εκβιομηχάνιση και ο εξηλεκτρισμός». Και αν έχω προσφέρει κάτι στον τόπο μου, νομίζω ότι θα μου το αναγνωρίσουν μετά το θάνατό μου και θα είναι αυτό.

Επομένως, τη βιομηχανία τη βλέπω με αγάπη, με πάθος. Να σας τα πω λοιπόν τώρα, διότι όλοι οι Έλληνες πρέπει να καταλάβουμε ότι υπάρχει τρόπος να πάψουμε να είμαστε «ψωροκώσταινα».

ΝΕΤΑΣ: Επιτρέψτε μου μια παρέμβαση. Υπάρχει τρόπος όταν έχουμε ένα δημόσιο τομέα ο οποίος επεκτείνεται στο 70ο)ο χοντρικά της οικονομίας και όταν η κρατική βιομηχανία όπως είπε ο κ. Χαΐτσος από 4ο)ο που ήταν έως το 1981 έχει φθάσει ήδη στο 45ο)ο, υπάρχει αυτός ο τρόπος που λέτε για να φτιάξουμε σωστή βιομηχανία;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Ναι, πάρα πολύ εύκολα, αλλά αν έχετε την καλωσύνη να μου επιτρέψετε να σας πω τη σκέψη μου λίγο συστηματικά και ύστερα με ρωτάτε. Δεν είναι έτσι; Για να μπορέσουμε να διευκολύνουμε τη συζήτηση.

ΝΕΤΑΣ: Όσο μπορείτε όμως πιο σύντομα, να προλάβουμε.

ΤΑ ΑΝΑΠΤΡΕΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Ακούστε. Αμέσως η κυβέρνηση πρέπει να πει «εφόσον ανέλαβα την εξουσία με εκλογές, δε μπορώ να προχωρήσω σε επαναστατικά μέτρα, επιδιώκοντας το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό». Αυτό θα αλλάξει αμέσως το κλίμα για την ιδιωτική πρωτοβουλία.

Εάν με ρωτήσετε θα σας πω τι εθνικοποιήσεις έχει κάνει η ΝΔ και τι έχει το ΠΑΣΟΚ και θα δείτε ότι η ΝΔ κέρδισε τον πόλεμο των εντυπώσεων, διότι αυτή έχει εθνικοποιήσει ένα τε-

ράστιο τομέα της ελληνικής οικονομίας, ενώ το ΠΑΣΟΚ εκτός από τα Ναυπηγεία του Σκαρामαγκά δεν έχει κάνει σχεδόν τίποτα άλλο από απώφως εθνικοποιήσεων.

Δεύτερον: Πρέπει να βγει ο Πρωθυπουργός ή να γίνει μια πολύ κατηγορηματική δήλωση που θα οριοθετεί το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, να ξέρουν τι είναι για το δημόσιο τομέα και τι είναι για τον ιδιωτικό. Πρέπει να ξέρετε το εξής: Ότι η ιδιωτική πρωτοβουλία σ' ένα σοσιαλιστικό κράτος μπορεί να είναι πάλι πιο αποδοτική. Διότι το σοσιαλιστικό κράτος είναι ο κηδεμόνας. Δεν θ' αφήσει τον επιχειρηματία να πάει να βγάλει κέρδος εκεί που καταστρέφεται το σύνολο, εκεί που είναι ζημιά για την ολότητα. Ουδέποτε ένα σοσιαλιστικό κράτος, θ' αφήσει την ΕΘΥΑ να εγκατασταθεί στη Θεσσαλονίκη και να καταστρέψει τον Θερμαϊκό. Εα της πει ακολή και άξια είσαι πήγαινε όμως κάπου αλλού ή κάνε το εργοστάσιο μ' αυτό και μ' αυτό τον τρόπο». Επομένως, μη μου πείτε ότι μεταξύ σοσιαλιστικού κράτους και ατομικής πρωτοβουλίας υπάρχει αντίθεση αθεράτευτη. Είναι των αγράμματων αυτά, των πολιτικά εμπαιθών. Μόλις λοιπόν πούμε αυτό, χωρίσουμε δηλαδή τους δύο τομείς θα αναθερμανθούν πάλι οι επενδύσεις.

Πρέπει να σας πω αγαπητοί μου κύριοι, ότι το ασθενέστερο σημείο της οικονομίας μας είναι το τραπεζικό σύστημα. Ξέρετε ότι για να κάνεις μια επένδυση και να επωφεληθείς αυτών των αναπτυξιακών νόμων βασανίζεσαι δύο χρόνια στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας κι' άλλα 21)2 στην Τράπεζα; Οπότε μετά 3 ή 4 χρόνια δεν αξίζει τίποτα η μελέτη που έκανες για την επένδυσή σου. Ξέρετε, εάν δεν είχαμε αυτό το σύστημα, πόσες νέες επενδύσεις θα γίνοντουσαν; Λοιπόν, προτείνω στην κυβέρνηση να διορίσει επίτροπο —Ομπουσμαν,— ο οποίος θα επιληφθεί του θέματος των επενδύσεων για να εισηγηθεί πρακτικά πράγματα και μέσα σε 3 μήνες να πάψει αυτή η γραφειοκρατία, η οποία είναι καταστροφική.

Ζητώ από την κυβέρνηση επίσης να δώσει σαφείς οδηγίες στις Τράπεζες για τα κεφάλαια κινήσεως. Ξέρω κάποιον Έλληνα από το εξωτερικό. Ήρθε, έδωσε 3 εκατ. δολ. για να φτιάξει ένα εργοστάσιο. Πήγε να πάρει δάνειο κινήσεως, διότι τον καθυστέρησαν στην επένδυση. Σταμάτησε το εργοστάσιο, πάει ο άνθρωπος για πτώχευση και έχει και 2 παιδιά που λένε: «αυτή ήταν η ευγνωμοσύνη της πατρίδας μας, διότι δούλεψε ο πατέρας μας 40 χρόνια στο εξωτερικό; Ήλθαμε να βοηθήσουμε, για να μας ρίξει σ' αυτό το χάλι»; Το τραπεζικό σύστημα, επομένως, είναι απαράδεκτο.

Είμαι σύμφωνος επίσης ότι πρέπει να γίνει δικαιότερη κατανομή του εθνικού εισοδήματος και προτείνω για τον έγκτακτη εισφορά των ελεύθερων επαγγελματιών και των επιχειρήσεων και αυτά που θα εξοικονομήσει από την ΑΤΑ για τους δημόσιους υπαλλήλους να τα δώσει αφορολόγητα στους χαμηλόμισθους και στους μικρούς συνταξιούχους, σ' αυτούς δηλαδή που βρίσκονται περίπου στο όριο της φτώχειας. Εάν το κάνει αυτό όλες οι φωνές των συνδικαλιστών, ιδίως των πλουσιών, των αριστοκρατών του συνδικαλισμού, θα πάνε να ακούγονται.

Νομίζω, επίσης, ότι η κυβέρνηση πρέπει ναβάλει μια εισφορά στους δημοσίους υπαλλήλους, τους υπαλλήλους του δημοσίου τομέα, που είναι υψιλόμισθοι με 150.000 δραχ. και πάνω, διότι αυτοί μόνο επιφανειακά είναι υπάλληλοι. Δεν χρειάζεται να επιμείνω περισσότερο.

Η ΕΤΑΣ: Να πάμε στις ερωτήσεις.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Τα θέματά σας είναι ενδιαφέροντα, αλλά δεν θάχω το χρόνο να σας ρωτήσω για όλα.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Δεν θα προλάβω όμως και 'γω να σας απαντήσω.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Ναι εσείς θα μας τα πείτε, αλλά υπάρχουν τόσα ερωτήματα πάνω σ' αυτά και δεν θα υπάρχει χρόνος για απάντηση.

ΜΑΝΤΑΣ: Υπό τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπέβαλα ερώτησή μου, δηλαδή την περίπτωση που αναφέρατε προηγουμένως, που τόσο κευράζεται αυτός ο επενδυτής μέχρι να φύγει από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και να πάει στην Τράπεζα να ριθμίσει και τα χρηματοδοτικά του θέματα. Αν φτιάξει τη βιομηχανία και του την καταλάβουνε θα μπορέσει η βιομηχανία αυτή να δουλίψει, να παράγει;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Ναι κύριέ μου, διότι, πρώτο αυτή η καθυστέρηση όρχισε από την ΝΔ, δεν είναι του ΠΑΣΟΚ. Το δεύτερο, εκείνο που πρέπει να κάνουμε για τη βιομηχανία είναι ότι έχει υποχρέωση να έχει προδιαγραφές. Εάν έχει προδιαγραφές, εάν σέβεται τις προδιαγραφές, τότε αποκτά το πρώτο στοιχείο της ανταγωνιστικότητας. Και τρίτο, δεν μπορείς να 'χεις βιομηχανία, να έχεις επιχείρηση χωρίς να έχει τη σύγχρονη οργάνωση και το σύγχρονο προγραμματισμό βασισμένα πάνω στη σύγχρονη τεχνολογία.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Κύριε Πρόεδρε, οι προδιαγραφές δεν είναι ζήτημα της βιομηχανίας είναι καταρχήν πρωταρχικό ζήτημα του κράτους. Αυτός ο έρημος ο ΕΛΟΤ βασανίζεται τα τελευταία χρόνια, θα μπορούσαμε να πάμε πολύ πιο πίσω.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Σέρω, ότι αυτά που σας λέω δημιουργούν τεράστια προβλήματα και γι' αυτό πρέπει να γίνει κάποια ανάλυση. Αλλά κάντε σύντομες τις ερωτήσεις σας για να απαντώ σύντομα.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Σύντομες οι ερωτήσεις. Το ερώτημά μου είναι το εξής, κύριε Πρόεδρε. Αυτά όλα, όσα είπατε, είναι προτάσεις, οι οποίες έχουν νομοθετικά στοιχεία. Έτσι φαίνονται εκ πρώτης όψεως, διότι θα πρέπει να αναλυθούν για να δούμε όλη τους τη γκάμα και τη φιλοσοφία. Λοίποσο όμως εμπεριέχουν μέσα και το στοιχείο της διαπίστωσης. Η εντύπωση η οποία μου δίνεται, έτσι την αντιλαμβάνομαι σαν δημοσιογράφος, είναι ότι διαπιστώνω ότι δεν είναι σαφή τα όρια μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Τώρα συμφωνούμε σ' αυτό;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Σύμφωνα.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Άρα δηλαδή, σωστά διαμαρτύρεται η ιδιωτική πρωτοβουλία ότι συνθλίβεται κάτω από τον κρατικόν επεκτατισμό και γι' αυτό δεν μπορεί να αποδώσει και γι' αυτό δεν μπορεί να έχει και ανταγωνιστικότητα. Σ' αυτό συμφωνείτε λοιπόν;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Με επιφύλαξη, γιατί εδώ μπορεί να δώσω πολλούς άλλους παράγοντες, που δεν...

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Αυτά τα οποία λέτε, αυτή τη στιγμή, τα έχει προεί η ιδιωτική πρωτοβουλία. Έχετε υπόψη σας ότι από τον προηγούμενο Υπουργό Εθνικής Οικονομίας τον κ. Αρσένη, είχε ξεκινήσει στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας μια επιτροπή — 4 επιτροπές — αλλά θα μιλήσουμε γι' αυτή μόνο, η οποία είχε σαν σκοπό αυτή την οριοθέτηση και είχε προτείνει η ίδια η κυβέρνηση αυτό το σαφή διαχωρισμό των ορίων δράσεως μεταξύ ιδιωτικής και κρατικής πρωτοβουλίας. Είναι δηλαδή αναγνώριση και της κυβέρνησης.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Το θεωρώ ότι είναι απαραίτητο.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Κατά συνέπεια υπάρχει ένα ζήτημα σύνθλιψης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και ένα ζήτημα ανταγωνιστικότητας. Αυτό που θέλω να σας ρωτήσω είναι το εξής: Όταν λέτε βιομηχανική ανάπτυξη πως εννοείτε, ότι μπορεί να γίνει από την ιδιωτική πρωτοβουλία, ή από την κρατική πρωτοβουλία;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Και από τις δύο: Προσέξτε μαλώνουμε για πράγματα που δεν υπάρχει κανένας λόγος να μαλώνουμε.

Ακούστε, ορισμένες βιομηχανίες...

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Έχουμε το χρόνο, την άνεση κύριε Πρόεδρε, για να περιμένουμε τη κρατική πρωτοβουλία, δεδομένου ότι η κρατική πρωτοβουλία έχει στα συρτάρια της σχέδια επενδυτικά — είναι γνώστά αυτά τα οποία είναι 10)ετιών και ακόμη λιθανίζονται λίγο ως πολύ αυτά. Μπορούμε να στηριχθούμε στην ιδιωτική δραστηριότητα;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Προσέξτε, υπάρχουν ιδιώτες που έχουν 50 χρόνια τέτοια σχέδια και περιμένουν...

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Μήπως δεν τους το επιτρέπει το ψυχολογικό κλίμα;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Όχι, όχι, να σας πω περιμένουν τότε ο Υπουργός θάναι φίλος τους, για να πάνε στην Τράπεζα να πάρουν τα λεφτά να μην κάνουν επένδυση πραγματική, αλλά να ζητήσουν ένα δασμό. Κατόπιν με το δασμό αυτό να κλέβουν τα λεφτά του κόσμου, να τα βάζουν στην τσέπη τους, το εργοστάσιό τους να μην το κάνουν μοντέρνο, συναγωνιστικό, αλλά τα κέρδη αυτά τα πηγαίνουν κάπου αλλού.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Είναι όλοι οι ιδιώτες έτσι;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Δεν είναι όλοι οι ιδιώτες, αλλά προσέξτε. Ξέρετε ότι σχεδόν όλες οι μεγάλες ελληνικές βιομηχανίες είναι σήμερα προβληματικές; Δεν υπάρχει εισαγγελίας, κύριοι.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Γίνανε από μόνες τους;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Διότι ήταν το καθεστώς, το οποίο υπήρχε ως το 81. Το καθεστώς αυτό δημιουργούσε αυτή την παθολογική κατάσταση. Ακούστε για να το μάθετε, γιατί είναι ενδιαφέρον. Εγώ σαν Υπουργός Βιομηχανίας, το 1951 - 1952 και 1963 - 65 είχα τόσο πολύ απελπιστεί — ξέρετε είμαι δημοκράτης και ποτέ δε θα ακούατε από μένα τη λέξη «παλινόρθωση», ώστε έβαλα πάνω από το γραφείο μου...

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Το 1964, ξεκινούσα την καριέρα μου τό-

τε και είχα πρακολουθήσει πολλά έργα πούχατε κάνει μεταξύ των άλλων...

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Να σας απαντήσω, για να προλάβουμε. Δεν σας απάντησα. Έβαλα πάνω από το γραφείο μου την επιγραφή «είμαι υπέρ μιας παλινρθώσεως της Α.Μ. του κόστους στη Βιομηχανία και στη Γεωργία, αλλά και τον Τουρισμό». Το «κόστος» δεν το ξέρει η ελληνική βιομηχανία, δεν ξέρει τις προδιαγραφές, δεν ξέρει προγραμματισμό για τους ιδιώτες, γι' αυτό φθάσαμε στο αίσχος των 141 προβληματικών επιχειρήσεων, τις οποίες όμως δεν έχει πίσσει ο εισαγγελέας, διότι μόνο στην Ελλάδα συμβαίνουν αυτά. Αν συνέβαινε στο εξωτερικό π.χ. στην Αμερική, ότι συνέθε εδώ με τις προβληματικές, θα ήσασταν φυλακή. Στην Ελλάδα όμως εκείνοι των οποίων πτώχευσε η βιομηχανία γυρίζουν στη Λωζάνη, γυρίζουν στο Λονδίνο και όταν πήγα στη Νέα Υόρκη μου είπαν «το βλέπεις αυτό το σπίτι; 6.000.000 δολ. αγοράστηκε, από ποιόν» και μου ανέφεραν το όνομα κάποιου «πτωχεύσαντος» βιομήχανου!...

Να μη λέμε πράγματα τα οποία προκαλούν. Εγώ είμαι υπέρ της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Πιστεύω σ' αυτήν, αλλά πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχει σεβασμός στους νόμους και σεβασμός στο ελληνικό κοινό.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Η ελληνική δικαιοσύνη δεν έχει αποδείξει τίποτα, όμως, απ' αυτά που λέτε.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Ακούστε, πιστεύω ότι πολλές απ' αυτές τις πτωχεύσεις θα πάνε στο δικαστήριο.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Αλλά χρόνια τώρα μια να μην έχει αποδειχτεί; Μια, η οποία κινήθηκε —μια γνωστή τοιμενοβιομηχανία— δεν αποδείχτηκε τίποτα γι' αυτήν.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Όπως τα φτιάχνουν, όπως είναι το πτωχευτικό μας δίκαιο, είναι το ευκολώτερο πράγμα να κατακλύψεις δια της μεθόδου της πτώχευσης, να περάσεις στο εξωτερικό και να ζήσεις ζωή χαρισάμενη. Αυτό το είπε ο Υπουργός της Δικαιοσύνης ο κ. Μαγκκάκης προχθές, ότι το πτωχευτικό και το φορολογικό δίκαιο είναι απαράδεκτο. Δεν είναι δίκαιο καπιταλιστικής, κεφαλαιοκρατικής κοινωνίας. Είναι κάτι πρωτότυπο... (μιλάνε όλοι μαζί).

ΒΑΛΑΜΒΑΝΟΣ: Ξαναγυρίζουμε στα χθεσινά, σχετικά με την απεργία. Οι οργανωτές στις συνδικαλιστικές παρατάξεις που πρόσκεινται στο ΚΚΕ και στην ΝΔ μίλησαν ότι είχε μεγάλη επιτυχία. Η κυβέρνηση είπε ακριβώς το αντίθετο. Προσωπικά αν με ρωτούσατε θα έλεγα. Οι Έλληνες έχουν μάτια και είδαν αν πέτυχε, που πέτυχε και θάθελα από σας μία γνώμη πάνω σ' αυτό. Θα θελα όμως να ρωτήσω δύο πράγματα. Βλέπετε να υπάρχουν σήμερα πιθανότητες να οδηγηθούμε μέσω αυτών των απεργιακών κινητοποιήσεων σε ανατροπή της εισοδηματικής πολιτικής που έχει ανακοινωθεί; Αυτό είναι το ένα και το δεύτερο επειδή μίλησατε εσείς είπατε την ΑΤΑ «όπιο» της εργατικής τάξης...

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Των μισθωτών και των εχόντων σταθερό εισόδημα.

ΒΑΛΑΜΒΑΝΟΣ: Στο μεταξύ έχουμε να κάνουμε οπωσδήποτε και μετά τα μέτρα — κάτι που έχει πει και η κυβέρνηση

— μ' ένα πληθωρισμό αρκετά σημαντικό. Είχε προϋπολογιστεί για 180)ο, τώρα θα ξεπεράσει αρκετά το 200)ο. Η ΑΤΑ που δίνεται ή που θα δοεί είναι η προβλεπόμενη τώρα στο σύστημα; Εσείς μέσα στο '86 τι θα δίνετε στους εργαζόμενους;

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Σ' αυτούς που παίρνουν μεγάλους μισθούς θα κρατούσα αυστηρά τον περιορισμό. Εκεί που θα έκανα εξαίρεση, αν το προσέξате, θα ήταν το εξής: Θα έπαιρνα ότι απέδιδε ο φόρος, η έκτακτη εισφορά των επιχειρηματιών και των ελευθέρων επαγγελματιών και θα το έδινα στους χαμηλόμισθους και σ' αυτούς που έχουν μικρές συντάξεις. Θα έκανα μια μεταφορά, οπότε δεν θα υπήρχε θέμα αντίθεσης της ηγεσίας των συνδικαλιστών με τον περιορισμό της συγκράτησης των χρηματικών εισοδημάτων στις ανώτερες κλάσεις των εργαζομένων. Νομίζω ότι αυτό θα μας οδηγούσε σε μια εθνική συμφιλίωση. Θα δίνουμε τα χέρια για να ανεβούμε το θουνό όλοι μαζί, από κοινού διότι αυτή τη στιγμή η διάσταση μεταξύ κυβέρνησης και συνδικαλιστών είναι καταστροφή και είμαι βέβαιος ότι ούτε οι συνδικαλιστές θάθελαν να καταστρέψουν τον τόπο τους, ούτε βεβαίως η κυβέρνηση.

Β Α Λ Α Μ Β Α Ν Ο Σ: Κύριε Πρόεδρε προβλέπετε να ανατραπεί αυτή η εισοδηματική πολιτική μέσω του Υπουργού;

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Όχι θα ήταν καταστροφή. Τι να γίνουμε δηλαδή; Να πάμε να γίνουμε Βραζιλία με 1000)ο πληθωρισμό; Ο θεός να φυλάξει να μη φθάσουμε σ' αυτή την κατάσταση.

Μ Η Τ Σ Α Κ Α Κ Η: Θα γυρίσουμε λίγο πίσω...

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Κι εγώ νόμιζα ότι στην αύριον θα πηγαίναμε — λόγω «Αυριανής» βέβαια!...

Μ Η Τ Σ Α Κ Α Κ Η: Θέλω να παρατηρήσω κάτι σ' όσα είπατε προηγούμενα, κύριε Πρόεδρε. Αν κατάλαβα καλά με δύο λόγια προτείνετε στην κυβέρνηση να εγκαταλείψει την προσπάθεια του μετασχηματισμού της κοινωνίας και να γίνει μια κυβέρνηση που θα αντιμετωπίζει με τον κλασσικό ρεαλισμό τα προβλήματα της οικονομίας. Αυτό δεν ξέρω κατά πόσο...

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Όχι το αντίθετο υποστηρίζω. Εγώ υποστηρίζω ότι με το καθεστώς που είχαμε στο '81 είμαστε σθημένοι από το χάρτη των Ευρωπαϊκών λαών. Ότι με ένα σοσιαλισμό δημοκρατικό, ε ξ ε λ ι κ τ ι κ ό, θα μπόρεσουμε να στηριχθούμε και στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Και οι δύο αυτές δυνάμεις ενωμένες θα μπόρεσουν να δημιουργήσουν μια οικονομία, η οποία θα αντιμετωπίσει νικηφόρα τον ανταγωνισμό, όχι μόνο της Ευρώπης, αλλά και τον διεθνή. Συμβαίνει το αντίθετο! Εμείς είμαστε η πραγματική αλλαγή. Εάν ήμουν κυβερνήτης κατόπι επανοστάσεως θα έπαιρνα ορισμένα μέτρα σε μια βδομάδα, σ' ένα μήνα. Αλλά εφ' όσον θγαίνω δι' εκλογών πρέπει να σέβομαι την κοινή γνώμη. Δε θα σας κάνω τώρα προπαγάνδα να 'ρθείτε στην ΕΔΗΚ, αλλά η ΕΔΗΚ είναι το μόνο κόμμα που μιλά για τον εξελικτικό μετασχηματισμό, για τον εξελικτικό σοσιαλισμό. Εμείς λέμε ότι το «μέτρον» είναι η μεγαλύτερη ανακάλυψη των αρχαίων Ελλήνων και προσπαθούμε να το εφαρμόσουμε στην πολιτική, όσαγτο αν στη ζωή δεν είναι τόσο εύκολο.

Μ Η Τ Σ Α Κ Α Κ Η: Να γυρίσουμε και σ' αυτό το θέμα, που βλέπει πάντα με αγάπη και πάθος ο κ. Πρόεδρος, για να ρω-

τήσω συγκεκριμένα επειδή τελειώνει κι ο χρόνος μας κύριε Πρόεδρε. Θα 'θελα να μου πείτε τι συγκεκριμένα προτείνετε εσείς για τη βιομηχανική πολιτική, δηλαδή αν μέσα στα επόμενα χρόνια περιμένουμε ν' αρχίσει η θεμελίωση μιας νέας βιομηχανίας, γιατί η παλιά ήταν προβληματική. Εν πάση περιπτώσει θα βρεθούν άλλοι τρόποι για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα, αλλά πρέπει να θεμελιωθεί η βιομηχανία στη χώρα μας όπως τουλάχιστον υποστηρίζει η κυβέρνηση. Πείτε μας τι συγκεκριμένα προτείνετε;

Κ Ρ Α Λ Ο Γ Λ Ο Υ : Να συμπληρώσω την ερώτηση;

Ν Ε Τ Α Σ : Να συμπληρώσετε την ερώτηση κ. Κράλογλου και κλείνουμε.

Κ Ρ Α Λ Ο Γ Λ Ο Υ : Να συμπληρώσω την ερώτηση;

Πρόεδρε, τα μέτρα τα οποία είπατε. Βέβαια χρειάζεται μια μεγάλη ανάπτυξη και θα παρακαλούσα κάποτε να μας ενημερώσετε στις εφημερίδες γι' αυτά, όπως νομίζετε εσείς, δεδομένου ότι μ' αυτά που μας δώσατε τα τηλεγραφικά μπορεί να τα υποτιμήσουμε και να τα υπερτιμήσουμε. Τόχα πει αυτό. Θάθελα όμως να σας ρωτήσω πρακτικά τα εξής: Αυτά τα μέτρα τα οποία λέτε, τα έχετε προτείνει ήδη στην κυβέρνηση; Και έχετε την ένδειξη ότι μπορούν να γίνουν αποδεκτά ή ελπίζετε ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ θα τα κάνει αποδεκτά;

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ : Προσέξτε, τα μέτρα αυτά τα έχω εξαγγείλει, τα έχω αναφέρει επανειλημμένως.

Κ Ρ Α Λ Ο Γ Λ Ο Υ : Ως ΕΔΗΚ. Ως συνεργαζόμενος με το ΠΑΣΟΚ όμως;

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ : Αυτή τη στιγμή σας λέγω μία σειρά μέτρων που νομίζω ότι θα μας βοηθήσουν να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες.

Κ Ρ Α Λ Ο Γ Λ Ο Υ : Συμπαθάτε μας κ. Πρόεδρε, θέλω να ρωτήσω εκτός από μας, τα έχετε πει και στην κυβέρνηση;

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ : Όχι, δεν τα έχω πει.

Κ Ρ Α Λ Ο Γ Λ Ο Υ : Πρώτη φορά τα λέτε;

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ : Πρώτη φορά τα λέω στον ελληνικό λαό, ο οποίος είναι ο κυρίαρχος. Η κυβέρνηση είναι ο εντολοδόχος του ελληνικού λαού και επειδή εδώ είναι ο λαός, δια του λαού απευθύνομαι στην κυβέρνηση.

Ν Ε Τ Α Σ : Λέγονται για πρώτη φορά.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ : Νομίζω ότι θα προκαλέσει η συζήτησή μας εδώ ενδιαφέρον γενικότερα και θα μου δοθεί η ευκαιρία να τα πω συστηματικά ξερά κάποτε. Διότι είναι αδύνατον έθβαια μέσα σε μια ώρα να πεις πράγματα, τα οποία προϋποθέτουν δημιουργία ενός καινούργιου κόσμου.

Εγώ πιστεύω ότι μπορεί να φτιάξουμε τον καινούργιο αυτό κόσμο και έχω τις φόρμουλες. Τις έχω κατόπιν μεγάλης μελέτης. Μια ολόκληρη ζωή έχω αφιερώσει στην Ελλάδα.

Νομίζω αυτό που είπαν οι Αρχαίοι ημών πρόγονοι ότι «πενή τοις Έλλησιν σεί ξόντροφος» το καταρρίψαμε εμείς στην UNR-FA στο 1947, όταν τυπώσαμε το βιβλίο για τον «Ορυκτό Πλούτο της Ελλάδος».

Κ Ρ Α Λ Ο Γ Λ Ο Υ : Εδώ διαφοροποιείται η γραμμή σας από τη γραμμή ΠΑΣΟΚ μέχρι σήμερα.

Ι. Ζ Ι Γ Δ Η Σ : Ακούστε, για να μη γίνει καμιά παρεξήγηση. Εμείς συνεργαστήκαμε με το ΠΑΣΟΚ, διότι δε μπορούσα-

με να συνεργαστούμε με τη Ν.Δ. γιατί αυτή είναι επιστροφή στον οικονομικό Μεσαίωνα. Η Ν.Δ. λείπει πράγματα ασύλληπτα. (Παρεμβάσεις δημοσφών μη ακουόμενες).

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Προσέξτε, δεν ταυτιζόμαστε απολύτως με το ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ έχει το δικό του τρόπο, εμείς έχουμε τη δική μας κοσμοθεωρία. Δεν είμαστε εχθροί, καταγόμαστε από την ίδια μητέρα τη μεγάλη Δημοκρατική παράταξη, αλλά βλέπουμε τα πράγματα διαφορετικά.

ΝΕΤΑΣ: Να απαντήσετε στο ερώτημα της κυρίας Μητσακιάκη. Τις προτάσεις.

ΜΗΤΣΑΚΙΑΚΗ: Ποια είναι τα συγκεκριμένα μέτρα για τη βιομηχανία;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Προσέχτε ακριβώς για τη βιομηχανία να σας πω. Το 1ο πρόγραμμα...

ΝΕΤΑΣ: Έχετε 2 λεπτά κύριε Πρόεδρε.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Λοιπόν σταθείτε πρώτα - πρώτα έρευνα στην Ελλάδα δεν υπάρχει. Πρέπει να αρχίσουμε απ' αυτό. Δεύτερο τυποποίηση και προδιαγραφές στην βιομηχανία, 5)ετής πρόγραμμα. Εα πάρουμε τους μεγάλους τομείς που δεν μπορεί να τους πάρει η ατομική πρωτοβουλία, να γίνουν βιομηχανίες από το δημόσιο και τους άλλους τομείς να τους κάνει ιδιωτική πρωτοβουλία. Την αλουμίνα, τον ανοξειδωτο γάλυθα και ορισμένα τέτοια πράγματα δε μπορεί να τα κάνει η ιδιωτική πρωτοβουλία.

Ένα σωρό όμως άλλες βιομηχανίες μπορεί να τις κάνει η ιδιωτική πρωτοβουλία.

Δείτε σε τι γάλι θρικόμαστε; Είναι να μας κλαίει.

ΚΡΑΛΟΓΛΟΥ: Σήμερα κύριε Πρόεδρε;

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Ναι σήμερα. Διάβασα στην εφημερίδα προχθές, ότι εισαγάγαμε στην Ελλάδα αλάτι και πληρώσαμε 150 εκ. δρχ. Ξέρετε ότι προσπάθησα να κάνω την πρώτη αλυκή στο Ψεσολόγγι το 1947; Τέτοιο ήταν το κράτος της Δεξιάς. Ανίκανο, μεγάλες κουβέντες, εθνικοφροσύνη, μεγαλοιδεατισμός και τίποτα στην πραγματικότητα. Όλη αυτή η βιομηχανία, που θα μας έτρεψε η Δυτική Ευρώπη, εάν αξιοποιούσαμε το θωξίτη μας, το λευκόλιθο και όλα τ' άλλα αυτά ορυκτά. Που μας κατόντησαν!.. Μας έκαναν δούλους στην ΠΕΣΙΝΕ, στον ΤΟΜ ΠΑΠΑΣ, στη ΒΑΒΔΟΙ και ούτω καθεξής.

ΚΑΡΛΟΓΛΟΥ: Πρώτη φορά έλεγχος και αστυνόμευση της βιομηχανίας έγιναν επί θητεία σας το 1964.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Τι πράγμα;

ΚΑΡΛΟΓΛΟΥ: Ελέγχου και αστυνόμευσης της βιομηχανίας έγιναν επί θητεία σας.

Ι. ΖΙΓΔΗΣ: Σε τι πράγμα έλεγχος και αστυνόμευση; Όχι αγαπητέ μου, εγώ τους έλεγα δεν είσαι βιομήχανος, εάν δεν κάνεις έρευνα, αλλά ακούστε για να τελειώνουμε.

Σας ευχαριστώ κύριε Νέτα και θλώπω ότι πράγματι αποδείξατε, ότι η ελληνική τηλεόραση είναι... «φασιστική», διότι δεν επιτρέπετε σε κανένα να πει τις γνώμες του!...

Χαίρεται για την επιβεβαίωση ότι η τηλεόραση είναι ένα σοβαρό θέμα για τη διαφώτιση του λαού. Οι ηγέτες πρέπει να επικοινωνούν απευθείας με το λαό και παίρνετε άριστα νομίζω

μ' αυτές τις τελευταίες πρωτοβουλίες που πήρατε, ως ΕΡΤ.

Θέλω να σας πω αγαπητοί μου φίλοι και ιδίως σ' όλο τον λαό. Η Ελλάδα έχει από το Θεό ένα έδαφος που δεν το έχει σχεδόν καμία άλλη χώρα της Ευρώπης. Έχει ένα πλουσιότατο υπέδαφος και έχει αυτόν το θαυμάσιο ήλιο και τη θάλασσα.

Εάν εγκαταλείψουμε το αίσθημα της κατωτερότητας του «ντεφτισμού», τον οποίο για λόγους ιστορικούς μας διακατέχει, μπορεί σε μια γενεά αντί ουραγοί να γίνουμε πρωτοπόροι στην Νέα Ευρώπη.

Και για να τελειώσω έτσι με μια «κορώνα»! Η πρόκληση της ιστορίας είναι σαφής. Πρέπει να αποδείξουμε ότι έκανε λάθος αυτές ο ευατυχής ο Ηρόδοτος που είπε «πενή τοις Ελλησιν, αϊ ξύντροφος». Είναι λάθος. Αλλά μ' αυτό που είπε εμάς μεν μας αποβλάκωσε, έβωσε δε στους φίλους μας και στους συναϊρούς μας τη δικαιολογία, για να μας δίνουν κάθε φορά ένα κομμάτι ψωμί. Να μας λένε παχιά λόγια, αλλά να μας δίνουν έναντι της προσφοράς που κάναμε, ένα κομμάτι ψωμί.

Λοιπόν η σύγχρονη Ελλάδα έχει να αντιμετωπίσει αυτή την πρόκληση της ιστορίας, να αποδείξει ότι όχι μόνο δεν είναι ο καταραμένος τόπος της γης, αλλά είναι ένας τόπος που έχει όλες τις δυνατότητες να είναι στην πρωτοπορία των λαών.

Αρκεί να προχωρήσουμε με «λογισμό και όνειρο» και όχι με μικρότητες, πάθη και μίσση. Σας ευχαριστώ.

Ν Ε Τ Α Σ: Και γω σας ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε που ήρθατε στην σημερινή μας εκπομπή.

Σας ευχαριστώ και σας κύριοι συνάδελφοι. Σας ευχαριστώ πολύ που μας παρακολουθήσατε. Καληνύκτα σας!

II. NATO - ΕΟΚ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ 11/10/85

Συζήτηση «προ της Ημερήσιας Διατάξεως» στη Βουλή

(Στεν)μένα Πρακτικά Βουλής, 6/12/85)

Ι Ω Α Ν Ν Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κ. Πρωθυπουργός είχε σήμερα μια διπλή ευτυχή έμπνευση. Άρχισε το λόγο του, με μια σωστή έκκληση προς το Σώμα και τον τελείωσε με ένα «χάπυ εντ». Η εισαγωγή ήταν ευτυχής, διότι μας ζήτησε να συζητήσουμε επί της ουσίας και να αφήσουμε τους κομματικούς διαπληκτισμούς, επειδή η κατάσταση είναι πράγματι σοβαρή. Και το «χάπυ εντ» είναι οι προτάσεις του με τις οποίες ενισχύεται πραγματικά ο ρόλος του Κοινοβουλίου στην πολιτική μας ζωή.

Όσα είπε στο τέλος της ομιλίας του, είμαι βέβαιος ότι θα γίνουν δεκτά από όλο το Σώμα. Εγώ θα περιοριστώ σε ορισμένες παρατηρήσεις επί της ουσίας και επειδή αναφερθήκαμε στην προϊστορία των κομμάτων, δεν μπορώ να λησμονήσω ότι και το κόμμα μου έχει ιστορία και μεγάλη. Είμαστε η συνέχεια του Γ. Παπανδρέου και από το 1974 έως το 1981 υπήρξαμεν άλλοτε Αξιωματική Αντιπολίτευση και άλλοτε Τρίτο Κόμμα της Βουλής.

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΝΑΤΟ

Η πρώτη μεγάλη παρατήρηση που έχω να κάνω είναι τούτο: Η διαπίστωση της αδιανόητης κατάστασης, στην οποία βρίσκεται η Ελλάδα στις σχέσεις της με το ΝΑΤΟ και το μεγάλο σύμμαχο, τις ΗΠΑ. Πήγαμε στο ΝΑΤΟ — και είμαι περήφανος, διότι ανήκα στην Κυβέρνηση που υπέγραψε τη Συμφωνία — για να διασφαλίσουμε τα σύνορά μας. Και θρискόμαστε αυτή τη στιγμή σε μια τραγελαφική κατάσταση. Υπάρχει απειλή και μάλιστα σοβαρότατη από πού; Από ένα σύμμαχο, από τη «φίλη και γείτονα» Τουρκία, η οποία δε μπορούσε να συμπεριφέρεται έτσι, αν δεν είχε τις ευλογίες του ισχυρότερου εταίρου της Συμμαχίας. Η κατάσταση είναι τραγελαφική και δεν μπορεί κανείς να τη συλλάβει.

Και για να μη μπω σε λεπτομέρειες, διερωτώμαι αν θα μπορούσε να διατυπωθεί αυτή η πρόταση: Η Χερσόνησος της Ελλάδας είναι στρατηγικά η πιο καίρια στον κόσμο. Εδώ ναυάγησαν 5 αυτοκρατορίες. Και για να μη ναυαγήσουν, επομένως, οι

δυσ μεγάλες αυτοκρατορίες της εποχής μας, οι ΗΠΑ και η Σοβιετική Ένωση, θα είχα να προτείνω και για το δικό τους συμφέρον, όπως στο Βορρά υπάρχει μια ουδέτερη χώρα, η Σουηδία, έτσι και η Ελλάδα στο Νότο ν' αναγνωρισθεί ουδέτερη χώρα, με την εγγύηση των δυο υπερδυνάμεων. Αυτό θα είναι μια εξασφάλιση για τη διατήρηση της ειρήνης. Το λέω αυτό τώρα — δεν θα το έλεγα πριν από 3 μήνες — όταν οι συνεννοήσεις Ρήγκαν και Γκορμπατσώφ μας δίνουν την εντύπωση ότι προσγειώνονται και οι δυο μεγάλες δυνάμεις σε πιο ρεαλιστική πολιτική, όπως ώστε να προστατεύσουν τον εαυτό τους, αλλά και την υφήλιο από τον όλεθρο του πυρηνικού πολέμου.

Κύριοι συνάδελφοι, η κατάσταση αυτή δεν ήλθε μόνη της. Αν ως σύμμαχοι του ΝΑΤΟ θρυσκόμαστε σ' αυτή, δεν είναι τυχαίο γεγονός. Είναι η συνέπεια του μοιραίου λάθους του Κωνσταντίνου Καραμανλή, στις 14)8)74 να διακηρύξει δημαγωγικά την αποχώρηση από το ΝΑΤΟ, για να τιμωρήσει δήθεν τους συμμάχους για την τουρκική εισβολή στην Κύπρο! Αυτό που έκανε ήταν το μεγαλύτερο δώρο στην Τουρκία. Και αυτό το δώρο στην Τουρκία πληρώνουμε σήμερα. Και δεν ξέρω πώς θα θρεθεί τρόπος να θεραπευθεί το κακό που έγινε εκείνη την εποχή.

Θα πρέπει να αναφερθούμε στην ιστορία μας. Είχα διαμηνύσει στον κ. Καραμανλή, «όπως με διαβεβαίωσαν ανώτατα στελέχη του πολιτικού κόσμου των Ηνωμένων Πολιτειών, το μόνο όπλο που έχετε για να συκρατήσετε τον κ. Κίσιγκερ, είναι ν' απειλήσετε την Αμερική ότι αν δεν πάρει τους Τούρκους από την Κύπρο, θα κλείσετε τις Αμερικανικές θάσεις». Το πρότεινα στον κ. Καραμανλή, όταν έφτασα εδώ στις 3)8)74. Του είπα επίσης ότι «δεν μπορείς να έχεις, ως ηγεσία των ενόπλων δυνάμεων, αξιωματικούς, που είναι πράκτορες ξένης δύναμης. Πρέπει να θάλεις Έλληνες αρχηγούς». Και ανέφερα τότε τα ονόματα δυο αξιωματικών, ενός βασιλόφρονος και ενός συντηρητικού, οι οποίοι δεν ήταν του Κόμματός μας — ήταν όμως πραγματικοί Έλληνες αξιωματικοί. Αν γινόντουσαν αυτά τα δυο πράγματα, οι διαπραγματεύσεις της Γενεύης δε θα κατέληγαν στον δεύτερο «Αττίλα».

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΕΟΚ

Κύριοι βουλευτές, το δεύτερο θέμα, για το οποίο πρέπει να σας απασχολήσω, είναι η Ελλάδα και η ΕΟΚ.

Ξέρετε ότι αυτός που σας μιλά είχε το προνόμιο ή το μειονέκτημα να είναι ο πρώτος σχεδόν στον πολιτικό κόσμο, που μίλησε για ενωμένη Ευρώπη. Υπήρξα από τους ιδρυτές του Εθνικού Συμβουλίου της «Ευρωπαϊκής Κινήσεως». Και δεν έχασα ευκαιρία να λέω ότι, δεν υπάρχει δυνατότητα να ζήσουμε στο 21ο αιώνα σαν ανεξάρτητο κράτος, αν δεν ενωθούμε με τ' άλλα κράτη της Ευρώπης, διότι και αυτών η μοίρα είναι ίδια. Μιλούσαμε, βέβαια, για τα κράτη της Ευρώπης και της Ανατολικής και της Δυτικής. Ήλθαν τα πράγματα όμως έτσι, ώστε δεν ήταν δυνατόν στην πρώτη φάση ενοποίησης της Ευρώπης να συμμετέχουν και οι Ανατολικοί. Μόνον οι Δυτικοί μπορούσαν να το κάνουν. Είπα το

1950, το επανέλαβα το 1952, το 1954, ότι πρέπει να μπούμε στην υπό διαμόρφωση Ενωμένη Ευρώπη, αν θέλουμε να επιδιώσουμε οικονομικά, πολιτικά και στρατηγικά.

Αυτός που σας μιλά, επομενως, δεν μπορεί να κατηγορηθεί ότι είναι αντίθετος με την εισοδό μας στην ΕΟΚ. Είμαι περήφανος ότι το 1957, εν αντιθέσει προς τον κ. Καραμανλή, υποστήριξα την εισοδό μας στην ΕΟΚ, όταν ο Αντενάουερ μας έδινε τη δυνατότητα να μπούμε σ' αυτήν ως ιδρυτικό μέλος με τους όρους που θέλαμε. Ο κ. Καραμανλής τότε, επηρεαζόμενος από τη Βρετανική Κυβέρνηση, προτίμησε την ΕΖΕΣ, την «Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συνάλλαγών», η οποία ήταν κενή περιεχομένου. Ήταν απλώς μια χειρονομία παραπλανητική της Βρετανικής Κυβέρνησης. Το 1961, ο κ. Καραμανλής αντιλήφθηκε το λάθος του και στράφηκε προς την ΕΟΚ. Αλλά αντί να ζητήσει να γίνει εταίρος, ζήτησε τη σχέση της «σύνδεσης». Από του Βήματος αυτού, μιλώντας εκ μέρους της Αντιπολίτευσης τότε, ολόκληρης της Αντιπολίτευσης, του είπα: «Αυτό που κάνεις είναι έγκλημα, διότι τώρα μπορούσες να ζητήσεις μια μεταβατική περίοδο αρκετά μεγάλη, ώστε να μπορέσουμε να προσαρμοσθούμε στον ελεύθερο ανταγωνισμό της Κοινής Αγοράς».

Βέβαια, δεν έδωσε σημασία στα λόγια μας, διότι ήταν μεθυσμένος από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, την οποία είχε πάρει με την ενισχυμένη αναλογική!...

Επανειλημμένα, όμως, από τότε ρώτησα τον κύριο Καραμανλή. «Τώρα που έκανες αυτή τη Συνθήκη της Σύνδεσης, τι κάνεις για να γίνει ανταγωνιστική η Ελληνική οικονομία; «Τίποτε» ήταν η μοιραία απάντηση!...

Το 1965, όταν ήμουν Υπουργός Βιομηχανίας στην Κυβέρνηση Κέντρου, ζήτησα και κάναμε την πρώτη Συνδιάσκεψη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων της Κοινής Αγοράς και την πρώτη τους Έκθεση στη Θεσσαλονίκη. Εκπρόσωπος της Επιτροπής της ΕΟΚ ήταν ο Κολόννα Ντι Παλιάνο, ο Επίτροπος επί των διακοινοτικών σχέσεων. Όταν είδε το έργο μας, στην αποχαιρετιστήρια συνεδρίαση, μας είπε: «Όταν με το καλό μπειτε στην Κοινή Αγορά σαν πλήρες μέλος, εδώ στη Θεσσαλονίκη πρέπει να γίνει το κέντρο των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων της Ενωμένης Ευρώπης».

Όμως, όταν μετά την «αποκατάσταση» της Δημοκρατίας δρέθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1979 ή 1980 — σ' ένα Συνέδριο Βιοτεχνιών, παρευσία των Υπουργών της κυβέρνησης του Κωνσταντίνου Καραμανλή, κανείς δε θυμόταν καν τη δήλωση του Κολόννα Ντι Παλιάνο!...

Και πήγαμε, αγαπητοί μου κύριοι, στην ΕΟΚ εν πλήρει συνειδήσει του ότι είμαστε ανίκανοι να αντιμετωπίσουμε τον ελεύθερο ανταγωνισμό, χωρίς καμιά συζήτηση, χωρίς να ζητήσουμε τουλάχιστο μια ικανοποιητική μεταβατική περίοδο. Πήγαμε, είπαν «ξυπόλητοι σ' αγκάθια».

Και όταν υπογράφηκε η Συμφωνία της Ένταξης και μετά ένα μήνα ήλθε προς κύρωση εδώ, έφερα στο Βήμα αυτό τις 14.000 σελίδες των επί μέρους Συμφωνιών και ρώτησα: «Κύριοι της συμπολίτευσης, ποιος φυλλομέτρησης αυτές τις σελίδες, που θα κυρώσετε τώρα με τη ψήφο σας;». Απάντηση δεν υπήρξε!

Όλοι ήταν ικανοποιημένοι, διότι ο Πρόεδρος της Κυβερνήσεως μας είπε: «Θα σας ρίξω στη θάλασσα και θα μάθετε να κολυμπάτε». Ε, ο κύριος Καραμανλής μας έρριξε στη θάλασσα το 1979 και γι' αυτό τώρα προσπαθούμε να μάθουμε να κολυμπήσουμε!...

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Προσέξτε, είναι πολύ σημαντικό το θέμα. Αν δεν καταλάβουμε το μήνυμα των καιρών, θα το πληρώσουμε δια της διαγραφής μας από το χάρτη των ευρωπαϊκών κρατών. Η ελληνική οικονομία το 1979, όταν κυρώναμε τη Συμφωνία της ένταξης, είχε ήδη υποστεί την επίδραση της δεύτερης πετρελαϊκής κρίσης. Και αν δείτε όλους τους δείκτες, θα διαπιστώσετε πόσο δυσμενείς διαγράφονταν οι προοπτικές. Έχω τα νούμερα εδώ. Δεν ήλω να σας κουράσω, παρά μόνο θα καταθέσω στη Βουλή ορισμένα αναμφισβήτητα στοιχεία, τα οποία συνιστούν το «κατηγορώ», το θανάσιμο «κατηγορώ» εναντίον της πολιτικής, που ακολούθησε από τότε η Νέα Δημοκρατία.

Είχαμε, κύριοι, μια βιομηχανία ανάπηρη, εσωστρεφή, δασμοβίωτη.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ: Για το σήμερα, δεν μας πείτε τίποτε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ (Γιάννης Ν. Αλευράς): Παρακαλώ, μη διακόπτετε. Και σεις στρατηγέ;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΓΔΗΣ: Εγώ διασκεδάζω, κύριε Πρόεδρε. Αν τους ευχαριστεί να με διακόπτουν, ας με διακόπτουν.

Για να πάμε σε μια σοβαρή συζήτηση, θα παρακαλούσα να εκκιστούν ορισμένα πικρά λόγια, που θα πω, όχι για να εκδικηθώ, αλλά με σκοπό να μπορέσουμε να συμφωνήσουμε στο τέλος για την οδό που πρέπει να ακολουθήσουμε όλοι οι Έλληνες, ανεξάρτητα πολιτικής τοποθέτησης, αν θέλουμε να επιβιώσουμε σαν χώρα και έθνος.

Και σεις θα ασκήσετε ασφαλώς κριτική κατά της πολιτικής της Κυβερνήσεως. Αυτό δε σημαίνει ότι γινόμαστε και εχθροί. Κατόπιν πρέπει να φθάσουμε σε ένα συμπέρασμα δημιουργικό.

Σας λέω, λοιπόν, πως όταν πήγαμε την 1 Ιανουαρίου 1981 στην ΕΟΚ, δεν είχαμε βιομηχανία, ούτε γεωργία ανταγωνιστική. Και ο τουρισμός μας ακόμα δεν ήταν σε καλή κατάσταση. Ακόμα και η εμπορική ναυτιλία θρискόταν σε κάθοδο!

«ΞΟΔΕΥΟΥΜΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΠΟ ΟΣΑ ΠΑΡΑΓΟΥΜΕ»!

Κύριε Πρωθυπουργέ, προχθές είπατε μια φράση, την οποία σχολίασαν οι εφημερίδες. Είπατε ότι τα «τελευταία χρόνια η Ελλάδα ξοδεύει περισσότερο από ότι παράγει». Δεν νομίζω ότι αναφερόσασθε μόνο «στην τελευταία περίοδο», διότι αυτή είναι η βασικότερη αδυναμία της μεταπολεμικής οικονομίας, την οποία έχει δημιουργήσει η πολιτική της Δεξιάς και της οικονομι-

κής ηγεσίας. Για να μη συζητούμε αφηρημένα, θα καταθέσω στη Βουλή ένα πίνακα επίσημο της Τράπεζας Ελλάδος, ο οποίος εμφανίζει κατά πόσο η ακαθάριστη δαπάνη της οικονομίας μας ήτο μεγαλύτερη από το ακαθάριστο προϊόν κάθε χρόνο. Από το 1948 μέχρι το '84 ζούμε πάνω από τις δυνάμεις μας, ξοδεύουμε περισσότερο από ό,τι παράγουμε! Είναι, ξέρετε, πρωτοφανές ίσως φαινόμενο στην ιστορία των κρατών, κυρίως των ευρωπαϊκών.

Και πώς έγινε αυτό; Απλούστατα, διότι δεν φροντίσαμε να φτιάξουμε ανταγωνιστική βιομηχανία, γεωργία και τουρισμό. Πρετιμούσαμε να καταναλώνουμε ή να οδηγούμε τις επενδύσεις εκεί που ήταν ντροπή να τις κατευθύνουμε μεταξύ 1950 και 1980, σε μορφές δηλ. βιομηχανίας που είχαν ξεπεραστεί στην άλλην Ευρώπη. Και είναι γνωστό ότι η περίοδος της υπόστασής τους στην Ευρώπη, όπως διαπιστώνεται σήμερα, έρχεται σε ένα γρήγορο τέρμα. Η υφαντουργία πέθανε. Δείτε τι έγινε στο Μάντσεστερ και στη Λίβερπουλ. Και εμείς στραφήκαμε προς τα εκεί... Όλα τα μεγάλα ναυπηγεία της Ευρώπης έχουν κλείσει και εμείς στραφήκαμε προς αυτά! Δεν θέλω να επεκτείνω τα παραδείγματά μου.

Και συγχωρέστε με αν αναφερθώ και πάλι στον εαυτόν μου. Αλλά αν έχω προσφέρει κάτι σ' αυτόν το τόπο είναι η ιδέα της εκβιομηχάνισης. Όταν το 1945 ήμουν οικονομικός σύμβουλος της Αποστολής της UNRRA και έβλεπα τη γενική απελπισία και έβλεπα ότι οι σύμμαχοί μας μετρούσαν με μήνες τη ζωή που θα είχε η ελεύθερη Ελλάδα, τότε συγκράτησα την ιδέα να κάνουμε ένα πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης αφού διαπιστώσαμε ποιοί είναι οι φυσικοί πόροι της χώρας και πάνω σ' αυτούς τους φυσικούς πόρους τι μπορούμε να χτίσουμε. Και έγινε το πρόγραμμα της UNRRA. Εάν υπάρχει η ΔΕΗ, από κει ξεκίνησε. Και η βιομηχανία εκμετάλλευσης του ορυκτού πλούτου από κει ξεκίνησε. Διότι με το βιβλίο μας «Ο Ορυκτός πλούτος της Ελλάδος», αποδείξαμε ότι ο Ηρόδοτος δεν ήξερε τι έλεγε! Ο Ηρόδοτος είχε πει: «πενή τοις Έλλησιν αεί ζύντροφος». Δεν ήξερε πόσο ευλογημένο ήταν το έδαφος και το υπέδαφος της πατρίδας του και πόσο ευλογημένος ήταν ο ουρανός και η θάλασσά της. Μπορούσαμε από το 1947 να αρχίσουμε μια συστηματική πολιτική εξηλεκτρισμού και εκβιομηχάνισης. Τον εξηλεκτρισμό τον δέχθηκε η Δεξιά, την εκβιομηχάνιση όχι. Όταν έγινε το σχέδιο Μάρσαλ, ήμουν ο υπεύθυνος του Ανωτάτου Συμβουλίου Ανασυγκροτήσεως. Με είχαν προσκαλέσει να γυρίσω από το Λονδίνο. Και όταν τους έδωσα τα σχέδια αυτά να τα εμφανίσουν στη συνδιάσκεψη των χωρών του Σχεδίου Μάρσαλ, η τότε Κυβέρνηση έκανε απεργία!... Χάσαμε την κρίσιμη εβδομάδα και την Αποστολή, που είχε πάει στη Δυτική Ευρώπη! Απελπισμένοι, γιατί έβλεπα ότι χανόταν μια μοναδική ευκαιρία, έφυγα από την Ελλάδα, λέγοντας ότι δεν μπορώ πλέον να ανεχθώ αυτόν τον εξευτελισμό και την απόφαση αυτοκτονίας του ελληνικού έθνους.

Γύρισω το 1950 και από τότε, όπως ξέρετε, δυο φορές έγινα Υπουργός Βιομηχανίας. Μπορούσα να είμαι Υπουργός άλλων κλάδων. Δεν το θέλησα. Θέλησα να είμαι Υπουργός Βιομηχα-

νίας, γιατί μόνο η διομηχανία θα εξασφαλίσει την επιδίωξη της χώρας.

Εν τω μεταξύ, από το 1950 μέχρι σήμερα έγινε διεθνώς μια τεράστια επανάσταση στην τεχνολογία. Και οι μόνοι που δεν άκουσαν για σύγχρονη τεχνολογία είναι οι Έλληνες παραγωγοί, η ελληνική οικονομία. Οι μόνοι που δεν ξέρουν, τι σημαίνει σύστημα οργανώσεως και προγραμματισμού είναι οι Έλληνες.

Προσέξτε! Συνήθως καταφερόμαστε κατά των δημοσίων επιχειρήσεων ή υπηρεσιών ότι είναι αναδιοργανώτες και δεν έχουν προγραμματισμό. Αλλά ποια ελληνική επιχείρηση ξεκίνησε με τα σύγχρονα συστήματα οργανώσεως και προγραμματισμού; Να μου την πείτε. Εγώ ξέρω 3-4 μόνο και νομίζω ότι είμαι ένας από τους Έλληνες που ξέρει περισσότερο από πολλούς, ποια είναι η πραγματική κατάσταση της χώρας μας.

Δείτε, λοιπόν, τι συνέβη! Όταν μπήκαμε στην ΕΟΚ, «ξυπόλητοι στ' αγκάθια», ποια ήταν η προϊστορία μας.

Το 1948, το εισοδηματικό έλλειμμα της οικονομίας μας, δηλαδή η διαφορά της εθνικής δαπάνης από το εθνικό εγχώριο προϊόν, σε σταθερές τιμές του 1970 ήταν 13 δισεκατομμύρια. Το 1969 ήταν 63,8 δισ., το 1974 ήταν 63,5 δισ., το 1978 78,6 δισ., το 1979 83 δισ., το 1981 73 δισ., το 1982 85 δισ., το 1983 80, 7 δισ. περίπου και το 1984 72 δισ.!...

(Στο σημείο αυτό καταθέτει το σχετικό Πίνακα για να καταχωρηθεί στα Πρακτικά).

ΞΕΝΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Είδατε ένα χρόνο, που η Ελλάδα να έζησε με τις δικές της δυνάμεις; Θα με ρωτήσετε: Πού θρέθηκαν τα λεφτά; «Η απάντηση είναι απλή. Από το 1948 μέχρι το 1963 είχαμε την ενίσχυση της «ΕΜ - ΕΛ», την ενίσχυση της UNRRA και την Αμερικανική ενίσχυση. Η Αμερικανική βοήθεια ήταν περίπου 3,15 δισ. δολάρια, εκ των οποίων 1,35 δισ. ήταν η στρατιωτική βοήθεια. Κατόπιν αρχίσαμε τα δάνεια από το εξωτερικό και μετά έχουμε τη βοήθεια της ΕΟΚ. Επειδή, όμως, η κατάσταση χειροτερεύει — και θα σας πω γιατί, θρискόμαστε σήμερα προ μιας μεγάλης δυσκολίας αντιμετώπισης του δημόσιου χρέους.

Ξέρετε ότι φτωχήναμε επί Τρικούπη. Και από τότε είχαμε επί δεκαετίες το Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο. Θυμάμαι την ημέρα, που ο Γεώργιος Παπανδρέου και δυο — τρεις συνεργάτες του συναντηθήκαμε στα 1964 στην Εκάλη, για να μη μας δουν, με τόν Πρόεδρο της Διεθνούς Τράπεζας και τον εκπρόσωπο ενός άλλου διεθνούς Οργανισμού και συμφωνήσαμε να κλείσει η υπόθεση των παλαιών δανείων, γιατί όσο έμενε εκκρεμής, δεν μπορούσαμε να συνάψουμε νέα.

Από τότε, λοιπόν, άρχισε αυτή η ιστορία του δανεισμού, ο οποίος μας επέτρεψε να συνεχίσουμε να ζούμε πάνω από τις δυνάμεις μας.

Δείτε, πώς ήταν οι αριθμοί την κρίσιμη περίοδο. Το 1979, όταν ο κ. Καραμανλής μας πήγε με τόσο ενθουσιασμό στην ΕΟΚ, το

εξωτερικό χρέος σε δολάρια ήταν 4.900 εκατ. Στα 1980 ήταν 6.400 και στα 1981 7.876. Στα 1982 ανέλαβε η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είχε να πληρώσει τα τοκοχρεωλύσια των δανείων, που είχε συνάψει η Νέα Δημοκρατία. Δεν είχε το απαιτούμενο ξένο συνάλλαγμα και γι' αυτό συνήψε και αυτή νέα δάνεια. Έτσι στα 1984 το σύνολο του εξωτερικού χρέους ανήλθε σε 12.286 εκατ. δολ. Ευτυχώς δόθηκε πεντάχρονη περίοδος χάριτος στα νέα δάνεια. Και έτσι το 1982, 83, 84, 85 δεν επιβαρυνθήκαμε με τα τοκοχρεωλύσιά τους. Αλλά το '87 και '88 θα πρέπει να πληρώσουμε και τα τοκοχρεωλύσια των δανείων της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Και αυτό δημιουργεί τη μεγάλη συναλλαγματική δυσκολία. Λεπτομερέστερα η αύξηση των ξένων δανείων σημείωσε την ακόλουθη εξέλιξη:

Συνεμολόγηση νέων δανείων και πιστώσεων στα 1981 — ήταν η Νέα Δημοκρατία Κυβέρνηση τότε — 2.024 εκατ. δολάρια. Στα 1982 1.41, στο '83 2.172, στα '84 1.998,2. Από το 1982 η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ δανειζόταν για να πληρώσει τα τοκοχρεωλύσια των προηγούμενων δανείων.

Έχω εδώ να σας δώσω το σχετικό πίνακα, για να υπάρχει στα Πρακτικά.

Υπάρχει και ένας δεύτερος πίνακας, δε θα τους αναγνώσω για να μη σας κουράσω. Αναφέρεται στην τοκοχρεωλυτική εξυπηρέτηση των εξωτερικών δανείων που συνήφθησαν μέχρι το 1983.

(Στο σημείο αυτό καταθέτει το σχετικό πίνακα για να καταχωρηθεί στα Πρακτικά).

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στα 1981 η κατάσταση της οικονομίας της χώρας ήταν δραματική. Επειδή ο κ. Ανδρέας Παπανδρέου συμβαίνει να είναι και καθηγητής των οικονομικών, νόμιζα ότι ήξερε περισσότερα από μένα για την ελληνική βιομηχανία. Και εγώ οικονομολόγος είμαι, αλλά δεν έκανα το δάσκαλο ποτέ μου. Έκανα, φυσικά, το δάσκαλο πολλές φορές σε λαϊκά ακροατήρια!...

Περίμενα ότι ο κ. Α. Παπανδρέου θα είχε περισσότερη συνείδηση του πόσο αδύνατη ήταν η οικονομία μας, πόσο ανάπηρη, βλαμμένη. Σας το λέω, γιατί πρέπει να τα πούμε απλά. Περιμένα ότι θα έπαιρνε μέτρα για να εξυγιάνει την κατάσταση και να δημιουργήσει μια προοπτική επιβίωσης της οικονομίας μας. Έπιασαν, όμως, οι συναισθηματισμοί τον κύριο Πρωθυπουργό και το ΠΑΣΟΚ και είπαν: «Εδώ υπάρχει μεγάλη κοινωνική αδικία. Σύνταξη 4.000 στον αγρότη, 6.000 στο ΤΕΒΕ, 8.000 στο ΙΚΑ κ.ο.κ. Και ημερομίσθια της πείνας. Τους πήρε ο συναισθηματισμός και ακολούθησαν την πολιτική των παροχών και την πολιτική των δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Και αυτό ήταν το βασικό σας λάθος, κύριε Πρωθυπουργέ. Υπήρξε μέγα λάθος. Νομίζω ότι την πάθατε και σεις και οι συνεργάτες σας, ενθουμούμενοι το προηγούμενο του Ρούσβελτ, ενθουμούμενοι το προηγούμενο του

«Νιού Νητλ». Πράγματι, μετά την πρώτη μεγάλη διεθνή κρίση του 1929—31, ο Φρ. Ρούσβελτ — όταν έγινε Πρόεδρος το 1933 — βρήκε την οικονομία παράλυτη, σκέφθηκε ότι δεν υπήρχε άλλος τρόπος παρά να προσφύγει στην μέθοδο των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, στην παροχή μεγάλων ενισχύσεων των εισοδημάτων των εργαζομένων. Αυτό και έκανε. Και επειδή η αυξημένη ζήτηση στράφηκε προς την εσωτερική παραγωγή, άρχισε να κινείται η βιομηχανία, άρχισε να κινείται η γεωργία, άρχισαν οι επενδύσεις, αυξήθηκε το εθνικό εισόδημα και αυξήθηκαν τελικά και τα εισοδήματα των εργαζομένων. Έτσι η οικονομία των Η. Π.Α. ύστερα από λίγα χρόνια μπόρεσε να αντιμετωπίσει και τις ανάγκες του πολέμου μ' όλες της τις δυνάμεις.

Αυτή η πολιτική, που πήγαζε από το κύρος των θεωριών του Κέυνς — και είμαι περήφανος, γιατί και εγώ υπήρξα μαθητής του, όταν έκανα τις μεταπτυχιακές σπουδές μου στο Λονδίνο — είχε εντυπωσιάσει όλους μας. Αλλά η εφαρμογή τους στην Ελλάδα ήταν άτυχής, γιατί άλλες οι δομές της αμερικανικής και άλλες της ελληνικής οικονομίας.

ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΛΑΘΟΣ

Νομίζω ότι αυτή είναι η αιτία του βασικού λάθους του Κόμματος του ΠΑΣΟΚ. Είχα πει, όταν αναλάβατε την εξουσία, πάρτε πρώτα το μαχαίρι, το νυστέρι και ύστερα κάντε την πολιτική της επούλωσης των τραυμάτων — της διόρθωσης των κοινωνικών ανισοτήτων. Έπρεπε να γίνει μια μεγάλη υποτίμηση το 1981, 30—40ο). Εάν την κάνατε τότε, όλη η δυσφορία του κόσμου θα στρεφόταν προς τη Νέα Δημοκρατία και σεις θα είχατε περιθώριο 6—7 μηνών για να αναλάβει η οικονομία και να αρχίσετε τις παροχές. Επειδή αρχίσατε αμέσως τις παροχές, χωρίς να εξασφαλίσετε προηγουμένως τη διεθνή ισορροπία της δραχμής, καταλήξατε σ' αυτήν την κατάσταση που είμαστε τώρα. Δηλαδή, να μην έχουμε τις δυνατότητες να αντιμετωπίσουμε τις αυξημένες ανάγκες εξυπηρέτησης του εξωτερικού χρέους.

Υπήρχε και ένας άλλο συντελεστής, κύριε Πρωθυπουργέ, που με κάνει πραγματικά να απορώ. Το πρόγραμμα της UNRRA ξέρετε γιατί έγινε; Είχα γράψει στο 1945 στον τότε Αρχηγό της Αποστολής της UNRRA, τον κύριο Μέιμπεν, ένα γράμμα, που του έλεγα: «Είναι οικονομία αυτή, που έχουμε στην Ελλάδα, όταν καθ' όλο το διάστημα του μεσοπολέμου ο εξαρτώταν από τους αδήλους πόρους; Διότι τους αδήλους πόρους κανείς δεν μπορεί να τους ελέγξει. Εάν εξαρτώμαστε από τους αδήλους πόρους, με το πρώτο σκαμπανέβασμα της διεθνούς οικονομίας, μπορεί να καταδικαστούμε σε ασιτία». Το είδε ο άνθρωπος και γι' αυτό κάναμε τις μελέτες εκείνες της εκβιομηχάνησης και του εξηλεκτρισμού. Δυστυχώς, όμως και η μεταπολεμική οικονομία, όπως διαμορφώθηκε από τις κυβερνήσεις της Δεξιάς, δεν ήταν αυτή που θα μπορούσε να αντιμετωπίσει και την πρόσθετη δυσκολία της χειροτέρευσης του ισοζυγίου πληρωμών, λόγω μείωσης των άδηλων πόρων. Έτσι το 1981 η οικονομία μας τελώσε κάτω από την απειλή της πτώχευσης!

Η Κυβέρνηση, επομένως, μπορεί να έχει τη συνείδησή της ήσυχη ότι σαν καλός Χριστιανός, μοίρασε από το 1982, ευθύς μετά το σχηματισμό της, τα ιμάτιά της στους μη προνομιούχους αδελφούς μας. Αλλά δε φρόντισε να ενισχύσει την παραγωγική μηχανή της ελληνικής οικονομίας Και γι' αυτό η σημερινή κρίση.

Αυτή είναι η βασική μας διάσταση με την Κυβέρνηση, η οποία νομίζω ότι δεν μπορεί να παρεξηγηθεί, διότι είναι καλόπιστη και νομίζω ότι μόνο έτσι μπορεί να φθάσει κανείς σ' ένα συμπέρασμα, σε μια κοινή εθνική πολιτική.

ΤΙ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΓΙΝΕΙ

Εάν ήμουν ΠΑΣΟΚ, εκτός από την υποτίμηση ξέρετε τι θα έκανα; Πρώτα - πρώτα, θα άλλαζα το φορολογικό σύστημα. Είναι ντροπή, κύριοι, το φορολογικό σύστημα, που έχουμε. Δεύτερο, θα άλλαζα τους νόμους περί πτωχεύσεως. Είναι ντροπή επίσης το σύστημα των νόμων περί πτωχεύσεως. Και τρίτον, θα «έβαζα χέρω στις Τράπεζες, στο τραπεζικό σύστημα. Το τραπεζικό σύστημα ήταν ο μοχλός δια του οποίου εκπορευόθηκε η οικονομία της Ελλάδας!... Έπρεπε μια πρώτη πράξη σας να είναι να διορίσετε κάποιον «Όμπουςμαν» — έναν Επίτροπο — για να ελέγχει το σύστημα και να σας οδηγήσει στη λήψη των απαραίτητων μέτρων, που θα επέτρεπαν να έχουμε επενδύσεις.

Ξέρετε τι συμβαίνει σήμερα; Πρέπει να το πούμε! Ο «ανήτοχος», που θα τολμήσει, θα φιλοδοξήσει να επενδύσει λεφτά, θα πάει στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας για να εγκριθεί η μελέτη της επενδύσεώς του και να του καθοριστεί η σχετική επιδότηση. Από 1,5 χρόνο μέχρι 2 θα τον ταλαιπωρήσουν εκεί. Θα πάρει την έγκριση και θα αρχίσει να γυρίζει τις Τράπεζες για τη χρηματοδότηση — επό 1 έως 3 χρόνια. Δε μου λέτε, μια μελέτη επενδύσεων, η οποία έγινε πριν 3 χρόνια, αξίζει τίποτα; Γι' αυτό γίνονται εγκρίσεις, επενδύσεις όμως μηδέν.

ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΤΗΣ 11 ΟΚΤΩΒΡΗ

Κύριοι, τα μέτρα τα οποία πήρε η Κυβέρνηση είναι σωστά, επιβεβλημένα, έστω κι αν ελήφθησαν αργά, όπως από την πρώτη στιγμή είπα.

Εχθρός της εργατικής τάξης είναι ένας, ο πληθωρισμός. Ο πληθωρισμός παίρνει από την τσέπη της εργατικής τάξης τα εισοδήματα και τα δίνει σ' αυτούς που έχουν κινητά εισοδήματα, στους ελεύθερους επαγγελματίες, στους βιομήχανους και στους εμπόρους. Αλλοίμονο εάν, όπως ατυχώς βλέπω να κάμνει η συνδικαλιστική ηγεσία, στρέψουμε την προσοχή της εργατικής τάξης, όχι στο κυνήγημα του πληθωρισμού, αλλά στην αύξηση της ΑΤΑ. Είπα και επιμένω και νομίζω ότι θα συνδεθεί αυτό αναπόσπαστα με το όνομά μου: «Η ΑΤΑ είναι το όπιο των εργαζομένων», παραφράζοντας την περίφημη φράση του Μαρξ «η θρησκεία είναι το όπιο των λαών». Η ΑΤΑ σε μια πρώτη φάση δίνει την εντύπωση ότι σου επιστρέφει το εισόδημα, που

έχασες από τον πληθωρισμό. Σε δεύτερη, όμως, φάση χρησιμεύει σαν λάδι, που βερειέει τη φωτιά του πληθωρισμού! Ποιος υπεύθυνος άνθρωπος θα στρέψει την προσοχή των εργαζομένων της Ελλάδας, των μισθοσυντήρητων και των συνταξιούχων στην σταίτηση να αυξηθεί η ΑΤΑ και όχι στον περιορισμό του πληθωρισμού; Όποιος το κάνει αυτό δεν είναι φίλος των εργαζομένων. Δεν θέλω να πω την λέξη, αλλά είναι ένας που κολακεύει ασυνείδητα τον όχλο. Ορθώς επομένως η κυβέρνηση περιόρισε την ΑΤΑ. Ξέρετε ότι ξεν είμαστε ο μόνος ευφυής λαός στην Ευρώπη. Υπάρχουν εκεί κυβερνήσεις συντηρητικές και σοσιαλιστικές. Εάν η ΑΤΑ εξυπηρετούσε τους εργαζόμενους, θα την είχαν καταργήσει στην Σουηδία, στην Ολλανδία, στο Βέλγιο; Ο Ιταλικός λαός θα ψήφιζε εναντίον της πριν από 6 μήνες; Όσοι λοιπόν κάνετε μάχες υπέρ της ΑΤΑ, σας λέω, προσέξτε, ίσως ασυνείδητα είσαθε υπονομευτές του εργαζομένου, είσαθε υπονομευτές του προϊόντος του ιδρώτα του εργαζομένου. Γι' αυτό λοιπόν όλοι μας ας στρέψουμε την προσοχή μας στον περιορισμό του πληθωρισμού. (1)

Είπανε επίσης ότι τα μέτρα αποτελούν «μονομερή λιτότητα». Δεν είναι όμως μονομερής η λιτότητα, όταν επιβάλλονται ταυτόχρονα εισφορές στους ελεύθερους επαγγελματίες, στις επιχειρήσεις κ.ο.κ., και όταν μπαίνουν οι προκαταβολές στις εισαγωγές. Γιατί και αυτό είναι μια πολύ μεγάλη επιβάρυνση των επιχειρηματιών. Λοιπόν, ο ύ τ ε μ ο ν ό π λ ε υ ρ η ε ί ν α ι η λ ι τ ό τ η τ α, ούτε άνευ αντικειμένου.

Έκανε ένα λάθος η κυβέρνηση και το λέω. Είναι ακριβή η υποτίμησή που κάνει. Εφόσον μάλιστα εγκαταλείφθηκε το σύστημα της διολίσθησης της εξωτερικής αξίας της δραχμής, το 150)ο είναι πολύ μικρό. Και πρέπει η κυβέρνηση να προχωρήσει με σύστημα και επιμονή στην εφαρμογή των μέτρων. Εάν καθυστερήσει ένα ή δυο μήνες, το παν θα καταρρεύσει.

Επίσης είναι λάθος το ότι βάλατε προκαταβολές στην εισαγωγή των πρώτων υλών. Χάρηκα γιατί ο κ. Κατσιφάρας, ανήγγειλε ότι τουλάχιστον για το χρυσό και τον αργυρό θα καταργηθούν οι προκαταβολές, γιατί εάν δίνονταν, θα σταματούσε η χρυσοχοία και η αργυροχοία στην Ελλάδα.

Δεν θέλω να επιμείνω περισσότερο στην επίκριση των μέτρων που πήρε η κυβέρνηση. Θα πω μόνο τούτο! Ότι το μεγαλύτερο μειονέκτημα των μέτρων είναι ότι λείπουν τα αναπτυξιακά. Δεν είναι δυνατόν, κύριε Πρόεδρε, όταν πριν από τις εκλογές λέγατε στον λαό «ετοιμάσατε τα αυγά σου, ετοίμασε τη μογοιά, να τα θάψεις κόκκινα, γιατί μετά τις εκλογές έχουμε Πάσχα»,

(1) Για να μην αποβεί αδύνατη στους μισθοσυντήρητους και συνταξιούχους που έχουν οριακό εισόδημα η περικοπή της ΑΤΑ, προτείνεται να δοθεί σ' αυτούς σαν παροχή αφορολόγητη: α) το προϊόν της έκτακτης εισφοράς των ελεύθερων επαγγελματιών και επιχειρήσεων, β) το ποσό που εξοικονομεί το κράτος από τη μείωση αυτή και γ) το προϊόν μιας ενδεχομένου μικρής εισφοράς στους σφηλόμοθους (150 χελ. δρχ. και άνω) των Δημ. Επιχειρήσεων.

ύστερα απ' αυτές να του πείτε, «ξέρεις κάναμε λάθος, μπήκαμε στη Μεγάλη Σαρακοστή». Είναι κάτι το οποίο σας δημιούργησε τα προβλήματα, που έχετε να αντιμετωπίσετε σήμερα. (1)

Εάν αναπτύσατε τα μέτρα σας στο λαό με περισσότερη ανάλυση και σε μακρότερο διάστημα, νομίζω ότι, θα πείθατε όλους τους Έλληνες να τα ακολουθήσουν. Σήμερα υπάρχει η πίκρα ότι κατά κάποιο τρόπο διαψεύσατε τις προσδοκίες τους, γιατί όπως και σας είπατε, δεν είχατε εκτιμήσει ορθά τους δείκτες της οικονομίας, η οποία χειροτέρευε από 1η Ιανουαρίου 1985.

Εν πάση περιπτώσει, τα μέτρα ελήφθησαν και είναι αναγκαία και όποιος μιλάει εναντίον τους, λυπούμαι που θα το πω, δεν εξυπηρετεί το λαό της Ελλάδας. Δημοσκοπεί!

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ

Σε κείνο, που θα είμαι κατηγορηματικός κύριε Πρωθυπουργέ, είναι να μας πείτε τι αναπτυξιακά μέτρα θα πάρετε; Και επειδή δεν τα είπατε εσείς θα σας πω, εάν εγώ ήμουν στη θέση σας, τι θα έκανα.

Πρώτον, ε ί σ α σ τ ε Κ υ β έ ρ ν η σ η π ο υ π ρ ο ή λ θ ε α π ό ε κ λ ο γ ε ς. Αν είσασταν επαναστατική Κυβέρνηση, θα μπορούσατε να προχωρήσετε σε επαναστατικά μέτρα. Αλλά αφού προήλθατε από εκλογές, μόνο με το «σιγά - σιγά νερό» και μ ό ν ο ε ξ ε λ ι κ τ ι κ ά μ π ο ρ ε ί τ ε ν α π ρ ο χ ω ρ ή σ ε τ ε. Η σοφία της Ενώσεως Κέντρου, δεν περιορίζεται μόνο στην ΕΔΗΚ. Έπρεπε να περιλάβει και σας, διότι και εσείς από κει κατάγεσθε!

(Γέλια απ' όλες τις πτέρυγες).

Με τι ψηφοφόρους ήλθατε στην εξουσία; Ας είναι καλά ο κύριος Καραμανλής, που με το γνωστό τρόπο «διέλυσε» την ΕΔΗΚ και οι ψηφοφόροι οι δικοί μας ήλθαν σε σας και σας έκαναν Κυβέρνηση! (Γέλια).

Ο Λαός που σας ψήφισε κατά ένα πολύ μικρό ποσοστό είναι «σοσιαλιστής», υπό την έννοια που δίνετε στον όρο. Επομένως, πρέπει να συνηθίσετε σιγά - σιγά αυτόν το λαό να ακολουθήσει την ανασπρασμογή των δομών της οικονομίας μας.

Και δείτε τι πάθατε, γιατί αυτά πρέπει να υπογραμμιστούν για την ιστορία. Όπως ξέρετε, στις εκλογές συνεργάστηκα με το ΠΑΣΟΚ. Δεν μου άρεσε ο κατήφορος, που πήρε η Νέα Δημοκρατία και νόμισα ότι έπρεπε να τον σταματήσω. Γνώμη μου! Και κατά τον προεκλογικό αγώνα, μου έλεγαν: «Το ΠΑΣΟΚ και ο Ανδρέας θα εθνικοποιήσουν τα πάντα! Θα μας πάρουν τα αυτοκίνητά μας, θα μας πάρουν τα σπίτια μας, θα μας πάρουν τις γυναίκες μας, θα μας πάρουν τις φιλενάδες μας!» (Γέλια και χειροκροτήματα από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ).

Δημιουργήθηκε η εντύπωση στο Λαό ότι το ΠΑΣΟΚ θα εθνικοποιήσει τα πάντα! Αλλά δείτε ποιοι έλεγαν αυτά τα συνθήματα. Πριν το ΠΑΣΟΚ — που έχει «τη μανία» των εθνικοποιήσεων — υπήρχε η Ν έ α Δ η μ ο κ ρ α τ ί α, π ο υ ε θ ν ι κ ο -

ποίησης: την Εμπορική Τράπεζα, την Ιονική Τράπεζα, την Τράπεζα Πειραιώς, την «Νήαρ Ηστ», την Τράπεζα Επενδύσεων, τα Διυλιστήρια Ασπροπύργου, τις ασφαλιστικές εταιρείες «Ιονική» και «Φοίνιξ», τους ΗΣΑΠ, τους ΗΠΑΠ, τον ΕΑΣ, το Χίλτον, τα Ναυπηγεία Ελευσίνα και Πειραιά κ.α.

Αυτά τα έκανε η Νέα Δημοκρατία, που μάχεται υπέρ του νεοφιλελευθερισμού και εναντίον της επέκτασης του δημόσιου τομέα! Και τι έκανε το, ρητορικά άφθαστο, ΠΑΣΟΚ! Αγόρασε τα ναυπηγεία Σκαρμαγκά και πήρε θέσεις στη ράχη του τις 141 χρεωκοπημένες εταιρείες, που του χάρισε η Νέα Δημοκρατία!...

Είναι σωστό, αν δεν χάσαμε την έννοια του γελοίου, να λέμε «ότι το ΠΑΣΟΚ οδηγεί προς τον κομμουνισμό και η Νέα Δημοκρατία οδηγεί προς τη φιλελευθεροποίηση»; Χρειάζεται λίγη σοβαρότητα! Ο κακομοίρης ο λαός μας χάνει την εμπιστοσύνη του προς τους εκπροσώπους του. Γιατί μπορεί να σας χειροκροτεί και να μας χειροκροτεί, αλλά όταν πάει σπίτι του σκέπτεται και μας οικτρήει!...

Πρέπει να βοηθήσετε να πάψει αυτή η ψύχωση περί των εθνικοποιήσεων. Και πρέπει να κάνετε τούτο: Να δηλώσετε ο ίδιος, κ. Πρωθυπουργέ, ότι αυτά είναι τα όρια του ιδιωτικού τομέα και αυτά είναι τα όρια του δημόσιου τομέα. Δε θα γίνουν πλέον νέες εθνικοποιήσεις, διότι δεν είστε σε θέση να τις κάνετε και διότι δεν συμφέρει την εθνική οικονομία να γίνουν. Όταν το πείτε αυτό καθαρά, να δείτε πόσες επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα θα έχουμε!

ΑΜΕΣΑ ΑΝΑΠΤΡΕΙΑΚΑ ΜΕΤΡΑ

Εάν δεν γίνονται επενδύσεις, δεν είσαι διότι αυτοί που έχουν λεφτά, ιδίως οι Έλληνες του εξωτερικού, δεν θέλουν να βοηθήσουν τον τόπο τους να σταθεί στα πόδια του. Δημιουργείται αυτή η ψύχωση, ο κίνδυνος της κρατικοποίησης του παντός, ο κίνδυνος της κακοποίησης του επιχειρηματία, που παραλύει κάθε καλή πρόθεση!

Εκείνο, που πρέπει να κάνετε από αύριο, είναι να θάψετε ένα «Ομπουσνάν», όπως ήδη είπα, ένα ν. Επίτροπο για τις επενδύσεις στο τραπεζικό σύστημα.

Κύριε Πρόεδρε, όλοι μας έχουμε κάποια πείρα γι' αυτά τα θέματα. Αλλά το αίσχος των επενδύσεων δεν περιγράφεται, είναι απίθανο.

Συνεχίζετε τον ένδοξο δρόμο της Νέας Δημοκρατίας! Κι εκείνη τα ίδια έκανε και την επεκρίναμε. Γιατί δεν θα επικρίνουμε εσάς; Πέστε μου. Πόσες φορές στη Βουλή, όταν ήμουν Βουλευτής του '81, διατυπώθηκαν λαύρες επικρίσεις κατά της Νέας Δημοκρατίας; Γιατί να μην επικρίνουμε και εσάς τώρα που η διαπαιδαγώγηση και η προστασία των επενδυτών είναι θέμα υπέρβασης της ελληνικής οικονομίας, θέμα αποφυγής μιας μεγάλης καταστροφής;

Πρέπει, επίσης, τις χρηματοδοτήσεις των επιχειρήσεων με κεφάλαια κινήσεως να τις μεθοδεύσετε. Κι εδώ

πέρα γίνεται από το τραπεζικό σύστημα κάτι που είναι απαράδεκτο. Ξέρετε ότι αν κρατηθούν αδικαιολόγητα οι χρηματοδοτήσεις αυτές, έστω 1-2 μήνες, οι επιχειρήσεις γίνονται παθητικές, δεν μπορούν πλέον να ζήσουν.

Έχω πει ότι μέχρι το '81 δεν είχαμε πραγματικό κεφαλαιοκρατισμό στην Ελλάδα, είχα τον «κ ε φ α λ α ι ο κ ρ α τ ι σ μ ό τ η ς ρ ε μ ο ύ λ α ς»! Τώρα, όμως, ξέρετε τι συμβαίνει; Το ρίξαμε πολύ στο ραχάτι. Δε δουλεύει κανένας στην Ελλάδα σήμερα. Εκτός αν το θέλουμε συνειδητά να εφαρμόσουμε εδώ «τ ο ν ρ α χ ά τ - σ ο σ ι α λ ι σ μ ό», τον σοσιαλισμό της αποχαύνωσης, της μη εντατικοποίησης!...

(Γέλια στην αίθουσα).

Νομίζω ότι στις δύσκολες περιστάσεις πρέπει να έχουμε λίγο χιούμορ, γιατί, αν δεν έχουμε, ξέρετε, θα σπάσουμε! Κι επομένως, πρέπει να μιλούμε με λίγο χιούμορ, ιδίως απ' αυτό το βήμα της Βουλής, για να ακούγεται σ' όλη την Ελλάδα.

Και για να επανέλθω στο θέμα μου. Για να μην ξεπέσουμε στην κατάσταση αυτή πρέπει οι αμοιβές της εργασίας να συνδεθούν με την παραγωγικότητα.

Χρειάζεται, ασφαλώς, διάλογος με τις παραγωγικές τάξεις. Είναι λάθος το ΕΣΑΠ. Να πάτε στο ΑΣΟΑ, που είχαμε επί κυβερνήσεως Κέντρου. Εδώ στον ΕΣΑΠ, είναι μόνο οι εκπρόσωποι των τριτοβάθμιων οργανώσεων των παραγωγικών τάξεων κι επομένως μιλάτε με πολύ λίγες κατηγορίες των παραγωγικών τάξεων. Εάν πάτε στο ΑΣΟΑ, όπως το είχαμε - κι ο κ. Μητσοτάκης θα το θυμάται, γιατί τότε ήταν στη συντροφιά μας - εάν πάτε στο ΑΣΟΑ, δηλαδή στο «Ανώτατο Συμβούλιο Οικονομικής Αναπτύξεως», εκεί θα έχετε κάτι σαν το γαλλικό σύστημα Προγραμματισμού με λαϊκή συμμετοχή. Διότι είναι εύκολο να μιλάς για λαϊκή συμμετοχή. Αλλά αυτή είναι πραγματική, μόνον όταν γίνεται με όργανα που μπορούν να αποδώσουν. Εάν είναι απλώς για το «ζήτω», δεν είναι λαϊκή συμμετοχή, είναι εμπαιγμός.

Νομίζω, επίσης, ότι από τα άμεσα μέτρα, που πρέπει να λάβετε, είναι και τα φορολογικά. Αυτά που είπε ο κ. Τσοβόλας περί φοροδιαφυγής και περί ποινικοποίησης της φοροδιαφυγής, πρέπει να τα κάνετε χωρίς καθυστέρηση. Ουαί κι αλλοίμονο, αν με το νομοσχέδιο που θα μας φέρει αύριο αποδειχθεί ασυνεπής στην υπόσχεσή του. Διότι πραγματικά, αυτά που είπε από την τηλεόραση, δίνουν πολλή ικανοποίηση.

Βέβαια και ο κ. Μαγκάκης πρέπει να φέρει σύντομα ένα καινούργιο Κώδικα Πτωχευτικού Δικαίου. Δεν είναι δυνατό να εμφανίζονται επιχειρήσεις με δισεκατομμύρια ότι πτωχεύουν και οι ιδιοκτήτες τους να αγοράζουν βίλες, να αγοράζουν κότερα, να πηγαίνουν στο εξωτερικό, να απολαμβάνουν τις καταθέσεις, που έκαναν παράνομα εκεί και να αγοράζουν τα πιο ακριβά διαμερίσματα στη Νέα Υόρκη. Τα είδα με τα μάτια μου, τα έχετε διαπιστώσει όλοι!...

Δε νομίζω, ότι οι μεταρρυθμίσεις αυτές είναι δύσκολη υπόθεση!

Στον τουρισμό πρέπει να προσέξετε, διότι είναι ντροπή, το ό,τι συμβαίνει σήμερα. Οι συμβάσεις μεταξύ των TOUR — OPERATORS και των ξενοδόχων γίνονται σε δραχμές και όχι σε συνάλλαγμα. Με τον τρόπο αυτό φυγάδεύονται εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια στο εξωτερικό.

Μη δώσετε, αντιθέτως, μεγάλη σημασία στον έλεγχο των τιμών, τον οποίο σας δίδαξε η Νέα Δημοκρατία. Τον έλεγχο των τιμών πράγματι τον δίδαξε η Ν.Δ. Έχει εφαρμόσει 5—6 συστήματα. Μη την ακολουθήσετε.

Ξέρετε, ότι αποδείχθηκε από την εποχή του Διοκλητιανού ότι οι αγορανομικοί έλεγχοι των τιμών είναι — ας μη το πω απάτη — λάθος, δεν οδηγούν πουθενά. Να περιορίσετε τον αγορανομικό έλεγχο στα είδη πρώτης ανάγκης. Στα άλλα αφήστε ελεύθερες τις τιμές. Θα μπορέσετε να τις τιθασεύσετε με άλλα μέτρα, που μπορείτε να πάρετε.

Το τελευταίο, που έχω να πω στο θέμα αυτό, είναι ότι, όταν κάνετε έλεγχο των τιμών, μη κάνετε το λάθος να αγνοείτε τις «τιμές αντικατάστασης». Όταν η Νέα Δημοκρατία δεν ανεγνώριζε την «τιμή αντικατάστασης» τι σήμαινε αυτό; Δήμευση της περιουσίας του επιχειρηματία. Όταν για να αγοράσω αυτό το ποτήρι χρειάζονται 10 δραχμές και κατόπιν για να το ξαναγοράσω χρειάζονται 20 και εγώ πούλησα 15 δραχμές, ούτε ένα άλλο δεν μπορώ να αγοράσω διότι μου κατέσχε το κράτος, με τη μέθοδο του δήθεν ελέγχου των τιμών, την περιουσία μου. Το κράτος, το φιλελεύθερο, το ριζοσπαστικώς φιλελεύθερο, το σπαστικώς φιλελεύθερο κλπ. (Γέρια στην αίθουσα).

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ

Όλα αυτά, που σας είπα, είναι τα άμεσα μέτρα. Εκείνα που πρέπει να εφαρμόσουμε μακροπρόθεσμα είναι:

Πρώτον η οργάνωση και ο προγραμματισμός. Οργάνωση με σύγχρονες μεθόδους, με τη σύγχρονη μέθοδο, με τη σύγχρονη τεχνολογία, τόσο στις δημόσιες επιχειρήσεις, όσο και στις ιδιωτικές. Ο Υπουργός του Εμπορίου — δεν τον βλέπω, πού είναι...

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Ο Σ Κ Α Τ Σ Ι Φ Α Ρ Α Σ (Υφυπουργός Εμπορίου). Εδώ είμαι, πίσω στο θάθος.

Ι Ω Α Ν Ν Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: ... να καλέσει κάθε ένα, που κάνει τον έμπορο, το θιομήχανο ή το θιοτέχνη να του δώσει το σύστημα της οργάνωσης, που έχει στο κατάστημά του. Διότι τι γίνεται στις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Είναι ανύπαρκτη η έννοια της οργάνωσης.

Για να είμαστε ευχάριστοι, φουσκώνουμε τις δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις με υπεράριθμο προσωπικό.

Όταν είναι υπεράριθμο το προσωπικό, τι γίνεται;

α) Δεν υπάρχει υπεθυνότητα, για να τελειώσει μια δουλειά. Θα αρχίσεις από το νεκροθάφτη και θα πας στον Πρω-

θυπουργό ή από τον κλητήρα και θα πας στο γενικό διευθυντή της ιδιωτικής επιχείρησης. Δεν υπάρχει η ευθύνη.

Και β) Αυξάνεται το κόστος παραγωγής. Και δείτε τη έγκλημα έχουμε κάνει: Όταν ήμουνα Υπουργός της Βιομηχανίας το 1963, έρθκα μια ΔΕΗ με 13.000 υπαλλήλους. Έκανα τους λογαριασμούς μου και είδα ότι 9.000 μόνο ήταν οι απαραίτητοι. Καταστρώσαμε με τον μακαρίτη Δημόπουλο, τον καθηγητή του Πολυτεχνείου και Γ. Διευθυντή τότε της ΔΕΗ ένα πρόγραμμα να τους κατεβάσουμε σε 9.000 σε 3 χρόνια. Γιατί το έκανα αυτό; Διότι το κόστος του ρεύματος ήταν υψηλότερο, απ' ό,τι έπρεπε να είναι. Σήμερα ξέρετε πόσους έχει η ΔΕΗ; 30 χιλιάδες υπαλλήλους! Οι μισθοί τους, τα επιδόματα και οι υπερωρίες που παίρνουν δεν επιβαρύνουν το κόστος, την τιμή του ρεύματος; Αυτοί οι υπεράριθμοι 20 χιλιάδες πόσες εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες εμποδίζουν να εργασθούν, διότι η τιμή του ρεύματος, που είναι η βάση της επιχειρησεώς τους, δεν επιτρέπει να ανοίξουν ένα νέο μαγαζί, μια νέα επιχείρηση;

Σκεφτείτε το αυτό κύριοι, διότι νομίζουμε ότι το θέμα της ανεργίας το λύνουμε, εάν είμαστε δήθεν καλοπροαίρετοι, εάν σαν βουλευτές διορίζουμε πέντε, έξη κλητήρες, ή θάζουμε 5 ή 10 διευθυντές στην δημόσια διοίκηση! Εάν ήταν άλλες μέρες, θα έλεγα να απολύσουμε τους υπεράριθμους. Βέβαια, επειδή είμαστε κράτος προνοίας, να τους αποζημιώσουμε ως ανέργους. Να πέσει, όμως, η τιμή του ρεύματος, να πέσει η τιμή του τηλεγραφήματος, του γράμματος, των μεταφορών για να δημιουργήσουμε έτσι τις προϋποθέσεις να φυτρώσουν στην Ελλάδα, όχι πέντε και δέκα, αλλά χιλιάδες νέες επιχειρήσεις. Ιδίως τώρα με την νέα τεχνολογία μπορούμε να αποβλέψουμε σε πολλές μικρομεσαίες, οι οποίες ούτε πολλά λεφτά θέλουν, ούτε μεγάλο προσωπικό, αλλά μόνο καλή οργάνωση.

Δεύτερον: Η έρευνα κύριε Πρόεδρε — είναι μια άλλη ντροπή — δεν υπάρχει στην Ελλάδα. Πέρυσι ο κ. Λιάνης κατόρθωσε να ψηφίσει ένα Νόμο. Εάν δεν είσθε ικανοποιημένοι, φέρτε κάποιον άλλον να τον ψηφίσουμε. Είμαστε το μόνο κράτος στην Ευρώπη, που δε ξέρει την έρευνα, εκτός από κάτι μικροπράγματα.

Για να δείτε πόσο γελοίοι είναι ιδίως αυτοί που θέλουν να κάνουν τους σωτήρες των Ελλήνων, θα σας πω το εξής: Όταν ήμουν Υπουργός της Βιομηχανίας το 1963—5 ίδρυσα δυο ερευνητικά Ινστιτούτα, το «Ινστιτούτο Βιομηχανικής Ερεύνης» για την αξιοποίηση των πρώτων υλών και των γεωργικών προϊόντων και το «Ινστιτούτο Προδιαγραφών και Τυποποιήσεως». Δε μπορεί σε κανένα μέρος του κόσμου να έχεις βιομηχανία και εργοστάσια και να κάνει ο βιομήχανος ό,τι θέλει. Πρέπει να σέβεται τον τύπο και τις προδιαγραφές. Ξέρετε ότι όταν ήλθε η «Εθνοσωτήριος Επανάσταση» το 1967, στο πρώτο δεκαπενθήμερο κατάργησε και τα δυο Ινστιτούτα! Έτσι έχουμε βιομηχανία ανάπηρη, διότι καμιά βιομηχανία ελληνική, εκτός απ' αυτές που κάνουν τσιμέντα και μερικές άλλες, δε σέβεται τον τύπο και τις προδιαγραφές. Αγοράζει ένα πουκάμισο και δεν ξέρεις αν είναι από μαλλί, βαμβάκι ή νάυλον — τι μέγεθος έχει! Γιατί, λοιπόν, η νοικοκυρά, όσα λεφτά και αν της δώσεις, θα πάρει ελληνικό πουκάμισο και όχι ξένο, έστω και είναι πιο ακριβό; Λένε ότι οι Έλ-

λινες πάσχουν από ξενομανία. Γιατί; Αντίθετα οι Έλληνες είναι σοφοί. Όταν πάνε να αγοράσουν ένα πράγμα, πρέπει να ξέρουν τι είναι. Δεν θα κάνουν το κέφι του βιοτέχνη ή του βιομήχανου, ο οποίος τους κοροϊδεύει και τους πουλάει την πραγματία του σαν είδος βιομηχανικής παραγωγής α' ή β' κατηγορίας. Εάν δεν αποκαταστήσετε αμέσως ή δεν ενεργοποιήσετε το «Ινστιτούτο Τυποποιήσεως και Προδιαγραφών», δεν θα κάνετε τίποτα στο βιομηχανικό κλάδο. Να μην αστείευαστε, κ. Πρωθυπουργέ. Μόνο στη Γκάνα θα μπορούσαν να συζητούν αυτά τα πράγματα. Είναι τόσο μεγάλη η καθυστέρηση του τόπου, που πρέπει να υπάρξει ταχεία ενεργοποίηση σε όλους τους τομείς από κυβερνητικής κατεύθυνσης.

Θα παρακαλέσω, κύριοι συνάδελφοι, την ανοχή σας για μερικά ακόμα λεπτά.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Κύριε Πρωθυπουργέ, δεν έχουμε πρόγραμμα επενδύσεων. Αυτό το «πενταετές πρόγραμμα» είναι καλό, αλλά είναι κατασκευάσμα - ξέρετε - καθηγητηκών εγκεφάλων. Θέλουμε πρακτικά πράγματα.

α) Σ τ η γ ε ω ρ γ ί α θέλουμε υποδομή, θέλουμε να υποχρεώσουμε τους γεωργούς να κάνουν αναδιάρθρωση των καλλιεργειών τους. Ευχόμαι, σαν νέος Βουλευτής, ότι έπρεπε να μάχομαι κάθε χρόνο, τα μανταρίνια της Καλύμνου που πήγαιναν άλλοτε στην Οδησό, να πηγαίνουν στη Δυτική Ευρώπη. Πήγα μια φορά στο Μόναχο και είδα ότι δεν τα αγοράζε κανένας. Γιατί; Διότι ο κόσμος έμαθε να τρώγει «κλεμεντίνες»! Εμείς επιμέναμε στον ίδιο τύπο μανταρινιού, μέχρις ότου αλλάξαμε την καλλιέργεια και κάνουμε και εμείς κλεμεντίνες, που πουλιώνται εύκολα στη διεθνή αγορά. Δε μπορούμε με τα παλιά παραδοσιακά προϊόντα της γεωργίας να περιμένουμε καλύτερες μέρες. Είναι εύκολο - άλλωστε - να καθοδηγήσουμε τον παραγωγό σε νέες καλλιέργειες.

β) Σ τ η β ι ο μ η χ α ν ί α πρέπει να γίνει σαφής διαχωρισμός. Ένας διαχωρισμός που εδώ θα είναι η ι δ ι ω τ ι κ ή π ρ ω τ ο β ο υ λ ί α, εκεί θα είναι η δ η μ ό σ ι α ε π έ μ β α σ η — η κ ρ α τ ι κ ή ε π ι χ ε ί ρ η σ η. Διότι, βέβαια, ανοξείδωτο χάλυβα να περιμένουμε να κάνει τώρα η ιδιωτική πρωτοβουλία μου φαίνεται ότι είναι υπερβολικό. Θα περιμένουμε για πολλές 10ετίες. Ενώ μπορείτε σαν κυβέρνηση να αρχίσετε από τον προσεχή μήνα να θεμελιώσετε εργοστάσιο, διότι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Ελλάδας στον τομέα αυτόν είναι πραγματικά συντριπτικά για όλη την Ευρώπη. Υπάρχουν τέτοιες βιομηχανίες τις οποίες μπορούμε να βάλουμε μπροστά πολύ σύντομα και να δώσουμε ένα καινούργιο περιεχόμενο στην οικονομία μας.

γ) Σ τ η ν Ε μ π ο ρ ι κ ή Ν α υ τ ι λ ί α, προσέξτε διότι υπάρχουν συνταγματικοί θεσμοί που την προστατεύουν. Αν κλωνίσουμε τους θεσμούς αυτούς, θα δούμε ότι όλα τα θαπόρια

θα φύγουν από την Ελλάδα. Και δεν ξέρω τι θα γίνουν οι άνθρωποι, που ασχολούνται με τη θάλασσα.

δ) Στον τουρισμό — πρέπει να ιδρύσουμε σε συνεργασία κράτους και ιδιωτικής πρωτοβουλίας Ελληνικές Εταιρείες TOUR - OPERATORS και Τσάρτρες για να απαλλαγούμε από την εκμετάλλευση των ξένων εταιρειών.

ε) Το ξένο επίσημο κεφάλαιο. Να είμαστε σοβαροί! Κατάντησε το ξένο κεφάλαιο να θεωρείται «μπαμπούλας». Όταν το έφευρε βέβαια η ΕΡΕ σαν ΠΕΣΙΝΕ ή ΕΣΣΟ - ΠΑΠΑΣ είχαμε δικαίωμα να διαμαρτυρούμαστε, διότι δεν ήταν επένδυση, ήταν λησταρχείο. Αλλά σήμερα όταν η Σοβιετική Ένωση, όταν η Κίνα, όταν η Τσεχοσλοβακία, όταν η Ρουμανία παρακαλούν τις λεγόμενες πολυεθνικές να εγκατασταθούν στον τόπο τους, είναι κωμικό εμείς να απωθούμε το ξένο κεφάλαιο. Πρέπει αντίθετα να φροντίσουμε να υπογράψουμε συμβάσεις, που να είναι εξυπηρετικές της ελληνικής οικονομίας.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Κυρίες και κύριοι, αυτή η καταστροφική ψυχολογία, την οποία έχουμε για την «πενία της Ελλάδος», ξεκινάει όπως σας είπα από τον Ηρόδοτο. Είπε ο μακαρίτης εκείνος «πενή τοις Έλλησιν αεί ζύντροφος» και τον πιστέψαμε! Έκτοτε η οικονομική μας επίδοση έχει επηρεασθεί από αυτό. Αυτό δε ωφέλησε και τους συμμάχους μας, οι οποίοι μας λένε ότι, «αφού είστε καταδικασμένοι να είσθε φτωχοί, πάρτετε ένα κομμάτι ψωμί να σταθείτε στα πόδια σας, για τα θαυμαστά κατορθώματά σας — παλιά και νέα!!!

Η Ελλάδα, όπως αποδείχθηκε, από 40 χρόνια, είναι τόπος προικισμένος από τη φύση. Έχουμε πρώτες ύλες, που ελάχιστα κράτη της Δ. Ευρώπης έχουν. Δεν χρειάζεται να σας πω για τον βωξίτη, για το λευκόλιθο, το νικέλιο, το λιγνίτη, τις υδατοπτώσεις κ.ο.κ.

Η Ελλάδα έχει πλούσια θάλασσα για τουρισμό και για αλιεία και έχει αυτόν το θαυμάσιο ουρανό. Και έχει μια μοναδική γεωγραφική θέση, στρατηγικά και οικονομικά.

Ήλθε η ώρα να θελήσουμε να τα εκμεταλλευτούμε όλα αυτά.

Και σας λέω τούτο: Μόνο με σοσιαλιστική κυβέρνηση μπορεί να μεγαλοουργήσει η ιδιωτική πρωτοβουλία. Αν υπάρχει κηδεμονία της σοσιαλιστικής κυβέρνησης, δε θα ιδρυθεί η «ΕΘΥΛ» στη Θεσσαλονίκη για να καταστρέψει το Θερμαϊκό. Δε θα ιδρυθεί το εργοστάσιο χαρτομάζας από άχυρο, στη Θεσσαλία, το οποίο παρ' ολίγο να καταστρέψει τον Πηνειό.

Υπάρχουν όλες οι δυνατότητες — αν καθήσουμε και μιλήσουμε σοβαρά σαν υπεύθυνοι άνθρωποι, που μας επιτρέπει με εμπιστοσύνη να αντιμετωπίσουμε την ιστορική πρόκληση της διάψευσης του Ηροδότου και να ενεργήσουμε αποφασιστικά, «με λογισμό και μ' όνειρο».

Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΑΠΛΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΗΣ

Κύριοι, είχα να σας πω πολλά, αλλά δεν επιτρέπει ο χρόνος. Αυτή η συνεδρίαση μπορεί να αποβεί ιστορική. Πρέπει να θγουν

συμπεράσματα. Αν γίνεται απλώς για να φλυαρίσουμε και όταν θα φύγουμε να ξεχάσει ο ένας τι είπε ο άλλος είναι περιττή. Τότε παίζουμε θέατρο. Εγώ δεν πιστεύω ότι το Κοινοβούλιο είναι θέατρο. Εγώ νομίζω ότι, εδώ οι πάντες δίνουνε εξετάσεις. Και δίνουμε εξετάσεις προ της ιστορίας και του λαού, τον οποίο υποτιθεται ότι υπηρετούμε.

Θα τελειώσω με τούτο: Σήμερα οι μη κομμουνιστές Έλληνες είναι διηρημένοι σε δύο στρατόπεδα. Έχουμε ένα 12ο)ο ΚΚΕ...

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΝΤΑΡΗΣ: 9ο)ο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΓΔΗΣ: Είναι 10ο)ο το ΚΚΕ και το ΚΚΕ εσ. μαζί με τα άλλα κομμουνιστικά κόμματα δίνουν 12ο)ο. Όλο το άλλο 88ο)ο είναι διηρημένο σε δυο παρατάξεις. Γιατί; Υπάρχει δικαιολογία; Όταν έχουμε δυο παρατάξεις, η μια δε μιλάει στην άλλη. Η μια βλέπει την άλλη σαν αντίπαλο. Και οι δυο παρατάξεις λένε: «Αν χάσω τις εκλογές, χάνω την εξουσία». Ή αν «εξοντώσω την άλλη, παίρνω την εξουσία». Έτσι, δεν μπορεί να υπάρξει συεννόηση. Δεν μπορεί να υπάρξει ανταλλαγή απόψεων. Δεν μπορεί να υπάρξει σύμπτωση γνώμων. Δεν μπορούν να λειτουργήσουν συναινετικές διαδικασίες.

Ξέρετε ότι το 1974, όταν ο κύριος Καραμανλής ψήφισε το νόμο της ενισχυμένης, έγραψα ένα βιβλίο με τον προφητικό τίτλο «Μπροστά στο νέο εθνικό διχασμό». Είναι άδικο;

Και ορίστε, πού μας έφερε η πολιτική της ενισχυμένης αναλογικής, που ανακάλυψε ο Ατσέρμπο, ο Υπουργός των Εσωτερικών του Μουσολίνι, στα 1924 για να μεταβάλει το 32ο)ο των φασιστών σε καθεστώς της Ιταλίας. Θέλετε να συνεχίσουμε την πορεία αυτή; Να την συνεχίσουμε. Αλλά, θεαίως, θα υποστούμε και τι ρουκέτες.

Για τούτο προτείνω από τώρα — και θα είναι ένδειξη θάρρους και πρόβλεψης — ο κύριος Ανδρέας Παπανδρέου, όπως μας αιφνιδίασε σήμερα με τις ωραίες προτάσεις στο τέλος του λόγου του, να προσθέσει και μια ακόμα: «Φέρνω, κύριοι, την απλή αναλογική, για να συμφιλιωθεί ο ελληνικός λαός, να αρχίσουν συναινετικές διαδικασίες» και να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε επιτυχώς την πρόκληση του 21ου αιώνα. Γιατί αν δεν την αντιμετωπίσουμε σωστά, κινδυνεύουμε να εξοντωθούμε, όχι μόνο σαν κράτος, αλλά και σαν λαός και σαν έθνος.

Πιστεύω ότι η Βουλή μας δε θα τολμήσει να αποδειχθεί ανάξιος στην ιστορική αυτή πρόκληση. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από το ΠΑΣΟΚ).

**ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ
ΕΝΧΩΡΙΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ**

Έτος	σε εκατ. δρχ.		Έτος	σε εκατ. δρχ.	
	Ιε τρ. τιμές	Ιε τρ. τιμές		Ιε σταθ. τιμές	Ιε τρ. τιμές
1948	12.964	4.976	1967	47.155	43.640
1949	14.631	5.738	1968	55.617	52.483
1950	16.213	7.481	1969	63.804	61.360
1951	14.834	8.037	1970	65.925	65.925
1952	12.689	7.220	1971	67.301	69.679
1953	10.706	8.040	1972	71.761	79.172
1954	12.246	10.047	1973	84.396	109.126
1955	13.500	10.901	1974	63.446	113.707
1956	16.208	13.584	1975	68.119	149.724
1957	17.250	15.540	1976	68.224	169.728
1958	19.793	17.463	1977	77.738	207.434
1959	18.225	16.405	1978	78.620	237.119
1960	45.515	42.163	1984	71.730	753.220
1961	24.684	22.156	1980	70.817	282.189
1962	27.225	24.123	1981	72.975	314.024
1963	31.800	28.415	1982	85.250	514.514
1964	38.435	34.872	1983	80.780	652.819
1965	45.515	42.163	1984	71.730	753.220
1966	42.470	40.163			

ΠΗΓΗ : Στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

1) Εξωτερικός δανεισμός Δημοσίου Τομέα: Στοιχεία ΥΠΕΘΟ σε εκ. US \$

	1981	1982	1983	1984
(α) Συνομολόγηση νέων δανείων	2.024,2	1.411,9	2.172,7	1.998,1

και πιστώσεων

(β) Αναλήψεις 1.614 1.720,2 2.251 2.261,8

2) Τοκοχρεωλυτική εξυπηρέτηση: Στοιχεία Διεθνούς Τραπεζής σε εκ. US \$

(Με βάση δάνεια και πιστώσεις που συνομολογήθηκαν μέχρι 31.12.1983)

	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
Χρεωλύσια	837	967,9	1.329,2	1.658,6	1.273,3	979,6	489,5
Τόκοι	748,7	686,1	603,6	475,1	325,3	201,6	117,4
Σύνολο	1.585,8	1.654	2.002,8	2.133,7	1.598,6	1.181,2	606,9

ΠΗΓΗ : Στοιχεία Τράπεζας της Ελλάδος

III. «ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΡΟ·Υ·ΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ»

(Πρακτικά Βουλής, 19.12.1985)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΓΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οφείλω να κάνω μια εξομολόγηση.

Ήλθα εδώ με την ελπίδα ότι θα άκουα μια σοβαρή συζήτηση επί της οικονομικής καταστάσεως της Χώρας, δεδομένου ότι πράγματι και οι διεθνείς συνθήκες και οι εσωτερικές είναι κρίσιμες.

ΜΕΡΙΚΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ: Δεν ακούγεσθε

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΙΓΔΗΣ: Πολλές φορές ή αίθουσα θυμίζει περίοδο Παπασπύρου, με τα μικρόφωνα...

Περίμενα ότι η συζήτηση αυτή θα ήταν ιστορική, διότι εκτός της κρίσιμότητας των καιρών, οι εκλογές είναι πρόσφατες. Και επομένως θα ήθελε και η κυβέρνηση και κάθε κόμμα να αναπτύξουν εν ψυχρώ τις απόψεις τους για την κατάσταση και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαμε να ξεπεράσουμε τις σημερινές δυσκολίες.

Η απογοήτευσή μου είναι αρκετά μεγάλη. Γιατί;

Πρώτα - πρώτα, είδαμε μια ασέλγεια «ανακριβοαριθμολαγνείας»! Εκσφενδονίζονται αριθμοί, οι οποίοι είναι κατασκευάσματα και οι οποίοι δε βοηθούν θεσπιαώς στην υποστήριξη καμίας θέσεως. Έπειτα υπάρχει και τούτο. Σ' όλην αυτήν τη συζήτηση τι μας είπαν; Ότι «αρκεί να ήμουν εγώ κυβέρνηση και όλα τα πράγματα θα πήγαιναν άριστα!»

Αυτό λέει η Νέα Δημοκρατία, αναφερόμενη θεσπιαώς στο ηρωικό παρελθόν της, της διακυβερνήσεως της Χώρας επί 40 χρόνια. Αλλά αυτό λέει και το Κομμουνιστικό Κόμμα, το οποίο δεν έχει αυτούς τους μεγάλους τίτλους διακυβέρνησης της Χώρας, όπως η Νέα Δημοκρατία!

Νομίζω ότι πρέπει να σοβαρευτούμε λίγο, διότι πράγματι οι καιροί είναι κρίσιμοι και δε μπορούμε να συνεχίσουμε σαν παλαισημερολογίτες, να προβάλλουμε τα ίδια επιχειρήματα αιωνίως, να επιμένουμε στην ίδια αντιμετώπιση των πραγμάτων!

ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΝΕΓΘΗΝΟΛΟΓΙΑΣ

Κύριοι, είδατε με πόση εμπάθεια έγινε το τελευταίο επεισόδιο, που θα ήταν καλό για την Ελληνική Βουλή να αποφευχθεί, διότι ό,τι λέμε εδώ μεταβιβάζονται, παραφράζονται και παραποιούνται στο εξωτερικό.

Επίσης πάρα πολύ λυπήθηκα, διότι στη Βουλή αυτή ακούσθησαν ορισμένες φράσεις περί «αμερικανικών συμφερόντων» και «πε-

ρί ανατολικών συμφερόντων» που δεν έπρεπε να ακουστούν από Βουλευτές Ελληνικής Βουλής. Δε χρειαζόταν να ξαναφέρουμε πίσω το θλιβερό παρελθόν του εμφυλίου πολέμου. Αρκετά υποφέραμε, ως το ξεχάσουμε επιτέλους. Είπαμε να επέλθει λήθη και εθνική ενότητα. Και το δεχθήκαμε όλοι.

Η συζήτηση εδώ μέσασ, κυρίες και κύριοι, υπήρξε και κατά ένα άλλο λόγο πολύ αρνητική. Είναι αρνητική διότι δε διαφώτισε τον Ελληνικό Λόγο και αν συνεχιστεί έτσι δε θα τον διαφωτίσει. Αλλά είναι αρνητική και από μια άλλη άποψη. Ξέρετε ότι μόλις η κυβέρνηση εξήγγειλε τα σκληρά μέτρα της σταθεροποιήσεως άρχισε στις εφημερίδες, άρχισε στα καφενεία, άρχισε παντού μια φοβερή φημολογία περί νέας υποτίμησης, περί επικείμενης καταστροφής, κατάρρευσης της οικονομίας μας. Και υπήρξε τόσο επιζήμια για τον αφελή Έλληνα, διότι τον έκανε να πάει να δώσει τις αποταμιεύσεις του σε αγορές πραγμάτων, που δεν είχε καμία ανάγκη να κάνει. Κατέστησε θύμα την νοικοκυρά, τον οικογενειάρχη όλων αυτών των κερδοσκόπων, οι οποίοι απ' αυτήν τη σύγχυση έφτιαξαν πραγματικά περιουσίες τεράστιες!...

Την περασμένη Παρασκευή είχα την ευτυχία να διαβάσω σε μια εφημερίδα τούτα! Την εφημερίδα αυτή δε μπορεί κανείς να την υποπτευθεί, ότι έγραψε κατόπιν δικών μου εισηγήσεων. Πρόκειται περί της «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ». Λέει η «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» στο κύριο της άρθρο «Αξιοθρήνητο φαινόμενο» της 18ης τρχ.: «Θα πούμε ευθέως και χωρίς περιστροφές ότι αυτή η κατά Παρασκευή, συνήθως, φημολογία για επικείμενη νέα υποτίμηση της δραχμής είναι φαινόμενο και επικίνδυνο και αξιοθρήνητο, χωρίς να είναι και ανεξήγητο. Διότι είναι προϊόν αφ' ενός μεν μιας αισχρής και κυριολεκτικά εγκληματικής πρακτικής αβυστακτών κερδοσκόπων ή ανθρώπων μέχρι διαστροφής εμπιστών, αφ' ετέρου δε μιας κυριολεκτικά άλογης ανασφάλειας, που εγγίζει τα όρια του «αυτοτροφοδοτούμενου» πανικού και κάθε άλλο παρά τιμά την Ελληνική κοινωνία, η οποία προβαίνει σε συμπεριφορές, οι οποίες επιδεινώνουν την κατάσταση κατά της οποίας θέλει να διασφαλισθεί και να προστατευθεί και αντί να αποτρέψουν τα όσα φοβάται προξενούν ακριβώς την επέλευσή τους. Το φαινόμενο είναι, όπως είπαμε, αξιοθρήνητο, αλλά δεν είναι ανεξήγητο. Η απώτερη καταγωγή του θα μπορούσε να αναζητηθεί στις τραυματικές εμπειρίες της περιόδου του πολέμου και των πρώτων μεταπολεμικών χρόνων». Και συνεχίζει η «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»: «Αλλά αυτές οι προοπτικές με τελικό στόχο την αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας και την κάλυψη των ελλειμμάτων υπάρχει κίνδυνος να αναιρεθούν με μια έξαλλη συμπεριφορά σε μια ψυχολογία πανικού που ωθούν σε μαζικές αγορές εμπορευμάτων ή ξένο συναλλάγματος, σε τιμές μακρής αγοράς για να πλουτίσουν αθέμιτα οι ασυνείδητοι κερδοσκόποι, που προκαλούν το φαινόμενο. Με τέτοιες έξαλλες και ανώριμες συμπεριφορές πριονίζουμε οι ίδιοι το κλαδί στο οποίο καθόμαστε. Και θα φερούμε οι ίδιοι εκείνο που φοβόμαστε. Αγοράζοντας στη μαύρη αγορά δολλάρια αντί 190 δραχμών, τη στιγμή που έχει πέσει και πέφτει συνεχώς η τιμή του δολλαρίου και ταυτόχρονα η τιμή του πετρελαίου»...

Ε, λοιπόν, οι συζητήσεις των καφενεύων, οι συζητήσεις των τριόδων και των εφημερίδων μετεφέρθηκαν, λυπούμαι πάρα πολύ, στην αίθουσα αυτή. Και λυπούμαι διότι εκείνος που τις μετέφερε πρώτος, είναι ο αγαπητός κ. Έβερτ, ο οποίος ως διατελέσας Υπουργός Οικονομικών και χειρισθείς τις υποθέσεις και άλλων υπουργείων υπεύθυνα δεν έπρεπε να περιπέσει σ' αυτό το σφάλμα. Λυπάμαι επίσης διότι ολόκληρη η συντηρητική Αντιπολίτευση, αντί να τον καταδικάσει και να του ζητήσει να επανορθώσει, έγινε αλληλέγγυος του.

Κύριοι, χρειάζεται κάποτε να ξεχάσουμε τους έντονους συναίσθηματικούς και να γίνουμε πιο ψυχραίμοι μελετητές των γεγονότων. Διότι, τι κέρδισε η Νέα Δημοκρατία, αυξάνοντας τη σύγχυση του Ελληνικού λαού και δημιουργώντας νέα θύματα της κερδοσκοπίας και νέους ληστές του ξένου συναλλάγματος σ' όλες τις πόλεις, σ' όλες τις επαρχίες και σ' όλα τα χωριά της Ελλάδος;

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Άκουσα προχθές τον Υπουργό των Οικονομικών τον κ. Τσοβόλα, ν' αναπτύσσει τον Προϋπολογισμό. Πράγματι, με εντυπωσίασε. Υπήρξε διαυγής, σαφής, επιγραμματικός. Και νομίζω ότι όσοι τον παρακολουθήσαμε, μάθαμε ποιος είναι ο Προϋπολογισμός. Αυτό που λέω, δε σημαίνει ότι συμφωνώ με το πνεύμα του Προϋπολογισμού, αλλά πρέπει ν' αναγνωρίσουμε ότι για πρώτη φορά υπεύθυνος Υπουργός έρχεται εδώ και δίδει στοιχεία μιας τόσο σωστής εικόνας του κρατικού Προϋπολογισμού.

Το θέμα μας είναι, αν ο Προϋπολογισμός αυτός πληρεί τις προϋποθέσεις, ικανοποιεί τους λόγους για τους οποίους έχει συνταχθεί — εκεί είναι η υπόθεση — εάν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της στιγμής. Διότι αποτελεί την κύρια και επίσημη συγκεκριμενοποίηση του οικονομικού προγράμματος της υπεύθυνης Κυβέρνησης για το έτος, που μας έρχεται!

Κύριοι, για να μιλήσουμε για τον Προϋπολογισμό αυτόν, δεν πρέπει να ξεχνάμε ποια είναι η ελληνική οικονομία. Και η ελληνική οικονομία δεν γεννήθηκε χθες, έχει το παρελθόν της. Να δούμε στα 1981, όταν έγινε η κυβερνητική αλλαγή, ποια ήταν η ελληνική οικονομία, η κατάσταση της.

Είχαμε μπει, όπως ξέρετε στην Κοινή Αγορά — όπου κυριαρχεί η ανταγωνιστικότητα — με μια οικονομία, η οποία ήταν άπληρη, η οποία ήταν εσωστρεφής, η οποία ήταν δασμοβίωτη, η οποία εστρείτο κάθε ανταγωνιστικότητας.

Στα 1979 — 1980, ήλθε και η δεύτερη πετρελαϊκή κρίση και επομένως η ανήμπορη, μη ανταγωνιστική οικονομία μας, μπαίνοντας στην Κοινή Αγορά, την ανταγωνιστική, θρέθηκε σε καταστάσεις πραγματικά πολύ επικίνδυνες.

Είχε όμως το ευτύχημα η Νέα Δημοκρατία να φύγει απ' την εξουσία και είχε την ατυχία το ΠΑΣΟΚ να πάρει αυτή την κληρονομία στα τέλη του 1981.

Είχαμε ήδη ένα επικίνδυνο αυξημένο πληθωρισμό, είχαμε ένα σοβαρό έλλειμμα του ισοζυγίου των πληρωμών και είχαμε επίσης μια αύξηση του εξωτερικού δανεισμού πολύ επικίνδυνη.

Αυτά που συνέβησαν στα 1981 δεν ήταν τυχαία, ήταν η συνέπεια της μεταπολεμικής μας οικονομίας, της οποίας η φύση ποια ήταν; Το είπαμε και στην πρόσφατη συζήτηση προ ημερησίας διατάξεως, αλλά φοβάμαι ότι λίγοι το συνεκράτησαν.

Από το 1948 μέχρι σήμερα, ξοδεύουμε περισσότερα από τα εισοδήματά μας, ξοδεύουμε περισσότερα απ' ότι παράγουμε. Αυτό είναι το κατόρθωμα της οικονομίας, την οποία δημιούργησε μεταπολεμικά η Νέα Δημοκρατία, οι κυβερνήσεις της Δεξιάς. Για να μην υπάρξουν αμφιβολίες γι' αυτό που λέω, θα καταθέσω 3 πίνακες, για να μείνουν στα πρακτικά.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Ιωάννης Ζίγδης, καταθέτει τον πρώτο πίνακα για να περιληφθεί στα Πρακτικά).

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΜΕΙΟΝ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΠΡΟ-Ϊ-ΟΝ

(σε σταθερές τιμές 1970)

1952:	12.689	1982:	85.250
1962:	27.225	1983:	80.780
1972:	71.761	1984:	71.730
1979:	83.283		

(Στοιχεία: Εθνική Στατιστική Υπηρεσία).

Όπως βλέπετε, στο 1952, η εθνική δαπάνη ήταν μεγαλύτερη απ' το εγχώριο προϊόν κατά 12.689 εκ. σε δραχμές, σε σταθερές τιμές του 1970. Εάν κοιτάξετε τους αριθμούς, θα δείτε ότι το 1982, η διαφορά μεταξύ δαπανών και εισοδήματος, ακαθάριστου προϊόντος, ήταν 85.250 εκ. Το 1983 80.780 εκ. και το 1984 71.730 εκ. δρχ. Αυτή η «ανίκανη» κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ κατόρθωσε τουλάχιστον να περιορίσει αυτήν την αλόγιστη δαπάνη πάνω από το εισόδημα!

Επίσης θα πρέπει να πούμε μερικά πράγματα για το εξωτερικό χρέος. Δεν θυμάμαι, αν πράγματι το είπε κάποιος αγορητής εδώ, ότι το 1974 επιβαρυνόμασταν με χρέη από της απελευθέρωσης του 1821 ή της πτώχευσης του 1897! Πρόκειται περί αστειότητας! Ξέρετε ότι μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, επί κυβερνήσεως Γεωργίου Παπανδρέου, το 1964, σήησαμε τα παλιά χρέη και αρχίσαμε τα χρέη από την αρχή. Επειδή όμως είχαμε την αμερικανική βοήθεια δε χρειάστηκε να γίνει μεγάλη προσφυγή στον εξωτερικό δανεισμό. Ο εξωτερικός δανεισμός άρχισε να γίνεται επικίνδυνος επί κυβερνήσεως της Νέας Δημοκρατίας, απ' ότου κυρίως απεφάσισε, με απαράσκευη και εντελώς ανέτοιμη για ανταγωνισμό την ελληνική οικονομία, να μπει στην Κοινή Αγορά. Το 1981, λοιπόν, το εξωτερικό χρέος ήταν 7.876,3 εκατ. δολάρια. Είναι το τέλος της περιόδου της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Το '82 αυξάνουμε τον εξωτερικό δανεισμό και το '84

φθάνουμε σε 12.285,7 εκατ. δολάρια. Υπάρχει μια σημαντική αύξηση του εξωτερικού δημοσίου χρέους, αλλά αυτό οφείλεται στην υποχρέωση της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ να πληρώσει για τα δάνεια που συνήφθησαν επί Νέας Δημοκρατίας — τους τόκους και τα χρεωλύσια. Θα καταθέσω τους πίνακες για να μην επαναλαμβανώ αριθμούς.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είχε το ευτύχημα, την πρώτη 4ετία, να μη πληρώνει χρεωλύσια για τα δικά της δάνεια. Τα δάνεια, που είχε συνάψει για να ξεπληρώσει τις υποχρεώσεις των δανείων της Νέας Δημοκρατίας, δεν την επιβάρυναν με χρεωλύσια. Για αυτό η κατάσταση εξελισσόταν κάπως πιο ομαλά. Το '87 όμως και '88 πρέπει να πληρώσει και τοκοχρεωλύσια των δικών της δανείων. Απ' αυτό το λόγο δημιουργήθηκε το αδιέξοδο, όταν μάλιστα, όπως ξέρετε, το ισοζύγιο εξωτερικών πληρωμών είχε αυξημένο έλλειμμα ιδίως λόγω της μείωσης των άδηλων πόρων, της ναυτιλίας και των εμβασμάτων των μεταναστών. Δείτε γιατί δημιουργήθηκε η κρίση αυτή, την οποία υποκρίνεται η Νέα Δημοκρατία ότι δεν καταλαβαίνει. Ενώ το 1986 θα πληρώσουμε για τοκοχρεωλύσια 1.654 εκ. δολ. το '87 θα πληρώσουμε 2002,8 και το '88 2.133,7. Μετά το '89 θα αρχίσουν να πέφτουν τα τοκοχρεωλύσια για να φτάσουμε το '91 στα 606,9 εκατ. δολάρια.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Ιωάννης Ζίγδης καταθέτει δυο πίνακες για να περιληφθούν στα Πρακτικά).

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

σε \$

	1981	1982	1983	1984
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ	7.876,3	9.499,3	10.562,4	12.285,7
(ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΑ)	2.004,2	1.411,9	2.172,3	1.998,1)
ΤΟΚΟΧΡΕΩΛΥΣΙΑ	1.440,7	1.479,2	1.539,3	1.856,3
(ΧΡΕΩΛΥΣΙΑ)	515,4	574,2	525,5	597,0)

(Στοιχεία: Τράπεζα Ελλάδος)

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΧΡΕΟΣ

ΕΤΟΣ	ΤΟΚΟΧΡΕΩΛΥΣΙΑ	ΧΡΕΩΛΥΣΙΑ
1985	1.585,8	837,1
1986	1.654	967,9
1987	2.002,8	1.329,2
1988	2.133,7	1.658,6
1989	1.598,6	1.273,3
1990	1.181,2	979,6
1991	606,9	489,5

(Στοιχεία: Διεθνής Τράπεζα)

Δεν είναι επομένως η κρίση αυτή κάτι, το αναπάντεχο, που δεν μπορούσε να περάσει από το μυαλό ανθρώπου. Έπρεπε να το είχε συλλάβει η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, διότι οι εξελίξεις ιδίως του ισοζυγίου των πληρωμών και του εμπορικού ισοζυγίου έπρεπε να τη θάλουν στον πειρασμό, να διαρωτηθεί τι θα γίνει, όταν θα έλθει η ώρα να πληρώνει και τα δικά της τοκοχρεωλύσια.

Ζούσαμε, λοιπόν, πάνω από το εισοδήμά μας. Ζούσαμε με εξωτερικά δάνεια. Επενδύσαμε τα εξωτερικά δάνεια για το στομάχι μας και όχι για τη δημιουργία παραγωγικού εξοπλισμού. Αυτή ήταν η κατάσταση μέχρι το 1981.

ΤΡΙΑ ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Και ποια είναι η φυσιογνωμία της Ελληνικής οικονομίας, καθ' όλη τη μεταπολεμική περίοδο μέχρι το 1981; Θα σας την περιγράψω:

Είχαμε ένα απaráδεκτο φορολογικό σύστημα. Πραγματική ντροπή για ένα πολιτισμένο κράτος.

Είχαμε ένα απaráδεκτο πτωχευτικό δίκαιο.

Και είχαμε ένα απaráδεκτο τραπεζικό σύστημα.

Κύριοι, οι άμεσοι φόροι εκάλυπταν μόνο το 25ο)ο της συνολικής φορολογίας. Οι έμμεσοι το 75ο)ο. Πλήρωναν δηλαδή τους φόρους ποιοι; Οι φτωχοί, ο κοσμάκης, ο Λαός. Και ξέρετε, ποια ήταν και είναι ακόμα η σχέση των κατηγοριών, που πλήρωναν «φόρο εισοδήματος»; Υπάρχουν εδώ οι αριθμοί, τους οποίους θα αναφέρω επί τροχάδην, για να αντιληφθείτε:

Οι «εισοδηματίες» δήλωσαν κατά μέσον όρο εισόδημα 262.000 δρχ. Οι έμποροι και οι θιομήχανοι 337.000, εκτός από εκείνους της Γ' και Δ' κατηγορίας (σύνολο 20.500), που δήλωναν 895.000. Ο μέσος όρος των μισθοσυντηρητών δήλωνε 614.000, και 554.000 ο μέσος όρος των συνταξιούχων (Οικονομικό έτος 1983).

Δηλαδή, τι γινόταν; Χωρίς καμιά ντροπή, χωρίς να αυτοκτονήσει Υπουργός των Οικονομικών εδώ μέσα, παίρναμε το μισθό, τον ιδρώτα και τη σύνταξη του εργαζομένου Έλληνα, αυτού που είχε σταθερά εισοδήματα και τα χαρίζαμε σε όσους είχαν κινητά εισοδήματα. Αυτό λεγόταν «κράτος δικαίου». Λεγόταν κράτος, στο οποίο υπήρχε σεβασμός των στοιχειωδών εννοιών της κοινωνικής ισότητας!... Και η κατάσταση αυτή ατυχώς δεν άλλαξε ακόμα.

Θα καταθέσω για τα Πρακτικά, τον πίνακα, γιατί θα χρησιμεύσει, ίσως, σε μερικούς που θα θελήσουν να παρακολουθήσουν το επιχείρημά μου.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Ζίγδης καταθέτει για τα Πρακτικά τους δυο πίνακες).

**ΤΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΗΛΩΣΕ ΚΑΘΕ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟ 1984**

Ομάδες επαγγελματιών	Φορολογούμενοι		Δηλωθέν εισόδημα		
	Αριθμός	σε % ολόκληρου	εκατομ. δραχμών	σε % ολόκληρου	σε % ολόκληρου
Σύνολον ομάδων	1.805.778	100,0	911.405,3	100,00	504.716
Εισοδηματίες Έμποροι - βιομήχανοι κ.λ.π. οι οποίοι:	142.987	7,9	37.507,3	4,4	262.314
α) Δεν τηρούν βιβλία του Κ.Φ.Σ. Γ' και Δ' κατ.	495.534	27,4	167.011,8	18,3	337.033
β) Τηρούν βιβλία Κ.Φ.Σ. Γ' και Δ' κατηγ.	22.816	1,3	20.414,4	2,2	894.740
Γεωργοί κ.λ.π.	25.197	1,4	2.816,0	0,3	111.759
Μισθωτοί	801.497	44,4	492.865,9	54,1	614.931
Ελεύθεροι επαγγελματίες	77.446	4,3	57.652,8	6,3	744.425
Συνταξιούχοι	240.301	13,3	133.136,9	14,6	554.042

ΠΟΣΑ ΔΗΛΩΣΑΝ ΤΟ 1984 ΚΑΙ ΤΙ ΦΟΡΟ ΠΛΗΡΩΣΑΝ

ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΕΣ	Μέσος όρος	Μέσος όρος
	Εισοδήματος	Φόρο
Γιατροί	304.000	70.000
Οδοντίατροι	397.000	57.000
Δικηγόροι	419.000	67.000
Μηχανολόγοι Ηλεκτρολόγοι	122.000	20.000
Πολιτικοί Μηχανικοί	208.000	34.000
Κλινικάρχες	164.000	30.000
Εκμεταλλευτές Κλινικών	164.000	31.000
Συνεργεία Αυτοκινήτων	214.000	23.000
Κέντρα διασκέδασης	188.000	26.000
Εκπαιδευτήρια Ιδιωτικά	346.000	69.000
Χρυσοχόοι	292.000	42.500
Ωρολογοποιοί	247.000	30.000
ΓΚΑΡΑΖ (πάρκινγκ)	286.000	47.000
Γουνέμποροι	278.698	44.000
Γουνοποιοί	802.628	51.000
Εμπορικοί Αντιπρόσωποι	538.000	139.000
Καπνέμποροι	542.000	169.000
Οικοδομικά Υλικά	278.000	43.000
Φορτεχνικά Γραφεία	277.000	63.000
Ηθοποιοί	157.500	18.500

Το πτωχευτικό δίκαιο της χώρας μας, κύριοι, είναι επίσης ντροπή για όλη την Ευρώπη. Είμαστε η μόνη χώρα, που μπορεί να πτωχεύουν επιχειρήσεις με κεφάλαια δισεκατομμυρίων και να πλουτίζουν οι ιδιοκτήτες τους! Οι ιδιοκτήτες αυτοί επιδίδονται κατόπιν στο να αγοράζουν θύλες, κόττερα, να πηγαίνουν στο εξωτερικό, να κάνουν μεγάλες καταθέσεις, να αγοράζουν ίσως τα ακριβότερα διαμερίσματα στη Νέα Υόρκη!

Και είχαμε ένα τραπεζικό σύστημα που ήταν καταισχύνη. Δεν μπορούσε ο τίμιος βιοπαλαιστής, ο επιχειρηματίας να πάρει τα κεφάλαια, που του χρειαζόντουσαν. Το μεγάλο μέρος των πιστώσεων, που δόθηκε καθ' όλη τη μεταπολεμική περίοδο, δόθηκε σε φίλους της εκάστοτε κυβέρνησης, με παρεμβάσεις στους διοικητές των Τραπεζών, τους οποίους εκείνες διορίζαν, για να κάνουν εφόσον βιομηχανίες, οι οποίες, για να επιβιώσουν, χρειαζόντουσαν δασμούς, δηλαδή χρειαζόντουσαν την πιο αποτελεσματική μέθοδο απερρόφησης του αίματος, του εισοδήματος του εργαζόμενου ελληνικού λαού.

Κύριοι, αυτές ήταν ο καπιταλισμός, τον οποίο είχε η Ελλάδα. Καπιταλισμός της Περιφέρειας! Θα τον πουν άλλοι τριτοκοσμικό. Εγώ θα σας πω ότι είναι ο καπιταλισμός της ρεμούλας. Ο «ρεφρέιλ - καπιταλισμός». Και εύχομαι στον τόπο μας να μην ξαναβεί μέρες αυτού του κεφαλαιοκρατισμού, παρά τους φιλελευ-

θερισμούς, παρά τους νεοφιλελευθερισμούς, παρά τους ριζοσπαστικούς φιλελευθερισμούς, παρά τους σπαστικούς φιλελευθερισμούς, τους οποίους επικαλείται σήμερα η Νέα Δημοκρατία, για να επανέλθει στην εξουσία!...

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ

Αλλά κύριοι, εδώ ήρθαμε για να ασκήσουμε εποικοδομητική κριτική και επομένως πρέπει να στραφούμε και προς την κυβέρνηση, η οποία κατέθεσε τον Προϋπολογισμό, τον οποίον, υποτίθεται, ότι συζητούμε. Το ΠΑΣΟΚ, εφ' όσον ενδιαφέρεται για την αποκατάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης, έπρεπε το πρώτο που θα έκανε ως κυβέρνηση να ήταν η αλλαγή του φορολογικού συστήματος. Αμέσως, επίσης, έπρεπε να αλλάξει το πτωχευτικό δίκαιο. Και τρίτο, έπρεπε να αλλάξει το τραπεζικό σύστημα, από την πρώτη ημέρα.

Χ Α Ρ Α Λ Α Μ Π Ο Σ Π Ρ Ω Τ Ο Π Α Π Α Σ: Μου επιτρέπετε μια διακοπή;

Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο Σ (Γ ι ά ν ν η ς Ν. Α λ ε υ ρ ά ς): 'Οχι, όχι κύριε Πρωτοπαπά, παρακαλώ.

Ι Ω Α Ν Η Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Σας έχω πει άλλοτε, ποια κατά την αντίληψή μου, έπρεπε να είναι η συμπεριφορά του ΠΑΣΟΚ, μόλις ανέλαθε την εξουσία. Υποστήριξα ότι έπρεπε να κάνει μια υποτίμηση 30ο, με 40ο για να μπορέσει κατόπιν με άνεση να προχωρήσει στην πολιτική των παροχών. Αλλά, το ΠΑΣΟΚ από συναισθηματισμό θέλησε να κάνει τις παροχές, να θεραπεύσει τις κοινωνικές αδικίες, ανισότητες, πριν εξασφαλίσει την παραγωγική μηχανή. Αυτό ήταν το μεγάλο του λάθος και αυτό πληρώνει σήμερα. Αντί να φροντίσει να ενισχύσει την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, η οποία θα μας έδιδε μεγαλύτερο εισόδημα, επήγε μ' αυτό το κουτσουρεμένο εισόδημα που έρθκε, να μοιράσει τι; Να μοιράσει την φτώχεια σε όλους! Εάν υποθέσουμε ότι έδιδε την προσοχή, που χρειαζότανε, στην αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, εάν προσπαθούσε ν' αλλάξει τις δομές του παραγωγικού συστήματος, σήμερα θα βρισκότανε σε μια εντελώς διαφορετική κατάσταση και όλοι θα είμασταν πολύ πιο ευτυχείς.

Οι παροχές, όπως ξέρετε, εξασφαλίστηκαν με τα δημοσιονομικά ελλείμματα. Τα δημοσιονομικά ελλείμματα μοιραίως φέρνουν τον πληθωρισμό. Με τον πληθωρισμό, μειώνεται η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας. Οι εξαγωγές μειώνονται και αυξάνονται οι εισαγωγές. Δημιουργείται αδιέξοδος στο ισοζύγιο πληρωμών. Και το αποτέλεσμα όλων αυτών τι είναι; Ανεργία. Εκεί καταλήγει αυτή η πολιτική, κατά μαθηματική αναγκαιότητα. Απορώ πώς δεν το σκέφτηκαν οι άνθρωποι του ΠΑΣΟΚ, οι οποίοι λέγοντας, στο άπαιστη οικονομικής μορφώσεως είναι από τους πιο εξοπλισμένους στη χώρα αυτή.

Εκείνο που δεν μπορώ να καταλάβω είναι πώς το ΚΚΕ φωνάζει για την ΑΤΑ, που είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες του πληθωρισμού και δεν φωνάζει εναντίον του πληθωρισμού και δε στρατεύεται εναντίον του πληθωρισμού, που πράγματι εξουθε-

νώνει τους εργαζόμενους, εξουθενώνει τους συνταξιούχους και όλους όσους έχουν σταθερά εισοδήματα.

Και μου κάνει μεγαλύτερη κατάπληξη η συμπεριφορά των λεγομένων συνδικαλιστών, των συνδικαλιστών του δημοσίου τομέα, των υψηλομισθών της Ελίτ των μισθοσυντηρητών, οι οποίοι παρασύρουν την εργατική τάξη — ευτυχώς μόνο της πρωτεύουσας και λίγο της υπαίθρου — σ' αυτές τις εξάλλες διαδηλώσεις, με αίτημα να αποκατασταθεί η ΑΤΑ, να ακυρωθούν τα μέτρα σταθεροποίησης, τα οποία πήρε η κυβέρνηση. Δεν καταλαβαίνουν αυτοί, ότι πραγματικώς γίνονται πράκτορες των «βιομηχάνων»; Διότι εκτός από τους ανόσιους βιομηχάνους υπάρχουν και έντιμοι βιομήχανοι και παραγωγικοί βιομήχανοι που εξυπηρετούν. Και δεν βρέθηκε κανείς να μιλήσει αυτή τη σκληρή γλώσσα στους ανθρώπους, οι οποίοι εμφανίζονται ως ηγέτες της κοινωνικής προόδου, των αγώνων για τον εργαζόμενο!... Μόνο σε μια «παρανοϊκή» κοινωνία, μπρούσαμε να αντιληφθούμε την εμφάνιση τέτοιων φαινομένων. Το ίδιο βέβαια ισχύει, όχι μόνο για το Κ.Κ.Ε., αλλά και για τα άλλα κομμουνιστικά κόμματα και για να μην αρχίσω την απαρρίθμηση, επειδή είναι πολλά, θα αρκесθώ να αναφερθώ μόνο στο ΚΚΕ Εσωτερικού.

Ο ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Κύριοι Υπουργοί, η κριτική του Προϋπολογισμού έχει δυο σκέλη: Το ένα σκέλος αφορά τον Τακτικό και το άλλο τον Προϋπολογισμό των Επενδύσεων.

Ο Προϋπολογισμός του κυρίου Τσοβόλα — ο Τακτικός — είναι ελλειμματικός και επομένως είναι ανοικτός στους ανέμους τους πληθωρισμού, τον οποίο πρέπει να αποφύγουμε οπωσδήποτε. Εκείνο αντίθετα που είναι η μεγάλη αρετή του Προϋπολογισμού αυτού — για τον οποίο είμαι βέβαιος ότι ο κύριος Τσοβόλας θα πάρει μια θέση στην δημοσιονομική ιστορία της Χώρας μας, θα διακριθεί από τους άλλους Υπουργούς που πέρασαν ή θα περάσουν — είναι ότι μ' αυτόν αρχίζει η μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος.

Έτσι με τις διατάξεις, που μας εξήγγειλαν προχθές αρχίζει να καθιερώνεται η ισότητα στα φορολογικά θάρη των Ελλήνων, στα θάρη υπέρ του κοινωνικού συνόλου όλων των Ελλήνων. Δεν θα αναφέρω ένα - ένα τα μέτρα. Αλλά εκείνο το οποίο είναι το επιστέγασμα των μέτρων του κυρίου Τσοβόλα, είναι η ποινικοποίηση της φοροδιαφυγής, της φοροκλοπής. Ξέρετε, δεν είναι μόνο ανήθικη η φοροκλοπή. Είναι, από οικονομική άποψη, καταστροφική. Διότι δεν επιτρέπει σε μια έντιμη επιχείρηση να επιζήσει στο συναγωνισμό της ανέντιμης. Αυτή την πλευρά της φοροδιαφυγής, δεν την άκουσα καθόλου να αναπτύσσεται από το Βήμα αυτό. Πρέπει, όμως, να τον τονίσουμε διότι νομίζω ότι όσοι γνωρίζουν στοιχειώδη οικονομικά καταλαβαίνουν τη σημασία του. Γιατί είναι τόση άσπαλη η οικονομική ζωή στη Χώρα; Διότι με το φορολογικό σύστημα που έχουμε, οι «καταφευγόμενοι» βριαμβεύουν και οι νομοταγείς καταστρέφονται.

Ο κύριος Τσοβόλας, με τον Προϋπολογισμό του, έκανε το πρώτο βήμα προς την αποκατάσταση της φορολογικής ισότητας και

επομένως από της απόψεως αυτής, ικανοποιεί το βασικό αίτημα της ιδεολογίας του σοσιαλισμού, στην οποία πιστεύει.

Τώρα, θα ήθελα να τον παρακαλέσω, εφ' όσον είμαστε στον τακτικό Προϋπολογισμό, για δυο πράγματα:

Πρώτον: Να καταστήσει υποχρεωτικό το «γενικό λογιστικό σχέδιο», το οποίο μέχρις αυτής της στιγμής είναι προαιρετικό, για τη σωστή σύλληψη της φορολογητέας ύλης.

Δεύτερον: Θα του προτείνω να προσέξει να δώσει ιδιαίτερη φορολογική βοήθεια στο τρίτο παιδί κάθε οικογένειας. Όχι μόνο στους πολύτεκνους, κύριε Τσοβόλα, τους οποίους θέβαια εμπαιζουμε και πρέπει να τους δώσουμε ουσιαστική βοήθεια. Αλλά, να δώσουμε και στο τρίτο παιδί. Και αυτό διότι, ενά θέλουμε να επιζηήσουμε στον 21ο αιώνα σαν ξεχωριστό έθνος, είναι ανάγκη να έχουμε κατά οικογένεια τρία παιδιά. Με δείκτη γονιμότητας, 1,94, που έχουμε σήμερα, βαδίζουμε προς τον όλεθρο.

Ένα τρίτο σημείο, που θα ήθελα να πω στον αγαπητό Υπουργό, είναι ότι αυτή τη στιγμή δημοκοπούν για την ΑΤΑ διάφοροι κύριοι. Και δημοκοπούν σε βάρος ποίων; Σε βάρος αυτών που βρίσκονται στο όριο της πείνας, στο όριο της πείνας, αυτών που παίρνουν μισθούς 30.000 δρχ., ή σύνταξη 20 χιλιάδες. Υπάρχει ένας τρόπος, αυτήν την κατηγορία των μισθοσυντήρητων και των συνταξιούχων να τη σώσουμε. Εάν τα 29 δισ. δρχ., το προϊόν της εισφοράς των ελευθέρων επαγγελματιών και των επιχειρήσεων, τη μοιράσουμε σ' αυτούς αφορολόγητη, προσθέτοντας ότι εξοικονομεί το Κράτος από τη μείωση της ΑΤΑ και προσθέτοντας, επίσης, μια μικρή εισφορά σε βάρος των εισοδημάτων των υψηλομισθών υπαλλήλων του δημοσίου τομέα. Διότι δεν επιτρέπεται οι κύριοι αυτοί να δημοκοπούν χωρίς να θέλουν να συμβάλουν κάπως στη συντήρηση των δυστυχιστέρων συναδέλφων τους. Ελπίζω ότι αυτά που λέω δεν είναι φωνή «εις ώτα μη ακούντων»! Είμαι βέβαιος ότι η κυβέρνηση και ο υπεύθυνος Υπουργός θα τα σκεφθούν, θα τα ζυγίσουν και θα τα εφαρμόσουν.

Ο ΠΡΟ-ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Και τώρα πάμε στον Προϋπολογισμό των επενδύσεων. Οι στόχοι του Προϋπολογισμού αυτού είναι τελείως ανεπαρκείς. Περιορίζονται στη σταθεροποίηση της οικονομίας. Βέβαια η σταθεροποίηση ανήκει περισσότερο σαν στόχος στα μέτρα του τακτικού Προϋπολογισμού. Στον Προϋπολογισμό των επενδύσεων οι στόχοι τους οποίους καθορίζετε είναι κοινωνικοί. Δεν αρνούμαι ότι καλλιεργείτε την ιδέα της αποκεντρώσεως και της ενισχύσεως της επαρχίας. Αλλά στόχοι μόνο κοινωνικοί — παιδεία, υγεία, πρόνοια — δεν μπορούν να μας θγάλουν από την κατάρτα του σημερινού παραγωγικού συστήματος, το οποίο μας καταδικάζει σε εισόδημα κάτω των στοιχειωδών αναγκών του σύγχρονου Ευρωπαίου. Επομένως — και το θέμα είναι πάρα πολύ σημαντικό — θα έπρεπε να εξαγγείλετε επί τέλους αυτά τα ευλογημένα μέτρα της ανάπτυξης. Για να μη επαναλάβω τον εαυτό μου, γιατί τις απόψεις μου τις έχω εκθέσει και εδώ και σε άλλες ευκαιρίες λεπτομερώς, θα σας πω τούτο! Πρέπει το Κράτος να σκεφτεί

πού μπορεί να επέμβει θετικά για την ανάπτυξη του παραγωγικού μηχανισμού. Όπως ξέρετε υπάρχουν οι προτάσεις του καθηγητού κ. Μούσουλου, του νυν Προέδρου της Ακαδημίας, ο οποίος προ 3 ετών μας έδωσε μια κατάσταση κατηγοριών βιομηχανιών που μπορούν να αναπτυχθούν με σοβαρά συγκριτικά πλεονεκτήματα για την Ελλάδα, εν σχέσει με τη λοιπή Ευρώπη. Οι βιομηχανίες αυτές ανήκουν στον τομέα των στερεών καυσίμων — λιγνίτης και τύρφη — στον τομέα του θωξίτη, στον τομέα των χρωμονικελιούχων, στον τομέα των μικτών θειούχων, στον τομέα των σιδηροκραμάτων — ανοξειδωτων χαλύβων, μαγνησίου και τέλος στον τομέα των φωσφοριτών.

Αυτή η λίστα των βιομηχανιών, που θα δώσουν στην ελληνική βιομηχανία υπόσταση, είναι μια σειρά βιομηχανιών προς τις οποίες μπορούμε να στραφούμε, βέβαιοι ότι δε θα έχουμε τον εξωνοτικό ανταγωνισμό των αντίστοιχων βιομηχανιών της Δυτικής και της Ανατολικής Ευρώπης. Γιατί δεν προχωρούμε;

Ξέρω τι θα μου πείτε κύριε Υπουργέ!

Δεν μπορεί ο κρατικός Προϋπολογισμός να συγκεντρώσει τα απαιτούμενα κεφάλαια. Για τούτο, σας επαναλαμβάνω και πάλι, είναι ανάγκη, πριν τελειώσεις αυτή η συζήτηση, ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης να κάμει μια επίσημη δήλωση και να πει ότι θα προσφύγουμε στο ξένο κεφάλαιο, εάν εντίμως έρχεται να τοποθετηθεί εδώ, για να αναπτύξει την οικονομία μας.

Και να κάμει επίσης μια δεύτερη, πιο σημαντική ακόμα: «Από εδώ και πέρα δεν θα υπάρχουν εθνικοποιήσεις. Θα αφήσουμε την ιδιωτική πρωτοβουλία να προσφέρει ό,τι μπορεί να προσφέρει στην ελληνική οικονομία, στον ελληνικό λαό». Οι εξορκισμοί και οι μπαμπούλες περί ιδιωτικής πρωτοβουλίας ανήκουν σε άλλες εποχές. Σήμερα είναι αποβεβαιωμένο ότι κάτω από το σοσιαλιστικό κράτος η άτομική πρωτοβουλία μπορεί να είναι πράγματι ευεργετική και να αποκλεισθούν όλα τα μειονεκτήματά της στην αναζήτηση του κέρδους, που την τρέφει: Σήμερα, κάτω από μια σοσιαλιστική κυβέρνηση δε θα γινόταν ποτέ εργοστάσια της ΕΘΥΛ στη Θεσσαλονίκη για να καταστρέψει τον Ξερμαϊκό, δε θα γινόταν ποτέ εργοστάσιο χαρτομάζας από άχυρο στον Πηνεϊό, για να καταστρέψει το ποτάμι. Με μια σοσιαλιστική κυβέρνηση βέβαιοι η οικονομία μας μπορεί να δρέψει τους καρπούς της ιδιωτικής πρωτοβουλίας του Έλληνα και η πρωτοβουλία του Έλληνα είναι πραγματικά θαυματουργική.

ΔΕΚΟ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Πριν τελειώσω θα σας πω τούτο: Όσον αφορά τον Προϋπολογισμό για τις ΔΕΚΟ, τις Δημόσιες Επιχειρήσεις και τους Οργανισμούς, τη μετοχοποίηση που υπόσχεσθε θα την περιορίσετε μόνο στην Εθνική ή θα την εφαρμόσετε και στις άλλες Τράπεζες; Γιατί είναι απαράδεκτο να δεχθείτε μια πολιτική εξυγίανσης των προβληματικών επιχειρήσεων για τη μια Τράπεζα και να την αρνηθείτε στις άλλες. Πού είναι η ισότητα, ποια είναι

η λογική της πολιτικής αυτής; Θα χαρώ πολύ να κάνετε μια δήλωση επ' αυτού, γιατί θα βοηθήσει πολύ.

Έπειτα, πρέπει να σας πω, κύριε Υπουργέ, ότι ιδίως στις προβληματικές επιχειρήσεις πρέπει να γίνει αυτό που πρέπει να γίνει σ' όλη την δημόσια διοίκηση, αλλά και σ' όλο τον ιδιωτικό τομέα. Πρέπει η αμοιβή του εργαζόμενου να συνδεθεί με την παραγωγικότητα. Αν δεν συνδέσουμε την αμοιβή με την παραγωγικότητα θα έχουμε τον «ραχάτ - σοσιαλισμό». Πρέπει να συμμετέχουν οι εργαζόμενοι στα κέρδη των επιχειρήσεων, όπως γίνεται στη Γερμανία. Και πρέπει θεθαίως οι εργαζόμενοι να συμμετέχουν οι εργαζόμενοι στα κέρδη των επιχειρήσεων, όπως γίνεται φεύγουμε από το «ραχατλίκι» και πηγαίνουμε στην ενεργό συμμετοχή του εργαζόμενου.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

Κύριοι, θα τελειώσω με τούτο: Εδώ στην αίθουσα αυτή, όπως είναι φυσικό, ακούγονται διάφορες θεωρίες και διάφορες συμβουλές. Η Νέα Δημοκρατία με τον φιλελευθερισμό της, σοσιατικό ή ου, θέλει να μας επιστρέψει στον «ρεμουλ - καπιταλισμό». Αυτό δε θα το επιτρέψει ποτέ ο ελληνικός λαός. Το κόμμα το συντηρητικό πρέπει αυτά να τα ξεχάσει να είναι σοβαρότερο και να προσφέρει λύσεις, που να μην προσβάλλουν τη δημόσια «ειδώ»

Οι φίλοι μας του Κομμουνιστικού Κόμματος μας συμβουλεύουν να μιμηθούμε ποιο μοντέλο; Της Γιουγκοσλαβίας, της Αλβανίας ή της Βουλγαρίας; Είναι δυνατόν να έχουμε στην Ελλάδα αυτού του είδους τα μοντέλα; Μακάρι, αλλά «του Έλληνας ο τράχηλος ζυγόν δεν υπομένει» και «Ελευθερία και Έλλην γεννήθηκαν μαζί! Δεν μπορεί να υπάρξει ελληνική κοινωνία χωρίς ελευθερία. Γιατί λοιπόν να παρασύρουμε τους καημένους τους Έλληνες σ' αυτές τις ουτοπίες, τις οποίες με τόση πειστικότητα ανέπτυξε προχθές ο αγαπητός μας κύριος Φλωράκης;

Η Λ Ι Α Σ Β Ο Υ Γ Γ Ι Ο Υ Κ Λ Α Κ Η Σ: Το Κέντρο τι θα κάνει;

Ι Ω Α Ν Ν Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Ακούστε τι θα κάνει το Κέντρο. Σας δίνει τη λύση του προβλήματος. Το Κέντρο πιστεύει στο δημοκρατικό σοσιαλισμό. Το Κέντρο είναι η μεγάλη πλειοψηφία των Ελλήνων, η οποία δεν εκφράζεται πολιτικά εδώ μέσα λόγω του ανέντιμου, του ληστρικού νόμου της ενισχυμένης ανολογικής, τον οποίο επέβαλε ο κύριος Κωνσταντίνος Καραμανλής για το δικό του συμφέρον και το συμφέρον σας. Γι' αυτό σήμερα, αν υπάρχει τόση οξύτητα στον πολιτικό βίο, οφείλεται σ' αυτόν τον ανέντιμο νόμο τον οποίο ανακάλυψε ο Ατσέρμπο, ο Υπουργός Εσωτερικών του Μουσολίνι, με τον οποίο το 32ο) ο των φασιστών έγινε καθεστώς στην Ιταλία επί 24 χρόνια.

Ε Μ Μ Α Ν Ο Υ Η Λ Κ Ε Φ Α Λ Ο Γ Ι Α Ν Ν Η Σ: Και στην Ελλάδα ο Γεώργιος Παπανδρέου.

Π Ρ Ο Ε Δ Ρ Ο Σ (Γιάννης Ν. Αλευράς): Πα-
ρακαλώ, μη διακόπτετε.

Ι Ω Α Ν Ν Η Σ Ζ Ι Γ Δ Η Σ: Όχι, το αντίθετο συνέβη! Απευθηνόμαστε στην κυβέρνηση. Ο σοσιαλισμός τον οποίο επαγγέ-
λεσθε δεν μπορεί να είναι σοσιαλισμός ανατολικού τύπου, δεν
μπορεί να είναι σοσιαλισμός τριτοκοσμικός, πρέπει να είναι σο-
σιαλισμός ευρωπαϊκός.

Έχετε ένα πρότυπο, τη Σουηδία. Εκεί πέρα, όχι μόνο δεν έ-
πνιξαν την ατομική πρωτοβουλία, αλλά της άφησαν όλη τη
δυνατότητα να είναι παραγωγικά. Έρχεται το κράτος κατόπιν
και δια του φορολογικού συστήματος αποκαθιστά την οικονομι-
κή ισότητα, την οικονομική δικαιοσύνη. Γι' αυτό βλέπετε η Σουη-
δία είναι το υπόδειγμα των κρατών στην Ευρώπη.

ΚΕΝΤΡΩΔΑ ΑΡΣΗ

Κυρίες και κύριοι, η χώρα μας έχει όλες τις προϋποθέσεις να
ακολουθήσει ένα σοσιαλισμό αυτού του τύπου, ένα Σουηδικό σο-
σιαλισμό. Σ' αυτόν πιστεύει η ΕΔΗΚ. Και είμαι βέβαιος, εάν -
όπως πιστεύω ότι θα το κάνει τελικά το ΠΑΣΟΚ - θελήσει με ση-
μεία αυτήν τον δημοκρατικό σοσιαλισμό να συνεπάρεται τον ελλη-
νικό λαό, τότε θα πραγματοποιηθεί πραγματικά η εθνική λαϊ-
κή ενότητα. Τότε η ενότητα θα πάρει και από τη Δεξιά τους ερ-
γαζόμενους, τους μη αμαρτωλούς του οικονομικού βίου, θα πά-
ρει όλους του Κέντρου και θα πάρει και ένα πολύ μεγάλο ποσο-
στό του Κομμουνιστικού Κόμματος. Τότε θα έχουμε πραγματική
ενότητα λαϊκή, και τότε η Ελλάδα θα μεγαλουργήσει οικονομικά.
Η Ελλάδα δεν είναι καταδικασμένη από τη φύση να είναι ουρα-
γός της οικονομίας της Ευρώπης. Έχει όλη την προίκιση να γί-
νει πρωτοπόρος. Και εύχομαι στο ΠΑΣΟΚ να επωφεληθεί της ευ-
καιρίας και να παίξει αυτό το ρόλο για τον ελληνικό λαό.

Εν πάση περιπτώσει, εμείς με εμπιστοσύνη πιστεύουμε ότι εάν
ο Έλληνας σκεφθεί και συζητήσει, θα έχει σαν πρότυπό του αυ-
τού του είδους τον σοσιαλισμό. Και τότε θα ανοίξουν οι πύλες
μιας περιόδου πραγματικής ευημερίας και πρόδου για όλους
μας. Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

